

ŽIVLJENJE MLADIH IN NJIHOVI POSLOVNI IZZIVI V POSAVJU

ANALIZA RAZISKAVE
V OKVIRU PROJEKTA **SEMENA PRIHODNOSTI**
BISTRICA OB SOTLI 2013

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja.
Evropa investira v podeželje

ŽIVLJENJE MLADIH IN NJIHOVI POSLOVNI IZZIVI V POSAVJU

ANALIZA RAZISKAVE

Analiza raziskave je nastala v sodelovanju:

Jasmina Glibe, Irena Černelč, Mirela Kunst, Emilija Šterlek, Rok Rudolf - **Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli**

Katarina Ceglar, Miha Jaklič - **Mladinski center Krško**

Izvedba terenske raziskave:

Luka Dragovan – **Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli**

Anže Podgornik, Marko Kuntarič, Barbara Masnik – **Mladinski center Krško**

Kaja Kink – **Društvo mladinski center Radeče**

Analiza raziskave: Življenje mladih in njihovi poslovni izzivi v Posavju

Uredila: Jasmina Glibe, Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Lektorirala: Zvonka Kajba

Oblikovanje: David Černelč

Naklada: 25 kom

**Izdalo in založilo: Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli, zanj Andrej Černelč, predsednik
Bistrica ob Sotli, avgust 2013**

Nosilec: Mladinsko društvo Bistrica ob Sotli

Parterji: Občina Bistrica ob Sotli, Osnovna šola Bistrica ob Sotli, Mladinski center Krško, Osnovna šola Krmelj, Zavod Otok, Društvo mladinski center Radeče ter kmetije Rogina, Jazbec in Domitrovič.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

658-053.6(497.433)(035)

ŽIVLJENJE mladih in njihovi poslovni izzivi v Posavju: analiza raziskave v okviru projekta Semena prihodnosti / [uredila Jasmina Glibe]. - Bistrica ob Sotli: Mladinsko društvo, 2013

ISBN 978-961-281-185-3
ISBN 978-961-281-186-0 (pdf)
1. Glibe, Jasmina
269281024

Projekt *Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih* je sofinanciran s pomočjo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Za vsebino informacij odgovarja LAS Posavje. Organ upravljanja za Program razvoj podeželja RS za obdobje 2007- 2013 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje RS.)

KAZALO

POVZETEK	5
1 POSAVJE – POLNO PRILOŽNOSTI	9
1.1 SPLOŠEN OPIS RAZVOJNE REGIJE POSAVJE	10
1.1.1 OBČINA BISTRICA OB SOTLI	10
1.1.2 OBČINA BREŽICE	10
1.1.3 OBČINA KOSTANJEVICA NA KRKI	11
1.1.4 OBČINA KRŠKO	11
1.1.5 OBČINA SEVNICA	12
1.1.6 OBČINA RADEČE	12
1.2 POSAVJE V ŠTEVILKAH	13
1.3 KMETIJSTVO IN PODEŽELJE KOT PRILOŽNOST POSAVJA	18
1.4 MLADI KOT PRILOŽNOST POSAVJA	21
2 RAZISKOVALNE METODE	24
2.1 DEMOGRAFSKI PODATKI	25
3 ANALIZA RAZISKAVE	32
SKLOP I: KAKOVOST ŽIVLJENJA MLADIH V POSAVJU	33
I.1 ZADOVOLJSTVO Z ŽIVLJENJEM ANKETIRANIH MLADIH POSAVJA	34
I.1.1 KAJ PRISPEVA K ZADOVOLJSTVU MLADIH V POSAVJU?	36
I.2 OBČUTEK SREČE ANKETIRANIH MLADIH POSAVJA	37
I.2.1 KAJ OSREČUJE MLADE V POSAVJU?	38
I.3 POMEN DOBREGA ZDRAVJE ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA	39
I.3.1 KAKOVOST ŽIVLJENJA IN ZDRAVJE V POSAVJU	39
I.3.2 KAJ NAREDIJO MLADI V POSAVJU ZA SVOJE ZDRAVJE?	40
I.4 IZOBRAZBA KOT POMEMBEN DEJAVNIK POSAMEZNIKOVE BLAGINJE IN NJEGOVE USPEŠNOSTI	42
I.4.1 FORMALNO IZOBRAŽEVANJE V POSAVJU, SLOVENIJI IN EU	42
I.4.2 NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	44
I.5 ZADOVOLJSTVO S PROSTIM ČASOM ANKETIRANIH MLADIH POSAVJA	46
I.6 OCENA STOPNJE ZADOVOLJSTVA Z DRUŽABNIM ŽIVLJENJEM – PROSTI ČAS	48
I.6.1 POGOSTOST UDELEŽBE DRUŽABNIH AKTIVNOSTI – PROSTI ČAS	49
I.7 ZADOVOLJSTVO Z ZAPOSLOTVIJO ANKETIRANIH MLADIH POSAVJA	51
I.8 OCENA ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA ANKETIRANIH MLADIH POSAVJA	53
SKLOP II: MLADI IN PODEŽELJE	55
II.1 OCENA POZITIVNIH VPLIVOV ŽIVLJENJA MLADIH NA PODEŽELJU – PREDNOSTI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	57
II.2 OCENA NEGATIVNIH VPLIVOV ŽIVLJENJA MLADIH NA PODEŽELJU – SLABOSTI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	59
II.3 MOČ SKUPNIH VPLIVOV ŽIVLJENJA MLADIH NA PODEŽELJU – SKUPNI POZITIVNI VPLIVI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU PRESEGAJO NEGATIVNE VPLIVE ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	62
II.4 PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	64
SKLOP III: MLADI IN PODJETNIŠTVO	65
III.1 PREFERENCE MLADIH GLEDE VRSTE ZAPOSLOTITVE	66
III.2 GLAVNI RAZLOGI ZA SAMOZAPOSLOTEV	68
III.3 GLAVNE OVIRE V SAMOZAPOSLOTVI – GLAVNI RAZLOG ZA IZBIRO DRUGE VRSTE ZAPOSLOTITVE	70
III.4 PRIPRAVLJENOST MLADIH ZA USTANOVITEV LASTNEGA PODJETJA	73
III.4.1 Želim ustanoviti lastno podjetje ...	74
III.4.2 Ne želim ustanoviti lastnega podjetja ...	76
SKLOP IV: MLADI IN PODJETNIŠTVO NA PODEŽELJU	77
SKLOP V: SEMENA PRIHODNOSTI – SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA MLADIH	81

SEZNAM TABEL

- Tabela 1: Število prebivalcev Posavja in delež mladih glede na starost in spol
Tabela 2: Število delovno aktivnega prebivalstva in brezposelnih oseb po starosti
Tabela 3: Delovno aktivno prebivalstvo po občini delovnega mesta in vrsti zaposlitve
Tabela 4: Poslovanje gospodarskih družb po občinah Srednjeposavske razvojne regije in v Sloveniji v letih 2008 in 2011
Tabela 5: Gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki po občinah Spodnjeposavske razvojne regije, za leti 2008 in 2012
Tabela 6: SWOT ANALIZA PODEŽELJA – Ustvarjalni prostor tudi za iniciative mladih
Tabela 7: Vzorec anketiranja po občinah Posavja

SEZNAM GRAFOV

- Graf 1: Demografski podatki – občine
Graf 2: Demografski podatki – tip bivanja
Graf 3: Demografski podatki – spol
Graf 4: Demografski podatki – starost
Graf 5: Demografski podatki – izobrazba
Graf 6: Demografski podatki – status
Graf 7: Demografski podatki – zaposlitveni status
Graf 8: Status anketiranih mladih glede na občine Posavja
Graf 9: Zaposlitveni status anketiranih mladih glede na občine Posavja
Graf 10: Demografski podatki – dejavnost v kmetijstvu
Graf 11: Dejavnost anketiranih mladih v kmetijstvu po občinah
Graf 12: Zadovoljstvo z življenjem glede na starostne skupine mladih
Graf 13: Povprečna ocena zadovoljstva z življenjem po občinah
Graf 14: Občutek sreče glede na starostne skupine mladih
Graf 15: Povprečna ocena občutka sreče mladih glede na občine
Graf 16: Vpliv zdravja na kakovost življenja
Graf 17: Vpliv izobrazbe na posameznikovo blaginjo in njegovo uspešnost
Graf 18: Vpliv izobrazbe na posameznikovo blaginjo in uspešnost glede na status anketiranih mladih
Graf 19: Zadovoljstvo anketiranih mladih s prostim časom
Graf 20: Zadovoljstvo s prostim časom glede na zaposlitveni status
Graf 21: Zadovoljstvo anketiranih mladih z družabnim življenjem
Graf 22: Zadovoljstvo anketiranih mladih z družabnim življenjem glede na status
Graf 23: Pogostost udeležbe anketiranih mladih na družabnih aktivnostih
Graf 24: Pogostost udeležbe družabnih aktivnostih glede na status anketiranih mladih
Graf 25: Zadovoljstvo anketiranih mladih s svojo zaposlitvijo
Graf 26: Povprečna ocena zadovoljstva z zaposlitvijo anketiranih mladih glede na zaposlitveni status
Graf 27: Življenjski standard anketiranih mladih
Graf 28: Povprečna ocena življenjskega standarda anketiranih mladih glede na zaposlitveni status
Graf 29: Moč pozitivnih vplivov življenja na podeželju – prednosti življenja na podeželju
Graf 30: Moč pozitivnih vplivov življenja na podeželju anketiranih mladih glede na tip bivanja
Graf 31: Moč negativnih vplivov življenja na podeželju – slabosti življenja na podeželju
Graf 32: Moč negativnih vplivov življenja na podeželju anketiranih mladih glede na tip bivanja
Graf 33: Moč skupnih vplivov življenja na podeželju
Graf 34: Moč skupnih vplivov življenja na podeželju glede na občine prebivališča

Graf 35: Zelena vrsta zaposlitve anketiranih mladih
Graf 36: Zelena zaposlitev anketiranih mladih glede na status
Graf 37: Zelena zaposlitev anketiranih mladih glede na zaposlitveni status
Graf 38: Glavni razlogi odločitve za samozaposlitev
Graf 39: Glavni razlogi odločitve za samozaposlitev glede na zaposlitveni status
Graf 40: Glavne ovire v samozaposlitvi
Graf 41: Glavne ovire v samozaposlitvi anketiranih mladih glede na zaposlitveni status
Graf 42: Odločitev anketiranih mladih glede ustanovitve lastnega podjetja
Graf 43: Odločitev o ustanovitvi lastnega podjetja glede na status
Graf 44: Oblike dejavnosti na kmetiji s katerimi se anketirani mladi že ukvarjajo
Graf 45: Oblike dejavnosti na kmetiji kot priložnost podjetništva na podeželju – verjetnost pričetka ukvarjanja s katero izmed oblik
Graf 44: Zanimanje za projektne vsebine v prid izboljšanja zaposlitvenih možnosti mladih na podeželju
Graf 45: Zelena predstavitev projektnih vsebin (metode dela)
Graf 46: Zainteresiranost mladih za udeležbo pri projektu
Graf 47: Zainteresiranost za udeležbo pri projektu glede na občine

POVZETEK

*Res je, kamilice rastejo tem hitreje, čim bolj jih teptaš;
z mladostjo pa je drugače,
čim slabše z njo ravnaš, tem prej se obrabi.
(Henrik IV, I, 4, prvi del, Shakespeare, William, 1564-1616)*

S projektom Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih zajemamo celotno razvojno regijo Posavje: mestna, primestna in predvsem podeželska okolja vseh šestih občin: Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica. Projekt je namenjen izboljšanju zaposlitvenih možnosti in dvigu ravni podjetniškega kapitala na posavskem podeželju. V prvi vrsti je namenjen mladim, in sicer identificiranju kvalitete življenja mladih v Posavju, njihovih življenjskih ambicij ter evidentiranju potencialnih mladih podjetnikov. Velik del prve faze projekta smo namenili ravno raziskovanju življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivov, v sklopu katerega je nastala tudi pričujoča publikacija.

V središču naše raziskave so bili mladi med petnajstim in petintridesetim letom starosti. Med najmlajšimi in najstarejšimi zajetimi v raziskavo je kar dvajsetletni razpon, kar pomeni tudi velik razkorak v dojemanju življenja, sreče in zadovoljstva ter seveda tudi zaposlitvenih ambicij in podjetništva. V raziskavo so torej zajeti tako mladi, ki stopajo v območje prehoda iz otroštva v odraslost, kot tudi tisti v t. i. obdobju podaljšane adolescence, za katero je značilna zavestnejša in kritičnejša refleksija lastnih družbenih vlog in družbe kot celote. Do kdaj je človek še mlad? Vzroke za podaljševanje mladosti gre iskati najprej v podaljšanem obdobju šolanja na eni strani ter na drugi strani tudi v naraščajočem opiranju mladih na družinske opore in z izrazitim upadanjem dolgoročnih oblik zaposlitev za mlade. V Sloveniji delež začasnih zaposlitev, tj. zaposlitev za določen čas, v skupni zaposlenosti stalno narašča, pri čemer naj bi do največjega povečanja začasnih zaposlitev prišlo ravno med mladimi. Slovenija je po številu začasnih zaposlitev med mladimi celo na prvem mestu v EU, kar vodi do večje negotovosti glede stabilnosti zaposlitve, to pa vpliva na možnost »polne ekonomske in socialne osamosvojitve« ter na pomembne življenjske odločitve, med drugim tudi o oblikovanju družine. Poleg tega začasne zaposlitve še povečujejo večje tveganje revščine.

Raziskava o življenju mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivih temelji na uporabi primarnih podatkov, ki smo jih pridobili s pomočjo anketnih vprašalnikov. Anketiranje je bilo izvedeno v obdobju od aprila do junija 2013. Ciljno skupino so predstavljali mladi iz vseh občin Posavja. Skupaj je bilo anketiranih 180 oseb, in sicer v vsaki občini enak delež. Odgovore iz anketnih vprašalnikov na zaprta vprašanja smo obdelali v programu SPSS 21 za MS Windows, podatki o rezultatih izvedene raziskave pa so predstavljeni grafično s pomočjo programa Microsoft Office Excel. Pridobljene rezultate smo podkrepili s citati in mnenji anketirancev ter jih primerjali z vzporednimi raziskavami na področju mladine v Sloveniji in v Evropski Uniji, tako v pripravi vprašalnika kot nadalje v pripravi analize smo se v največji meri opirali na nacionalno raziskavo Mladina 2010, ki jo je v letu 2011 izdal Urad RS za mladino.

Analizo raziskave smo razdelili na posamezne dele. V prvem delu smo se osredotočili na razvojno regijo Posavje: pregledali smo potencialne priložnosti 6 občin Posavja ter se posebej osredotočili na obstoječe razmere in priložnosti na področju razvoja podeželja in kmetijstva. S pomočjo podatkov pridobljenih s strani Statističnega urada RS, smo pridobili demografske podatke, ki smo jih primerjali s pridobljenimi na podlagi raziskave. Ugotavljali smo ali obstajajo razlike v stališčih med posameznimi skupinami anketirancev glede na navedene demografske karakteristike.

Obsežen sklop raziskave je namenjen kakovosti življenja mladih v Posavju. Kakovost življenja niso le posameznikove finančne zmožnosti, torej ni le to, koliko zaslužimo in kaj si z zasluženim lahko kupimo, ampak je povezana tudi z občutkom zadovoljstva z lastnim življenjem. Visok življenjski standard ne pomeni nujno tudi visoke ravni kakovosti življenja. Da bi pridobili relevantne podatke o zadovoljstvu mladih z lastnim življenjem smo pripravili sklop vprašanj, kjer so nas zanimala občutja mladih ter njihovo dožemanje sveta in okolice, v kateri živijo.

Rezultati naše raziskave kažejo, da bolj kot so anketirani mladi izobraženi, manj so srečni. Glede na status so najsrečnejši dijaki in študentje, manj zaposleni in najmanj brezposelni. Prav takšen rezultat smo pridobili tudi pri ocenjevanju zadovoljstva z lastnim življenjem: bolj kot so anketirani izobraženi, manj so zadovoljni s svojim življenjem. Torej končan dodiplomski študij še ne prinese zadovoljstva z življenjem in večje kakovosti le-tega. Glede na dejstvo, da v zadnjem času narašča število brezposelnih diplomantov, je razumljivo, da ti kažejo izrazito nezadovoljstvo z življenjem in tudi s situacijo v državi. Zanimalo nas je tudi, katera skupina izmed zaposlenih mladih je najsrečnejša. Rezultati kažejo, da so najsrečnejši samozaposleni, sledijo jim redno zaposleni za nedoločen čas, na dnu lestvice se nahajajo redno zaposleni za določen čas ter samozaposleni kmetovalci.

S kakovostjo življenja je povezano tudi zdravje posameznika, konec koncev je zdravstveno stanje tudi odraz kakovosti življenja v regiji in pomemben dejavnik človeških virov in konkurenčnosti podjetij. Mlade smo spraševali, ali je dobro zdravje po njihovem mnenju pomembno za boljšo kakovost življenja (s čimer se je strinjalo 69%) in kaj naredijo za svoje dobro zdravje. Glede na starostne skupine večji pomen dobrega zdravja h kakovosti življenja pripisuje starejša skupina. Takšen rezultat je gotovo posledica dejstva, da so mladi med 15. in 24. letom v obdobju eksperimentiranja z lastnim telesom in preizkušanjem svojih mej. Iz raziskav SURS je razvidno, da je posameznikova blaginja višja, čim višja je izobrazba – zaradi večje verjetnosti, da dobi boljše delo in tudi, ker bolj izobraženi posamezniki živijo dlje ter imajo manj zdravstvenih težav. Ugotoviti smo želeli mnenje mladih o vplivu izobrazbe na kakovost življenja in posameznikovo uspešnost, s čimer se je strinjala le slaba polovica vključenih v raziskavo. Največji pomen izobrazbi pripisujejo dijaki, sledijo jim zaposleni, najmanjši pomen izobrazbi pa pripisujejo brezposelni.

V naslednjem sklopu smo želeli ugotoviti kako so mladi povezani s podeželjem, kakšen je njihov odnos do podeželskega okolja, katere so po njihovem mnenju prednosti, katere slabosti in priložnosti, ki jih nudi podeželje ... V našo raziskavo smo zajeli tako mlade v urbanem okolju, kot tudi tiste v primestnem in podeželskem okolju. Pri obdelavi podatkov smo skušali ugotoviti razlike v mnenju različnih starostnih skupin mladih ter razlike v pogledih življenja na podeželju urbane in podeželske mladine.

Prednosti življenja na podeželju mladi vidijo v ugodnem vplivu okolja na zdravje, možnosti lastne oskrbe z zdravo hrano, pa tudi v socialni mreži in občutku solidarnosti in varnosti, kar so še posebej izpostavljali mladi v starejši starostni skupini. Razloge za to lahko iščemo v tezi, da mladi v tem obdobju že vstopajo v obdobje odraslosti, se finančno in stanovanjsko osamosvajajo, si načrtujejo lastno družino in iz tega zornega kota vidijo življenje na podeželju v drugačni luči. Najmanjši pozitiven vpliv življenja na podeželju pa pripisujejo ekonomskemu vplivu – življenje na podeželju je cenejše. Če bi delali podrobno ekonomsko analizo življenja na podeželju, ugotovitve morebiti ne bi podprle teze, da je življenje na podeželju res cenejše. Razen v primeru lastne (delne) oskrbe s hrano. Višji strošek kot v mestih predstavlja tudi sekundarno in terciarno izobraževanje mladih: strošek prevoza ali prenočišča v kraju izobraževanja. Zagotovo je tovrstnih skritih stroškov življenja na podeželju še nekaj.

Odnos mladih do podjetništva je bil naslednji sklop naše raziskave, v katerem smo želeli ugotoviti, kakšen odnos imajo mladi do podjetništva oziroma samozaposlovanja. Zakaj je podjetništvo (samozaposlitev) med mladimi slabo razširjeno oziroma neprijazno? Nadaljnji

cilj je bil ugotoviti, ali in koliko mladih razmišlja oz. se že ukvarja s podjetništvom, ali razmišljajo o samozaposlitvi, kaj jih v podjetništvu navdušuje in kaj ne ....

Cilj tega sklopa je bil tudi evidentirati potencialne mlade, ki o podjetništvu in samozaposlitvi resno razmišljajo in že razvijajo svojo podjetniško idejo. Mladi sicer še vedno dajejo prednost zaposlitvi v javnem ali državnem sektorju pred zaposlitvijo v zasebnem sektorju, vendar se razlike zmanjšujejo. Nekoliko bolj so zaposlitvi v državnem ali javnem sektorju naklonjene mlade ženske, predvsem zaradi večjega pomena varnosti zaposlitve. Čedalje bolj je za mlade pomembno, da opravljajo zanimivo delo. Predvsem dijaki zajeti v raziskavo, so se v največji meri opredelili za samozaposlitev. Rezultati raziskave tudi jasno prikazujejo, da so samozaposleni zadovoljni s svojo odločitvijo glede samozaposlitve in kar 90% vseh anketiranih samozaposlenih bi v tem sektorju tudi ostalo. Kot glavni razlog odločitve za samozaposlitev mladi navajajo fleksibilen delovni čas, ki si ga samozaposleni lahko prerazporeja sam. Kot naslednji pomemben razlog navajajo lastno podjetniško pot in samozaposlitev kot rešitev ob pomanjkanju prostih oz. primernih delovnih mest. Mladi v največji meri vidijo glavne ovire v samozaposlitvi v prevelikih stroških z lastnim podjetjem in v pomanjkanju ustreznih virov financiranja za samozaposlitev. Ravno tako so mnenja, da je danes težko pričeti z lastnim poslom, saj živimo v kriznem času, ki ni ravno prijazen podjetništvu. Mlajši skupini anketirancev največjo oviro predstavlja pomanjkanje izkušenj, starejši pa se sklicujejo na pomanjkanje finančnih sredstev in ustreznih virov financiranja za samozaposlitev. V manjši meri pa so kot oviro navajali tudi manj prostega časa samozaposlenih in izgubo 8-urnega delovnika. Zanimalo nas je tudi, kakšna je pripravljenost med mladimi, da bi ustanovili lastno podjetje. Kar 70 odstotkov mladih se za ustanovitev ne bi odločilo, 9 odstotkov mladih zajetih v raziskavo je že samozaposlenih, o tej možnosti pa razmišlja le 23 odstotkov anketiranih.

Kako prepoznati priložnosti podeželja in jih razviti v podjetniško idejo? Odgovore ali mladi prepoznajo podjetniške izzive podeželja, ali jih zanimajo in ali razmišljajo o uresnitvi podjetniške ideje na podeželju, smo iskali v četrtem sklopu raziskave. Zanimalo nas je, s katerimi oblikami dejavnosti na kmetiji, ki lahko predstavljajo priložnost podjetništva na podeželju, se že ukvarjajo, želeli pa smo tudi preveriti, kakšen je njihov interes ter verjetnost, da se bodo s katero izmed dejavnosti na kmetiji pričeli ukvarjati ter si tako ustvarjali lastno podjetniško pot. Največji delež mladih se ukvarja s pridelavo in/ali predelavo kmetijskih pridelkov, velik delež mladih se ukvarja tudi s pridelavo in predelavo zelišč in dišavnic. Pričetek ukvarjanja s katero izmed oblik dejavnosti na kmetiji je bolj verjeten pri mlajši skupini zajetih v raziskavo. Največja zainteresiranost mladih, dejavnih v kmetijstvu, se kaže pri tistih dejavnostih, s katerimi se že sicer največ ukvarjajo (pridelava in/ali predelava kmetijskih pridelkov, ekološko kmetovanje, vinogradništvo, pridelava in/ali predelava zelišč in dišavnic) ter pri dejavnostih, kot so gostinska dejavnost, turizem na kmetiji, izobraževanje na kmetiji in socialno podjetništvo. Odgovore o obliki podjetništva na podeželju, o katerem razmišljajo, je nanizalo 19,44% mladih. Ideje mladih so torej raznolike, na kmetijstvo se navezujejo še ideje o turizmu na kmetiji, pridelavi in predelavi zelišč, zelenjave, vina, žganjekuhi, prodaji piškotov in drugih dobrot.

V zadnjem sklopu smo želeli ugotoviti zanimanje mladih za udeležbo na različnih podjetniških delavnicah in evidentirati njihove potrebe o tovrstnem izpopolnjevanju. Da bi projekt Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih lahko tudi čim kvalitetneje izvedli, nas je zanimalo v kakšni obliki bi si želeli podajanja novih podjetniških znanj ...

Stara modrost pravi, da »na mladih svet stoji«, tako smo si tudi mi postavili izziv, kako motivirati mlade in spodbujati podjetniško miselnost ter samoiniciativnost med njimi. Uspešnost tega je odvisna od dobrega poznavanja obstoječega stanja, tako o kakovosti življenja mladih, njihovih ambicijah, željah za prihodnost in odnosu do podjetništva.

In če zaključimo z uvodno mislijo: mladim je potrebno dati popotnico za uresničevanje samostojnih podjetniških podvigov, ne pa jim postavljati dodatnih miselnih kot birokratskih ovir. Zagotovo bi bila to rešitev, ki bi doprinesla h kakovostnejšemu življenju na podeželju.

The image features two decorative, wavy green lines that curve across the page. The top line is a light, pale green, while the bottom line is a slightly darker, more vibrant green. Both lines have a soft, blurred edge, giving them a fluid, organic appearance.

POSAVJE POLNO PRILOŽNOSTI

1.1 Splošen opis razvojne regije Posavje¹

Razvojna regija Posavje se nahaja v JV delu Slovenije, ob spodnjem toku reke Save in meji na tri slovenske razvojne regije: Savinjsko, Jugovzhodno in Zasavsko regijo ter vzdolž reke Sotle na sosednjo Republiko Hrvaško. Meri 968,2 km² in predstavlja 4,77% površine Slovenije, kar jo uvršča med najmanjše slovenske regije. V regiji živi 76.080 prebivalcev oz. 3,7% celotnega prebivalstva Slovenije.

Razvojna regija Posavje je sestavljena iz šestih občin: Bistrica ob Sotli, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Radeče in Sevnica, ki imajo skupaj 446 naselij. Vsaka izmed njih skriva svoje potenciale.

Razen večjih zgoščenih jeder na Krško-Brežiškem polju in v Radečah večji del posavskih občin zajema podeželsko območje z nadpovprečno visokim deležem kmečkega prebivalstva. Ob preudarnem ravnanju lahko izkoristimo prenekatero priložnost podeželskega območja regije Posavje.

V gospodarski strukturi dejavnosti je glede na slovenske razmere tudi nadpovprečna zastopanost sekundarnih dejavnosti. Regija ima še vedno močno razvito industrijo, vendar je zadnja leta mnogo obratov propadlo. V sekundarnem sektorju ima v Posavju velik pomen energetika. V regiji pa je relativno dobro razvit tudi turizem, ki skupaj z energetiko predstavljata v prihodnosti nosilca razvoja.

1.1.1 OBČINA BISTRICA OB SOTLI

Občina Bistrica ob Sotli se nahaja na skrajnem jugovzhodu regije in s 1400 prebivalci na 31 km² velja za najmanjšo izmed občin Posavja, tudi v slovenskem merilu. Severno meji na občino Podčetrtek, južno na občino Brežice, zahodno na občino Kozje in vzhodno na Republiko Hrvaško.

Občina je v celoti podeželska in spada tudi med najboljša vinogradniška območja v državi. Poleg prevladujoče kmetijske dejavnosti ter nekaj manjših obrtniških in trgovskih obratov v občini delujejo vrtec, osnovna šola, pošta, lokalna knjižnica, zdravstveni dom in bencinska črpalka. Veliko razvojnih priložnosti občine se skriva v bogati naravni dediščini. Zaradi presenetljive raznovrstnosti, slikovitosti in neokrnjenosti krajine je celoten prostor občine umeščen v zavarovano območje regijskega Kozjanskega parka. Prav tako pa se priložnosti skrivajo v bogati kulturni dediščini in zgodbah preteklosti občine. Občina se lahko pohvali tudi z izjemno aktivnim kulturnim in društvenim življenjem, saj je v občini aktivnih kar 13 društev, ki poskrbijo za pestro dogajanje v občini (Šterlek, ur. 2011: 10-42).

1.1.2 OBČINA BREŽICE

Občina Brežice se razprostira na 268 km² in leži ob reki Krki in Savi. Spada med večje občine, saj ima po zadnjem popisu 24.473 prebivalcev, ki živijo v 109 naseljih oziroma v 20 krajevnih skupnostih. Ima zelo pomembno geostrateško lego. Tu poteka pomembna cestna in železniška povezava. Tudi meja je pomemben dejavnik, ki predstavlja desetino vse meje s sosednjo državo Hrvaško. Brežice so že stoletja staro stičišče osrednjih in južnih evropskih poti. Bližina hrvaške prestolnice in dobre prometne povezave s Hrvaško pomenijo vrata

---

¹ Povzeto po:

Razvojna strategija Lokalne akcijske skupine Posavje za obdobje 2007–2013, junij 2008, str. 7;

RRP Spodnjeposavske razvojne regije 2014–2020, delovno gradivo, april 2013, str. 11;

Dodatek k RRP regije Posavje za obdobje 2007–2013 za občini Radeče in Bistrica ob Sotli, 14. 6. 2007, str. 8, 9

Slovenije proti Balkanu. Odlične naravne danosti in spomeniki kulturne dediščine predstavljajo osnovni pogoj za razvoj turizma. Stari del mesta je s prenovljeno glavno ulico zgodovinski biser arhitekture, vreden ogleda in sprehoda do mogočnega brežiškega gradu. Z obzidjem utrjeno mesto se je razvilo ob gradu, ob katerem se je v srednjem veku razvijala trgovina in obrt. Danes v gradu deluje Posavski muzej z bogatimi zbirkami kulturne dediščine Posavja (Vir: http://www.brezice.si/obcina_brezice/splosni_podatki/).

1.1.3 OBČINA KOSTANJEVICA NA KRKI

Kostanjevica na Krki je postala samostojna občina šele leta 2007. Občina se ponaša z bogato zgodovino. Posebnosti geografske lege, kulturno-zgodovinske in naravne danosti so tako v preteklosti kot bodo tudi v prihodnosti pomenile za vse prebivalce občine možnost in izziv razvoja. Zaradi vseh naravnih in kulturnih znamenitosti je bila občina že večkrat razglašena za najlepši in najgostoljubnejši slovenski izletniški kraj. Vizija občine predstavlja razvoj »mehkega« turizma, pri čemer želijo v občini ohranjati naravne posebnosti v njihovi prvinski obliki in ponudbo nadgrajevati s kulturnimi vsebinami (Vir: http://www.kostanjevica.si/content.php?p=predstavitev_obcine).

1.1.4 OBČINA KRŠKO

Občina Krško je ena izmed večjih občin v Republiki Sloveniji. V njenih današnjih mejah združuje 286 km² površine. Okoli 26.000 prebivalcev živi v 157 naseljih in 15 krajevnih skupnostih. Občina Krško se nahaja v JV delu Slovenije, kjer se dolina reke Save razširi v prostrano Krško polje, preko katerega se na južnem obrobju lenobno vije reka Krka.

Mesto je nastalo na obeh bregovih najdaljše slovenske reke, reke Save. Staro mestno jedro je obnovljeno, kar daje mestu sliko urejenosti in značilnost upravnega središča, ki izpolnjuje celo širšo, pokrajinsko dimenzijo. Novi del mesta na Vidmu se je uredil skupaj z dograditvijo Nuklearne elektrarne Krško in največjo papirnico v državi. V to industrijsko cono pa spadata vsekakor še posodobljena brestaniška elektrarna in program kartonaže ...

Oblikovanje novih poslovnih in obrtnih con je eden pomembnejših dejavnikov nadaljnjega razvoja občine, saj posledično daje možnost odpiranja novih delovnih mest. Občina Krško danes razpolaga s 170 hektarji poslovnih površin. Poslovne cone se razprostirajo od Rake, Senovega, Brestanice do osrednjega dela občine. Eden največjih rezultatov prizadevanj lokalne skupnosti sta PC Vrbina in Drnovo.

Da bi občina Krško lahko odgovorila na izzive, ki jih ponuja gospodarsko okolje, je bila po večletnih prizadevanjih v letu 2004 ustanovljena Fakulteta za logistiko, kasneje pa tudi Fakulteta za energetiko.

Krško je tudi kulturno središče svojega območja, kar potrjujejo številne kulturne ustanove v mestu: Valvasorjeva knjižnica, Kulturni dom Krško, Kapucinski samostan s cerkvijo, Galerija Vladimirja Štovička, Galerija Krško ... Kulturno dogajanje v občini Krško se tako na profesionalnem kot na ljubiteljskem področju odvija na visokem nivoju.

Svojevrsne značilnosti pa ima tudi lega krške pokrajine in njen relief, ki sta ugodna za razvoj kmetijske in turistične dejavnosti. Pridne roke domačinov so griče krške kotline spremenile v rodovitne vinograde in sadovnjake z bogatimi nasadi jablan, hrušk, breskev, sliv in marelic. Uveljavljena blagovna znamka je avtohtono vino Cviček. To je lahko, osvežujoče svetlo rdeče vino, ki se prilega k vsaki hrani, ob vsaki priložnosti. Da je to okolje zares vinorodno,

dokazujeta dve vinsko-turistični cesti: južna, Podgorjanska, in severna, Bizeljsko-Sremiška vinska cesta.

Pestrost pokrajine je izjemno prikladna za oddih ali sprostitvev. Možnosti kolesarjenja, teka, pohodništva ali pa sprehoda na konjskem hrbtu so številne. Prav tako so številne tudi športne prireditve, predvsem speedway, konjske dirke, roketne in košarkarske tekme, kolesarski maratoni. Številna teniška igrišča in poljske poti, primerne za kolesarjenje, omogočajo aktivno rekreacijo. Ribolov na ribniku v Mačkovcih pri Brestanici je edinstveno doživetje (Vir: www.krsko.si).

1.1.5 OBČINA SEVNICA

Občina Sevnica leži ob rekah Savi in Mirni. Območje ob reki Savi je bilo za naselitev strateško primerno že za naše prednike, saj je bilo območje občine poseljeno že v pradavnini (najdbe v okolici Kaplje vasi). V 19. stoletju se je Sevnice dotaknilo slovensko narodno gibanje. Leta 1866 je bila tu ustanovljena prva čitalnica v Posavju, ki se ji je leta 1869 pridružil še tabor, na katerem so številni narodno zavedni Slovenci zahtevali Zedinjeno Slovenijo. Skozi mesto je leta 1862 stekla železnica in železniška postaja, ki so jo zaradi pomanjkanja prostora zgradili izven trškega jedra in je postala zametek novega dela mesta že pred prvo svetovno vojno. Sevnica se je začela industrijsko razvijati v začetku 20. stoletja in je imela že pred prvo svetovno vojno dva obrata, tovarno kopit in parno žago. Med obema vojnoma je bila Sevnica (mesto je postala leta 1959) že najrazvitejši kraj v Posavju, drugo večje delavsko središče pa je bil Krmelj z rudnikom rjavega premoga. Kasneje je razvila tekstilno, kovinsko, gradbeno, kemično in lesno industrijo (Vir: <http://www.obcina-sevnica.si/zanimivosti/nekaj-zgodovine>).

1.1.6 OBČINA RADEČE

Današnja občina Radeče spada med manjše občine, razprostira se na velikosti 50 km². Nahaja se na skrajnem severnem obrobju razvojen regije Posavje.

Z ukazom kralja Aleksandra so Radeče 15. julija 1925 postale mesto. Do leta 1951 je bil sedež občine v Radečah, zatem se je selil v Hrastnik, kasneje v Laško. Občina Radeče ponovno postane samostojna 1. januarja 1995.

Mesto Radeče označuje slikovita geografska lega v severovzhodnem delu Posavskega hribovja. Zamejujejo ga reka Sava ter apniško-dolomitski "dolenjski Triglav" – Kum (1220 m) in Lisca (948 m). Staro mestno jedro se nahaja pod Grajskim gričem, z žal zaraščenimi razvalinami graščine, tik nad ustjem Sopot. Novejši del mesta se širi proti Savi in navzgor ob Sopotu. Zgodovinsko izročilo pravi, da je bilo tu nekoč osrednje pristanišče na Savi. Mnogi splavarji so si tu služili kruh. Njihovo življenje je pustilo kraju neizbrisen pečat, njihove šege in običaje pa še danes obujajo splavarji s tradicionalnim splavarjenjem in splavarskim krstom. Za razvoj turizma je obujanje bogate pretekle dediščine in tradicije zagotovo osrednjega pomena (Vir: http://www.radece.si/kratka_predstavitev.php).

1.2 Posavje v številkah

V razvojni regiji Posavje število prebivalcev v zadnjih treh letih stagnira. Leta 2009 je v regiji živelo 76.022, leta 2010 76.080 in leta 2011 75.988 prebivalcev. Moških je bilo v letu 2010 50,14% in žensk 49,86%. Velikih nihanj v številu prebivalcev v zadnjih desetih letih ni zaznati, v primerjavi z letom 2002 (76.219 prebivalcev) pa opazamo rahlo upadanje.

Tabela 1 nam prikazuje število prebivalcev po občinah Posavja. Če preračunamo delež mladih, starih med 15 in 35 let, glede na celotno število prebivalcev po posameznih občinah Posavja, pridemo do ugotovitve, da je delež mladih po občinah Posavja približno enak. Giblje se med 25 in 27% glede na posamezno občino. Iz tabele 1 je razvidno tudi, da je po vseh občinah Posavja večje število mladih, starih med 25 in 35 let. Glede razdelitve mladih Posavja glede na spol je iz tabele 1 razvidno, da je v vseh občinah Posavja, v obeh starostnih skupin, večje število moške populacije prebivalstva.

Tabela 1: Število prebivalcev Posavja in delež mladih glede na starost in spol

OBČINA PREBIVALIŠČA	ŠT. PREB. POSAVJA GLEDE NA STAROST			ŠT. PREB. POSAVJA GLEDE NA SPLOL – (M)			ŠT. PREB. POSAVJA GLEDE NA SPLOL – (Ž)		
		VSI	15 - 24 let		25 - 35 let	VSI		15 - 24 let	25 - 35 let
Bistrica ob Sotli	1.404	132	223	703	78	115	701	69	93
Brežice	24.285	2.339	3.593	11.916	1.383	1.752	12.369	1.217	1.580
Kostanjevica na Krki	2.416	255	368	1.205	158	169	1.211	129	167
Krško	26.050	2.989	4.232	13.365	1.618	2.116	12.685	1.371	1.759
Radeče	4.396	469	656	2.175	302	311	2.221	224	288
Sevnica	17.460	1.792	2.733	8.831	1.107	1.398	8.629	918	1.102
SKUPAJ	76.011	7.976	11.805	38.195	4.646	5.861	37.816	3.928	4.989

Vir: Statistični urad RS, stanje po 1.1.2013; <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Stopnja rodnosti je bila v Spodnjeposavski razvojni regiji v letu 2011 1,62 (v Sloveniji 1,51), kar jo uvršča nad slovensko povprečje. Skupni prirast je bil v večini občin negativen, tudi na ravni regije, najbolj v Radečah (– 8,1). Največji pozitivni prirast pa beležijo v občini Bistrica ob Sotli (14). Glede na Slovenijo, kjer je kljub strmemu padcu skupni prirast še vedno pozitiven, je v regiji ta v opazovanih letih vseskozi negativen.

Prebivalstvo v regiji se stara. Povprečna starost prebivalcev rahlo raste, v letu 2010 je znašala 42 let (2008 – 41,65 let, 2009 – 41,78 let). Povprečna starost prebivalcev v Sloveniji je bila v letu 2010 41,6 let. V letu 2011 je bilo 17,18 % prebivalcev v regiji starih več kot 65 let (največ v občinah Bistrica ob Sotli 18,45 % in Brežice 18,39%). (Šerbec, 2013: 18-21; SI-STAT, Slovenske občine v številkah 2012; 21)

Po raziskavah Statističnega urada RS se je stopnja delovne aktivnosti prebivalstva v letu 2011 v Spodnjeposavski regiji gibala med 57,00 in 58,90%, od tega je bilo 64,7% delovno aktivnih moških in 51,6% delovno aktivnih žensk. Stopnja registrirane brezposelnosti v letu 2011 je v Spodnjeposavski regiji znašala 13,4%, kar je bilo nad slovenskim povprečjem (11,8%). (Vir: <http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2013.pdf>)

Tabela 2 prikazuje število delovno aktivnega prebivalstva in registriranih brezposelnih oseb v občinah Posavja, na dan 1. 1. 2013. Skupna stopnja registrirane brezposelnosti v občinah Posavja znaša 17,20%, kar je višje od stopnje registrirane brezposelnosti v letu 2011 v Spodnjeposavski regiji, ki je znašala 13,4%. Stopnja registrirane brezposelnosti v Sloveniji je v maju 2013 znašala 13,0 % (Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5623).

Tabela 2: Število delovno aktivnega prebivalstva in brezposelnih oseb po starosti

OBČINA PREBIVALIŠČA	DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO				REGISTRIRANE BREZPOSELNE OSEBE	DELEŽ MLADIH			
	VSI	15 - 24 let	25 - 34 let	DELEŽ MLADIH		VSI	15 - 24 let	25 - 34 let	DELEŽ MLADIH
Bistrica ob Sotli	541	16	138	28,47	68	4	25	42,65	
Brežice	9.131	352	2.291	28,95	1.564	140	372	32,74	
Kostanjevica na Krki	979	35	253	29,42	136	6	45	37,5	
Krško	10.397	386	2.755	30,21	1.904	203	499	36,87	
Radeče	1.611	57	392	27,87	395	33	87	30,37	
Sevnica	7.099	315	1.859	30,62	1.052	87	251	32,13	
SKUPAJ	29.758	1.161	7.688	29,74	5.119	473	1.279	34,22	

Vir: Statistični urad RS, stanje po 1.1.2013; <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Zanimal nas je predvsem delež mladega delovno aktivnega prebivalstva, ki se po občinah Posavja giblje med 27,87% ter 30,62% in je tako najnižji v občini Radeče, najvišji pa v občini Sevnica.

Delež mladih registriranih brezposelnih oseb se po občinah Posavja giblje med 30,37% ter 42,65%. Najnižji je v občini Radeče, najvišji pa je v občini Bistrica ob Sotli. Medtem ko se stopnja registrirane brezposelnosti na dan 1.1. 2013 v občinah Spodnjeposavske regije giblje med 12,6% in je tako najnižja v občini Bistrica ob Sotli ter 24,52% in je tako najvišja v občini Radeče.

Skupno število delovno aktivnega prebivalstva po občini delovnega mesta je v maju 2013 v Spodnjeposavski regiji znašalo 23.566 oseb, od tega je 81% zaposlenih ter 19% samozaposlenih oseb. 55% samozaposlenih oseb predstavljajo kmetje.

V občini Bistrica ob Sotli so 58% delovno aktivnega prebivalstva predstavljale zaposlene osebe, 42% pa samozaposlene osebe, od tega jih je 69% samozaposlenih kmetov.

V občini Brežice so 81% delovno aktivnega prebivalstva predstavljale zaposlene osebe, 19% pa samozaposlene osebe, od katerih je skoraj 50% samozaposlenih kmetov.

V občini Kostanjevica na Krki so 84% delovno aktivnega prebivalstva predstavljale zaposlene osebe, 16% pa samozaposlene osebe, od katerih je 53% samozaposlenih kmetov.

V občini Krško so 83% delovno aktivnega prebivalstva predstavljale zaposlene osebe, 17% pa samozaposlene osebe, od katerih je 53% samozaposlenih kmetov.

V občini Radeče so 78% delovno aktivnega prebivalstva predstavljale zaposlene osebe, 22% pa samozaposlene osebe, od katerih je 55% samozaposlenih kmetov.

V občini Sevnica so 78% delovno aktivnega prebivalstva predstavljale zaposlene osebe, 22% pa samozaposlene osebe, o od katerih je 61% samozaposlenih kmetov.

Tabela 3: Delovno aktivno prebivalstvo po občini delovnega mesta in vrsti zaposlitve

Bistrica ob Sotli	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	339	
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	197	0,58
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	142	0,42
	120 Samozaposlene osebe brez kmetov	44	0,31
	123 Samozaposlene osebe - kmetje	98	0,69
Brežice	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	7028	
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	5712	0,81
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	1316	0,19
	120 Samozaposlene osebe brez kmetov	652	0,495
	123 Samozaposlene osebe - kmetje	664	0,505
Kostanjevica na Krki	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	819	
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	688	0,84
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	131	0,16
	120 Samozaposlene osebe brez kmetov	61	0,47
	123 Samozaposlene osebe - kmetje	70	0,53
Krško	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	9088	
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	7571	0,83
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	1517	0,17
	120 Samozaposlene osebe brez kmetov	712	0,47
	123 Samozaposlene osebe - kmetje	805	0,53
Radeče	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	873	
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	677	0,78
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	196	0,22
	120 Samozaposlene osebe brez kmetov	88	0,45
	123 Samozaposlene osebe - kmetje	108	0,55
Sevnica	1 Delovno aktivno prebivalstvo - SKUPAJ	5419	
	11 Zaposlene osebe - SKUPAJ	4223	0,78
	12 Samozaposlene osebe - SKUPAJ	1196	0,22
	120 Samozaposlene osebe brez kmetov	471	0,39
	123 Samozaposlene osebe - kmetje	725	0,61

Vir: Statistični urad RS, stanje v maju 2013; <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>

Med posavskimi občinami je gospodarsko najuspešnejša občina Krško – z upoštevanjem energetike so tamkajšnja podjetja v letu 2011 ustvarila 4/5 celotnih prihodkov posavskega gospodarstva. Če odštejemo energetiko, je občina Krško po prihodkih iz gospodarstva z 48 % krepko pred občino Brežice (28%), občino Sevnica (19%) in občino Kostanjevica na Krki (5%). Gospodarsko najslabši sta občini Bistrica ob Sotli in Radeče.

Posavska energetika² je bila v letu 2011 po dodani vrednosti 366% nad slovenskim povprečjem, druge gospodarske družbe v regiji pa 20% pod povprečjem. Podatki Ajpesa razkrivajo, da so posavske gospodarske družbe v letu 2011 povišale prihodke za 30% in s tem močno presegle slovensko povprečje. Po neto poslovnem izidu je bilo Posavje leta 2011 peto najuspešnejše med 12 statističnimi regijami v Sloveniji.

² Povzeto po: <http://www.delo.si/novice/slovenija/tri-petine-prihodkov-je-v-posavju-ustvarila-energetika.html>

Tabela 4: Poslovanje gospodarskih družb po občinah Srednjeposavske razvojne regije in v Sloveniji v letu 2008 in 2011

Občine Srednje - posavske regije	Spodnjeposavska regija - leto 2008				Spodnjeposavska regija - leto 2011			
	Število družb	Zaposleni	Čisti prihodki od prodaje (v tisoč EUR)	Neto čisti dobiček/čista izguba (v tisoč EUR)	Število družb	Zaposleni	Čisti prihodki od prodaje (v tisoč EUR)	Neto čisti dobiček/čista izguba (v tisoč EUR)
BREŽICE	399	2.435	250.973	19.751	444	2.223	271.505	9.899
KRŠKO	397	4.517	1.137.529	59.048	453	4.174	1.796.737	22.036
SEVNICA	197	2.399	185.607	5.478	213	2.064	164.052	2.329
KOSTANJEVICA NA KRKI	28	642	38.420	875	26	463	41.301	2.652
BISTRICA OB SOTLI	8	16	4.485	751	9	11	366	19
RADEČE	61	708	84.887	-370	68	548	72.021	-7.590
SKUPAJ Spodnjeposavska regija	1.090	10.717	1.701.901	85.533	1.213	9.483	2.345.982	29.345
SKUPAJ Slovenija	Leto 2008				Leto 2011			
	51.997	510.754	80.238.557	1.656.533	57.798	449.235	74.994.882	457.168
Delež regije v Sloveniji	Leto 2008 (v %)				Leto 2011 (v %)			
	2,1	2,1	2,1	5,2	2,1	2,1	3,1	6,4

Vir: AJPES, Podatki iz letnih poročil za leti 2011 in 2008

Družbe v petih občinah regije so v letu 2011 izkazale neto čisti dobiček, razen družbe v občini Radeče, ki so v letu 2011 izkazale neto čisto izgubo. V primerjavi z letom 2008 se je neto čisti dobiček povečal le v občini Kostanjevica na Krki (203 %). Skupno se je v regiji neto čisti dobiček zmanjšal za 66 % (v Sloveniji 72 %). Čisti prihodki od prodaje so se v regiji v letu 2011 povečali v primerjavi z letom 2008, in sicer za 38 %, medtem so se na ravni Slovenije zmanjšali za 6,5 %.

Tabela 5: Gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki po občinah Spodnjeposavske razvojne regije, za leti 2008 in 2012

Naziv občine	Skupaj		Gospodarske družbe		Samostojni podjetniki posamezniki	
	31.12.2008	30.09.2012	31.12.2008	30.09.2012	31.12.2008	30.09.2012
Bistrica ob Sotli	53	60	9	11	44	49
Brežice	1264	1388	431	505	833	883
Kostanjevica na Krki	108	111	29	28	79	83
Krško	1309	1460	414	505	895	955
Radeče	193	215	67	84	126	131
Sevnica	924	929	206	231	718	698
Spodnjeposavska razvojna regija	3.851	4.163	1.156	1.364	2.695	2.799

Vir: Poslovni register Slovenije

V občinah Brežice in Krško je imelo na dan 30. 9. 2012 sedež enako število gospodarskih družb, največ samostojnih podjetnikov v regiji pa je imelo sedež v občini Krško (955). Skupno število gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov se je od konca leta 2008 do 30. 9. 2012 povečalo v vseh šestih občinah regije, največ v občini Bistrica ob Sotli (za 13,2 %) in najmanj v občini Sevnica (za 0,5 %).

Samostojni podjetniki posamezniki so v letu 2011 ustvarili za 16 % manj prihodkov kakor v letu 2008 (podjetniki v Sloveniji 14 % manj). Podjetniki regije, kakor tudi Slovenije, so večino čistih prihodkov ustvarili s prodajo na domačem trgu, vendar se je v letu 2011 glede na leto 2008 delež teh prihodkov nekoliko zmanjšal, delež čistih prihodov od prodaje na tujem trgu (v EU in izven EU) pa povečal (Ostrelič, 2013: 33–45).

Priložnost posavskega gospodarstva je nedvomno v nadaljnjem razvoju in povečanju kapacitet proizvodnje električne energije. Pomembno pa je tudi obstoječi podjetniški potencial nadgraditi z učinkovitim podpornim okoljem za razvoj malega in srednjega podjetništva, kot so tehnološki parki, podjetniški inkubatorji, tehnološkimi centri, poslovne cone, logistični center ...

1.3 Kmetijstvo in podeželje kot priložnost Posavja

Razvoj podeželja je bil v preteklosti prepuščen iniciativi in zelo omejenim možnostim lokalnih skupnosti, zato so se razvojne aktivnosti na podeželju odzivale le na najbolj akutne potrebe posameznih sredin in bile usmerjene predvsem v izboljšanje infrastrukture. S ciljem izboljšanja kakovosti življenja na podeželju je nastalo mnogo programov razvoja podeželja, z uveljavitvijo koncepta celostnega razvoja dobiva razvoj podeželja novo kakovost in naj bi dobil tudi močnejši zagon (Kovačič, 2003).

Celosten razvoj pomeni sočasen in usklajen razvoj vseh dejavnosti v neki sredini, ki prebivalstvu omogočajo izboljšanje kakovosti življenja, torej povečanje dohodka, izboljšanje bivalnih razmer, izboljšanje socialnih storitev in izboljšanje socialne sredine. To pomeni, da sta tudi razvoj gospodarskih dejavnosti in razvoj socialnih odnosov bistveni sestavini celostnega pristopa. Razvoj gospodarskih dejavnosti omogoča izboljšanje dohodkovnega položaja podeželskega prebivalstva in s tem omogoča lažji dostop do storitev in dobrin, ki zagotavljajo višjo življenjsko raven, povratno pa spet spodbujajo gospodarski razvoj (npr. komunikacije). Razvoj socialnih odnosov pa izboljšuje nematerialne vidike kakovosti življenja, obenem pa krepi socialni kapital in povratno spet omogoča učinkovitejši razvoj.

Primarni gospodarski dejavnosti podeželja, torej kmetijstvo in gozdarstvo, ostajata slej kot prej dejavnosti, ki sta najbolj opazni in zavzemata največji del prostora. S tem dajeta pečat gospodarskemu utripu podeželja, z razvojem drugih dejavnosti pa sicer predstavljata čedalje manjši delež v dohodku podeželskega prebivalstva. Zato je treba tema panogama, zlasti še kmetijstvu, v razvojnih programih podeželja posvečati pomembno skrb. Prav pretežno kmetijska raba daje podeželju njegov ruralni značaj. Brez kmetijstva se podeželje bodisi urbanizira ali zaraste v gozd in s tem v prvobitno krajino.

Naslednja zelo pomembna in v prostoru zaznavna dejavnost na podeželju je lahko turizem. Pomembno je dejstvo, da te tri dejavnosti po naravi stvari med seboj niso v konkurenčnem odnosu, pač pa se lahko plodno dopolnjujejo. Zlasti kmetijstvo močno podpira razvoj turizma s tem, da oblikuje in vzdržuje privlačno kulturno krajino, dobavlja kakovostne proizvode za izvirno kulinarčno ponudbo in ponuja doživljajske posebnosti, vezane na tradicije agrarnega načina življenja.

Naslednji segment gospodarstva, ki lahko na eni strani podpira turizem na podeželju, so storitvene dejavnosti, na drugi strani pa so seveda pomembne tudi za kakovost življenja lokalnega prebivalstva. Zato je ta segment gospodarstva nujen in pomemben del celostnega razvoja.

Naslednje pomembno področje celostnega razvoja podeželja je prometna, komunalna in socialna infrastruktura, ki so odločilnega pomena tudi za uspešen razvoj turizma, saj sta lahka dostopnost turističnega območja in kvaliteta nastanitvenih zmogljivosti vse pomembnejša elementa turistične ponudbe. Zahteve turistov na tem področju ponudbe se povečujejo, kakor se povečujejo tudi zahteve po kvalitetnih doživetjih oziroma posebnih storitvah (zdravilišča, rekreacija itd.). S tega vidika so za razvoj turizma pomembne tudi razvojne aktivnosti, vezane na urejanje naselij in arhitekturno oblikovanje objektov, in sicer ne le tistih, ki so neposredno v funkciji turistične ponudbe. Urejenost naselij in objektov v skladu z izvirno tradicijo območja močno poveča njegovo turistično privlačnost.

Četrto vsebinsko področje celostnega razvoja podeželja so družbene dejavnosti: izobraževanje, otroško varstvo, socialno varstvo in pomoč ostarelim, kultura ter rekreacija in šport. Razvoj teh dejavnosti je v prvi vrsti namenjen izboljšanju kakovosti življenja podeželskega prebivalstva in krepitvi njegove socialne kohezivnosti. Zahteva praviloma neekonomске materialne naložbe in obilico prostovoljnega dela ter praviloma ne dajejo

neposrednih ekonomskih učinkov. Zato je v razvojnih programih pogosto obrobno obravnavan in pri uresničevanju programov preveč zanemarjen. Te dejavnosti pa obenem bogatijo turistično zanimivost oziroma turistično ponudbo podeželja in tako posredno lahko prispevajo tudi ekonomske učinke.

PRP 2014-2020 kot ključne izzive slovenskega podeželja navaja: izboljšati prepoznavnost lokalnih razvojnih potencialov podeželja in jih vključiti v ponudbo podeželja, celosten in sonaravni razvoj podeželskih območij, blažitev regionalnih razlik, ustvariti pogoje za bolj avtentičen in povezan z lokalnim okoljem, turizem na podeželju, sodelovanje in skupni nastop ter motivirati mlade, da ostanejo na podeželju.

Tabela 6: SWOT ANALIZA PODEŽELJA³ – Ustvarjalni prostor tudi za iniciative mladih

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> visoko izobraženo mlado prebivalstvo ohranjenost naravnega okolja na podeželju veliko zavarovanih območij naravni viri, ugodni za izkoriščanje obnovljive energije raznovrstnost dohodkovnih virov na podeželju raznolikost podeželja (v gospodarski razvitosti, demografskih trendih, pokrajinskih strukturah ...) bogata naravna in kulturna dediščina rastoč trend osnovne infrastrukture 	<ul style="list-style-type: none"> slabo poznavanje potencialov posameznega območja premalo interesa za uvajanje novosti in podjetniški pristop pomanjkanje samoiniciativnosti vse večja odvisnost od mest (delovna mesta, trgovina ...) praznjenje podeželskega prostora razpršena poselitev podeželskih območij (dražja gradnja osnovne infrastrukture) pomanjkljiva infrastrukturna opremljenost podeželskih območij manj razvita športna, turistična in kulturna infrastruktura premalo in skupno promoviranih blagovnih znamk prezadolženost nekaterih občin
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> potencial za razvoj inovativnih praks, zaradi manj razvitih nekaterih dejavnosti možnost za uspešno krepitev partnerskih povezav v podeželskih območjih možnost za ustvarjanje novih delovnih proizvodov, dejavnosti in delovnih mest prostor za uresničevanje »idej« mladih dodajanje vrednosti lokalnim proizvodom krepitev večnamenske funkcije podeželja celostni in sonaravni trajnosti razvoj mreženje kulturnih in naravnih potencialov za razvoj storitev oz. dejavnosti možnost za zmanjšanje regionalnih razlik razvoj podeželskega turizma povezanega z lokalnim gospodarstvom 	<ul style="list-style-type: none"> nezadostno podporno okolje za razvoj inovativnih praks nepripravljenost na spreminjanje obstoječega načina gospodarjenja strah pred novimi pristopi nizka stopnja podpore za vključevanje inovativnih podjetij na podeželju neuravnotežen razvoj podeželskih območij povečevanje regionalnih razlik opustitev primarne kmetijske proizvodnje gospodarska kriza premalo interesa za uvajanje novosti in podjetniški pristop nedorečena in pogosto spreminjajoča nacionalna zakonodaja

Priložnosti Posavja so zagotovo ugodne naravne danosti za kmetijsko dejavnost, ki je bila nekdanj glavna gospodarska panoga. Iz leta v leto se zopet širi ozaveščenost o pomembnosti lokalne samooskrbe s hrano, tako da je polno priložnosti Posavja zagotovo skrito tudi na posavskem podeželju. Nižinski in uravnani območji Krškega in Brežiškega polja z rodovitno

³ Gumilar, 2012.

http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/SKP/podezelski_parlament_gumilar.pdf

rjavo prstjo nudita ugodne pogoje poljedelstvu, pobočja Krškega in Bizeljskega gričevja na prisojnih pobočjih poraščajo sadovnjaki in vinogradi, prav tako v občini Bistrica ob Sotli, kjer je skoraj 20 % delovno aktivnega prebivalstva zaposlenega v kmetijstvu, na osojnih in višjih gričevnatih predelih, v hribovju občine Radeče pa prevladuje gozd (Razvojna strategija 2008: 9).

Vendar pa je bilo v regiji Posavje v letu 2010 glede na leto 2000 ugotovljeno zmanjšanje obsega rabe kmetijskih zemljišč v uporabi, in sicer za 4,3 %, kar pomeni zmanjšanje za okvirno 1100 ha kmetijskih površin. Glavnino kmetijske dejavnosti na območju statistične regije Posavje predstavljajo družinske kmetije. V letu 2010 je bilo tako na osnovi podatkov SURS skupaj 5.652 KMG, od tega 5.213 družinskih kmetij. Na družinskih kmetijah v regiji Posavje je po podatkih iz leta 2010 živel 20.768 oseb, vključno z osebami, ki ne delajo na družinskih kmetijah, kar je za 4 % manj kot leta 2000, ko je na kmetijah živel 21.607 oseb.

Med dopolnilnimi dejavnostmi so v ospredju dejavnosti, ki jih zaradi same vrste ne moremo več uvrščati med primarno kmetijsko pridelavo, storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in različne oblike turizma na kmetiji. Glede na ocene pristojne kmetijske svetovalne službe ima posamezno KMG v povprečju registrirani dve dopolnilni dejavnosti. V letu 2012 se je v razvojni regiji Posavje število ekoloških kmetij, vključenih v kontrolo, glede na leto 2011 povečalo za 26,7 % (rast na ravni Slovenije 15,87%) (Šerbec, 2013: 46–56).

Kljub zmanjšanju deleža kmečkega prebivalstva in zmanjšanju obsega rabe kmetijskih površin so velike priložnosti posavskega podeželja predvsem v oblikovanju oskrbovalnih verig kmetov, diverzifikaciji dejavnosti na podeželju, vključevanje kmetijskih pridelkov in živil višje kakovosti v turistično ponudbo regije, razvoju raznovrstnih dopolnilnih in dodatnih dejavnosti v povezavi s turistično ponudbo regije. Izpostaviti pa je potrebno tudi čezmejno sodelovanje s Hrvaško.

1.4 Mladi kot priložnost Posavja

V središču naše raziskave so mladi med petnajstim in petintridesetim letom, torej tako mladi, ki stopajo v območje prehoda iz otroštva v odraslost, kot tudi tisti v t. i. obdobju podaljšane adolescence, za katero je značilna zavestnejša in kritičnejša refleksija lastnih družbenih vlog in družbe kot celote. Po svojem pomenu mladost zajema obdobje, ko mlad človek ni več otrok, ni pa še priznan kot odrasel. Zaradi svoje »vmesnosti« med otroštvom in odraslostjo – dvema relativno trdno definiranim življenjskima obdobjema – velja mladost za labilno in ambivalentno razvojno obdobje, ki zahteva posebno skrb in nadzor odraslih (Ule, 1988: 14–15).

Mirjana Ule označuje mladino kot »fenomen dvajsetega stoletja« (Ule, 2002: 9–37), saj se je mladina v tem stoletju formirala in se iz generacijske pretvorila v pomembno družbeno skupino. Konstruiranje mladosti kot življenjskega obdobja med otroštvom in odraslostjo je prinesel šele evropski novi vek z vzponom meščanskega individualizma. Pred tem so mladost razumevali kot obdobje »mladih odraslih« ljudi, ki so na začetku svoje kariere, ne pa pred njo. Mladost od novega veka dalje pomeni socialno nadaljevanje otroštva, premik odraslosti v kasnejše obdobje. Specializacija in funkcionalizacija modernih družb sta povzročili, da se je prvotno otroštvo, v katerem je skoraj izključno delovala le družina, raztegnilo daleč čez zaključek biološkega dozorevanja. Teh procesov pa družina ni mogla več obvladati. Angažirale so se posebne vzgojno-izobraževalne institucije, znanost, mediji, socialno-zdravstvene institucije (Ule, 2002: 9).

Podaljševanje šolanja prinaša obdobje podaljšane mladosti oziroma »postadolescence« (Ule, 2003), ki zajema obdobje med dvajsetim in štiriindvajsetim letom. Ta pomeni obdobje »nove intenzivne osebnosti in identitetne krize, ki sledi prvotni identitetni krizi v adolescenci« (33). Danes so se še okrepile nove oblike družbenega nadzora mladih, zlasti kontrola skozi potrošnjo, institucije prostega časa in kulturne industrije. Te delujejo skozi zgodaj razvite vzorce ponotranjenja napotkov, vzorcev vedenja in potreb, ki jih ponujajo mediji in trg in ki so zgrajeni (v nasprotju s hierarhično kontrolo v družini in šoli) na formalnem principu enakosti ter svobode kupcev in uporabnikov (Ule in Mihelj, 1995: 58). »Samoprepoznavanje ljudi za mlade oziroma za del mladine ni nikoli nevtralnno družbeno dejanje, temveč je posredovano z učinki ideologij in reakcijami mladih na te učinke« (Ule, 1988: 14–15). Skratka, mladostniki se znajdejo na razpotju. Razpeti med družbenostjo in individualnostjo, med otroštvom in odraslostjo.

Mladi se danes srečujejo tudi s težavami na delovnem trgu. Številne raziskave poudarjajo, da se je položaj mladih v zadnjih dveh desetletjih izrazito poslabšal: povečuje se stopnja brezposelnosti mladih, na drugi strani pa so vse pogostejše nestalne in manj kakovostne oblike zaposlitve (Lavrič, ur., 2011: 125–152). V Sloveniji delež začasnih zaposlitev tj. zaposlitev za določen čas v skupni zaposlenosti stalno narašča, v obdobju 1996–2005 naj bi se podvojil, pri čemer naj bi do največjega povečanja začasnih zaposlitev v Sloveniji prišlo ravno med mladimi. Po začasnih zaposlitvah med mladimi je Slovenija na prvem mestu v EU, kar vodi do večje negotovosti glede stabilnosti zaposlitve, to pa vpliva na možnost »polne ekonomske in socialne osamosvojitve« ter na pomembne življenjske odločitve, med drugim tudi o oblikovanju družine. Poleg tega začasne zaposlitve še povečujejo večje tveganje revščine. Ignjatović in Trbanc (2009) ugotavljata tudi, da poleg zaposlitev za določen čas med delovno aktivnimi mladimi (15–24 let) narašča tudi delež »delnih zaposlitev«, pogodbeno delo za skrajšani delovni čas, ki se je v obdobju 1998–2009 povečal za 145%. Delež začasno in delno zaposlenih med delovno aktivnimi mladimi (15–24 let) v Sloveniji presega delež, ki ga v enakem segmentu izkazujejo gospodarsko najrazvitejše države Evrope (EU-15) oz. Evropska unija v celoti (EU-24). Glede na to je mogoče sklepati, da je trg dela v Sloveniji, predvsem ko gre za mlade, nadpovprečno prilagodljiv. Oboje, začasne in delne zaposlitve, se namreč uporabljajo kot kazalnik prilagodljivosti oz. prožnosti

trga dela. Ko je govor o povečani prožnosti trga dela, je potrebno pogledati tudi zaposlenost v »asocialnem času« tj. izmensko, sobotno in nedeljsko delo, delo v večernih urah in nočno delo, pri čemer mladi zaposleni v Sloveniji v primerjavi z mladimi zaposlenimi v EU prednjačijo.

Primerjava stanja v letih 2000 in 2010 glede prevladujoče delovne aktivnosti mladih v Sloveniji pokaže, da se je med mladimi v tem obdobju močno zmanjšal delež zaposlenih in povečal delež vključenih v predvsem terciarno izobraževanje. Razlike so še večje, če se omejimo na starostno skupino 25-29 let, ki prehaja v svet dela, se povsem jasno kaže trend podaljševanja in zaostrovanja pogojev prehoda iz sistema izobraževanja v redno zaposlitev. Delež polnozaposlenih se je v tej skupini zmanjšal s 74,5% na 57%, delež rednih študentov se je povečal s 3,7% na 14%, delež brezposelnih pa s 7% na 11,2%. Delež redno zaposlenih za nedoločen čas je upadel z 52,4 na 32,8%, delež vključenih mladih v honorarno delo pa je rahlo narasel, s 6,8 na 8,6%. Povečal se je tudi delež mladih brez rednega dela, z 12,1 na 25,7%, predvsem zaradi večje vključenosti v terciarno izobraževanje in pa zaradi višje brezposelnosti.

Uradni statistični podatki za zadnje desetletje sicer kažejo trend zmanjševanja brezposelnosti mladih, kljub temu pa se je v tem obdobju delež mladih, ki sebe dojemajo kot brezposelne, občutno povečal. Lahko tudi trdimo, da je število mladih, ki se počutijo brezposelne, za 10-15% višje, kot je registriranih brezposelnih mladih. Mladi so v primerjavi z letom 2005 za povečanje zaposlitvenih možnosti v letu 2010 bistveno bolj pripravljeni na geografsko mobilnost in občutno bolj pripravljeni sprejeti začasno zaposlitev. Mladi se hitro prilagajajo prožnemu trgu dela. Bolj izobraženi mladi so bolj pripravljeni na različne prilagoditve, da bi si izboljšali zaposlitvene možnosti.

The page features two decorative wavy lines in shades of green. The upper line is a light, pale green, and the lower line is a slightly darker, more vibrant green. Both lines flow horizontally across the page, curving gently up and down.

RAZISKOVALNE METODE

Raziskava o obstoječem stanju življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivih temelji na uporabi primarnih podatkov, ki smo jih pridobili s pomočjo anketnih vprašalnikov. Anketa pomeni v metodologiji raziskovalnega dela postopek zbiranja podatkov, pri katerem postavljamo ustreznim osebam vprašanja, nanašajoča se na podatke, ki jih želimo zbrati.

Anketiranje je bilo izvedeno v obdobju od aprila do junija 2013. Ciljno skupino so predstavljali mladi iz vseh občin Posavja, stari med 15 in 35 let. Skupaj je bilo anketiranih 180 oseb, in sicer v vsaki občini enak delež.

V raziskavi smo se omejili na ustne ankete (vpraševalec bere vnaprej pripravljena vprašanja ter ustne odgovore vprašanih oseb sproti zapisuje). Vprašalnik je obsegal pet sklopov, skupno štirideset vprašanj, in sicer vprašanja zaprtega tipa (anketiranec izbere med vnaprej navedenimi odgovori tistega, ki mu ustreza), odprtega tipa (anketiranec odgovarja tako, da sam formulira odgovore in jih pri ustnem anketiranju tudi anketar vpiše) ter kombinacijo obeh tipov vprašanj (navedenih je nekaj odgovorov in kot zadnja alternativa je dana možnost anketirancu, da sam napiše odgovor). Z odgovori na odprta vprašanja smo želeli dobiti izčrpnjši vpogled v želje, interese ter mnenja in stališča mladih. Vendar pa je pri odprtih vprašanjih velikokrat vprašljiva koncentracija anketiranca, ta odgovori hitro in površno; ne napiše najustreznjšega odgovora, ampak tistega, ki se ga najprej spomni. A na drugi strani smo ravno s pomočjo odprtih vprašanj pridobili nekaj dragocenih mnenj mladih. Kot merski postopek za merjenje stališč smo uporabili likertovo lestvico, sestavljeno iz trditve in več stopenj strinjanja (petstopenjska lestvica), in thurstonovo lestvico, sestavljeno iz vprašanja in vsebinskih odgovorov.

Odgovore iz anketnih vprašalnikov na zaprta vprašanja smo obdelali v programu SPSS 21 za MS Windows, podatki o rezultatih izvedene raziskave pa so predstavljeni grafično s pomočjo programa Microsoft Office Excel.

Vsebinsko smo razdelili vprašalnik na naslednje sklope:

- kakovost življenja mladih v Posavju;
- mladi in podeželje;
- mladi in podjetništvo;
- mladi in podjetništvo na podeželju;
- projekt Semena prihodnosti –spodbujane podjetništva mladih.

2.1 Demografski podatki

V anketni vprašalnik so vključeni tudi demografski podatki, saj smo anketirance prosili, da se opredelijo glede spola, starosti, občine stalnega prebivališča, izobrazbe in statusa. Zanimala nas je tudi struktura mladih glede na tip bivanja. Vzrok za opredelitev posameznikov na osnovi teh podatkov je v tem, da bomo lahko ugotavljali, ali obstajajo razlike v stališčih med posameznimi skupinami anketirancev glede na navedene demografske karakteristike.

Struktura sodelujočih v raziskavi je torej zelo raznolika, kar daje rezultatom raziskave še večjo verodostojnost in objektivnost, saj so zajeta mnenja različnih skupin mladih. Skozi raziskavo in njeno analizo smo želeli:

- preučiti in prikazati podobnosti ali razlike po posameznih občinah Spodnjeposavske regije;
- pozornost nameniti različnim starostnim skupinam mladih, in sicer mladim med 15. in 25. letom (v nadaljevanju: MLAJŠI) ter mladim med 15. in 25. letom (v nadaljevanju: STAREJŠI). Vzrok razdelitve je dejstvo, da je prva mlajša skupina zaznamovana z udeleženo v srednješolskem in po večini tudi študijskem izobraževanju ter bivanjem pri starših, za drugo starostno skupino pa se prične »dolgo obdobje med biološko zrelostjo in stabilnim prevzemanjem vlog odraslih« (Lavrič, ur. idr. 2011: 63), kar vpliva na razmišljanje in različen življenjski stil teh dveh starostnih skupin mladih;
- izpostaviti mlade, dejavne v kmetijstvu, saj želimo z raziskavo poiskati priložnosti življenja in zaposlovanja ravno na podeželju, preveriti interes mladih ter mlade spodbuditi k ustvarjanju življenja v domačem podeželskem okolju.

Tabela 7: Vzorec anketiranja po občinah Posavja

OBČINA	Bistrica ob Sotli	Brežice	Kostanjevica na Krki	Krško	Radeče	Sevnica	SKUPAJ
delež 15-35 let glede na celotno preb. po občinah	0,26	0,25	0,26	0,27	0,26	0,26	1,56
delež 15-35 let glede na občine	0,16	0,16	0,17	0,17	0,17	0,17	1,00
št. izvedenih anket po občinah	30	29	30	31	30	30	180

Vir: Statistični urad RS

Delež mladih, starih med 15 in 35 let, glede na delež vseh mladih v celotni regiji Posavje je bil osnova za izračun števila izvedenih anket po občinah Posavja (tabela 7). Ker je delež mladih glede na celotno število prebivalcev posamezne občine približno enak, smo po občinah Posavja izvedli približno enako število anket, okoli 30 anketnih vprašalnikov, kar je osnova za primerljivost rezultatov po občinah.

DEMOGRAFSKI PODATKI – OBČINE

Struktura anketirancev po občini stalnega prebivališča torej kaže, da je v raziskavi sodelovalo 16,7% mladih iz občine Bistrica ob Sotli (od tega 40% mlajših in 60% starejših), 16,1% mladih iz občine Brežice (od tega 51,7% mlajših in 48,3% starejših), 16,7% mladih iz občine Kostanjevica na Krki (od tega 50% mlajših in 50% starejših), 17,2% mladih iz občine Krško (od tega 45,2% mlajših in 54,8% starejših), 16,7% mladih iz občine Radeče (od tega 23,3% mlajših in 76,7% starejših) ter enako 16,7% mladih iz občine Sevnica (od tega 36,7% mlajših in 63,3% starejših).

Graf 1: Demografski podatki – občine

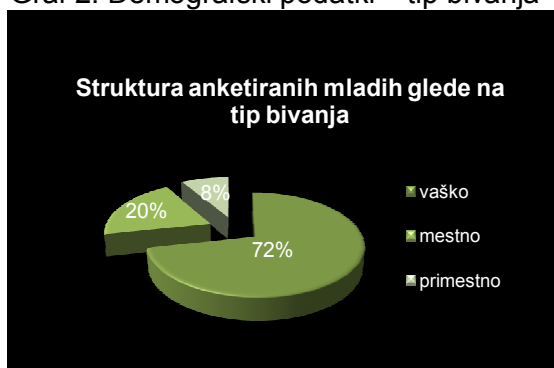
Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Dejavnost v kmetijstvu glede na občine stalnega prebivališča anketirancev je sledeče: najvišji delež anketiranih mladih, dejavnih v kmetijstvu, je v občini Kostanjevica na Krki (28,0%), sledita občina Krško (26,0%) in občina Radeče (10,0%), najnižji pa je v občini Brežice (6,00%). To lahko razlagamo na način, da iz občin Kostanjevica na Krki in Krško prihaja največ anketiranih oseb iz vaškega okolja, v občinah Radeče in Brežice pa največ anketiranih iz mestnega in primestnega okolja.

DEMOGRAFSKI PODATKI – TIP BIVANJA

Struktura mladih glede na tip bivanja kaže, da 71,7% anketiranih mladih živi v vaškem okolju, (od tega 43,4% mlajših in 56,6% starejših), 20,0% v mestnem okolju (od tega 33,3% mlajših in 66,7% starejših) ter 8,3% v primestnem okolju (od tega 40,0% mlajših in 60,0% starejših).

Graf 2: Demografski podatki – tip bivanja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Občina Bistrica ob Sotli je vaška občina, zato vsi anketirani prihajajo iz vaškega okolja.

V občini Brežice 55,2% anketirancev prihaja iz vaškega okolja, 34,5% iz mestnega okolja in 10,3% anketiranih oseb iz primestnega okolja.

V občini Kostanjevica na Krki 83,3% anketiranih oseb prihaja iz vaškega okolja, 10,0% iz mestnega okolja in 6,7% anketirancev iz primestnega okolja.

V občini Krško 80,6% anketiranih oseb prihaja iz vaškega okolja, 6,5% iz mestnega okolja in 12,9% anketirancev iz primestnega okolja.

V občini Radeče 46,7% anketiranih oseb prihaja iz vaškega okolja, 43,3% iz mestnega okolja in 10,0% anketirancev iz primestnega okolja.

V občini Sevnica 63,3% anketiranih oseb prihaja iz vaškega okolja, 26,7% iz mestnega okolja in 10,0% anketirancev iz primestnega okolja.

Višji delež anketiranih oseb, skoraj po vseh občinah Posavja, prihaja iz vaškega okolja, saj skozi raziskavo želimo pridobiti mnenja mladih in raziskati njihove izzive s področja podjetništva na podeželju.

Tisti anketiranci, ki prihajajo iz vaškega okolja, so dejavni v kmetijstvu v odstotku 37,2% (62,8% anketirancev ni dejavnih v kmetijstvu), anketiranci iz mestnega okolja so dejavni v kmetijstvu v odstotku 2,8% (97,2% anketirancev ni dejavnih v kmetijstvu) ter anketiranci iz primestnega okolja so dejavni v kmetijstvu v odstotku 6,7% (93,3% anketirancev ni dejavnih v kmetijstvu). Spremenljivki tip bivanja in dejavnost v kmetijstvu sta med seboj povezani, saj je odstotek anketiranih, dejavnih v kmetijstvu, v vaškem okolju najvišji, v mestnem okolju pa zelo nizek.

DEMOGRAFSKI PODATKI – SPOL

Struktura anketirancev po spolu kaže, da je v raziskavi sodelovalo 53,9% žensk, od tega 41,2% starih od 15 do 24 let (mlajših) in 58,8% starih od 25 do 35 let (starejših) ter 46,1% moških, od tega 41% mlajših in 59% starejših.

Graf 3: Demografski podatki – spol

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

V občini Bistrica ob Sotli je odgovarjalo 60% ženskega spola in 40% oseb moškega spola, v občini Brežice 55,2% oseb ženskega spola in 44,8% oseb moškega spola, v občini Kostanjevica na Krki 53,5% oseb ženskega spola in 46,7% oseb moškega spola, v občini Krško 51,6% oseb ženskega spola in 48,4% oseb moškega spola, v občini Radeče 50% oseb ženskega spola in 50% oseb moškega spola in v občini Sevnica 53,3% oseb ženskega spola in 46,7% oseb moškega spola. Spremenljivki spol in občina prebivališča anketiranca med seboj nista povezani, vendar so anketarji skušali v vzorec zajeti približno enak odstotek anketiranih mladih po občinah Posavja glede na spol. Kljub temu da je v Posavju delež mladih moških malo višji od žensk, je v naši raziskavi zajet malo višji odstotek žensk zaradi večje pripravljenosti oseb ženskega spola k vključitvi v raziskavo.

Dejavnih v kmetijstvu je 23,7% anketiranih žensk in nedejavnih 76,3%. Malo višji je odstotek anketiranih moških, dejavnih v kmetijstvu, in znaša 32,5%, 67,5% anketiranih moških pa je nedejavnih v kmetijstvu. Spremenljivki spol in dejavnost v kmetijstvu med seboj nista povezani.

DEMOGRAFSKI PODATKI – STAROST

Na osnovi analize anketirancev po starosti ugotavljamo, da je v raziskavi sodelovalo 41,1% anketirancev med 15. in 24. letom (mlajših) ter 58,9% anketirancev med 25. in 35. letom (starejših).

Dejavnih v kmetijstvu je 28,4% anketiranih mlajših (71,6% je nedejavnih v kmetijstvu), ter 27,4% anketiranih starejših (72,6% je nedejavnih v kmetijstvu). Če primerjamo obe starostni skupini, je odstotek dejavnih v kmetijstvu višji pri anketiranih starejših, starih med 25. in 35. letom.

Graf 4: Demografski podatki – starost

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

DEMOGRAFSKI PODATKI – IZOBRAZBA

Struktura anketiranih mladih glede na izobrazbo je sledeča: 11,7% je mladih z dokončano osnovnošolsko izobrazbo, 60,6% mladih z dokončano srednješolsko izobrazbo, 26,1% mladih z dokončano višjo ali visokošolsko, univerzitetno izobrazbo (V., VII. stopnja) ter 1,7% mladih z dokončanim podiplomskim študijem.

Graf 5: Demografski podatki – izobrazba

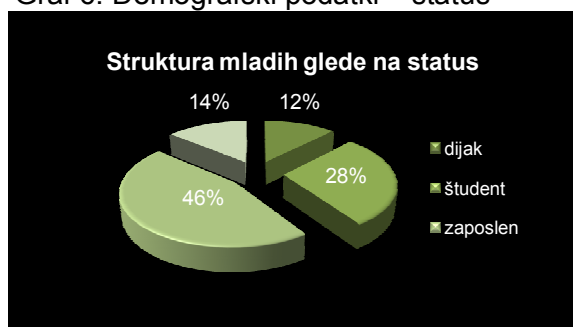

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

DEMOGRAFSKI PODATKI – STATUS in ZAPOSLOTVENI STATUS

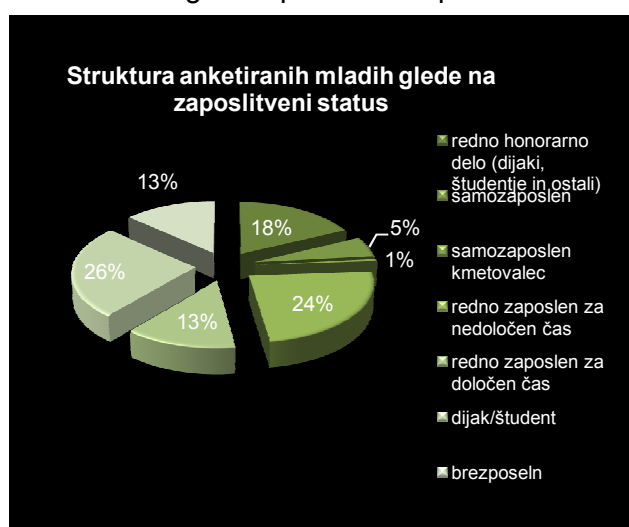
Struktura anketiranih mladih glede na status je sledeča: 12,2% je bilo dijakov, 28,3% študentov, 45,6% zaposlenih ter 13,9% brezposelnih. Od tega ima 17,8% mladih redno honorarno delo kot dijak ali študent, 5,6% mladih je samozaposlenih, 0,6% samozaposlenih je kmetovalcev, 23,9% mladih je redno zaposlenih za nedoločen čas ter 13,3% mladih je redno zaposlenih za določen čas. 25,6% mladih se je opredelilo kot dijak ali študent, ki ne opravlja dela za plačilo. Ostalih 13,3% ni označilo nobenega izmed možnih odgovorov, kar lahko razlagamo, da so brez zaposlitvenega statusa – so torej brezposelni.

Graf 6: Demografski podatki – status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 7: Demografski podatki – zaposlitveni status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

V občini Bistrica ob Sotli je bil največji delež anketiranih mladih zaposlenih (40%), 16,7% anketiranih mladih je bilo brezposelnih, preostanek predstavljajo dijaki in študentje (43,4%).

V občini Brežice je ravno tako največji delež anketiranih zaposlenih (34,5%), visok delež je tudi dijakov (31,0%) in študentov (24,1%), brezposelni predstavljajo 10,3% anketiranih mladih.

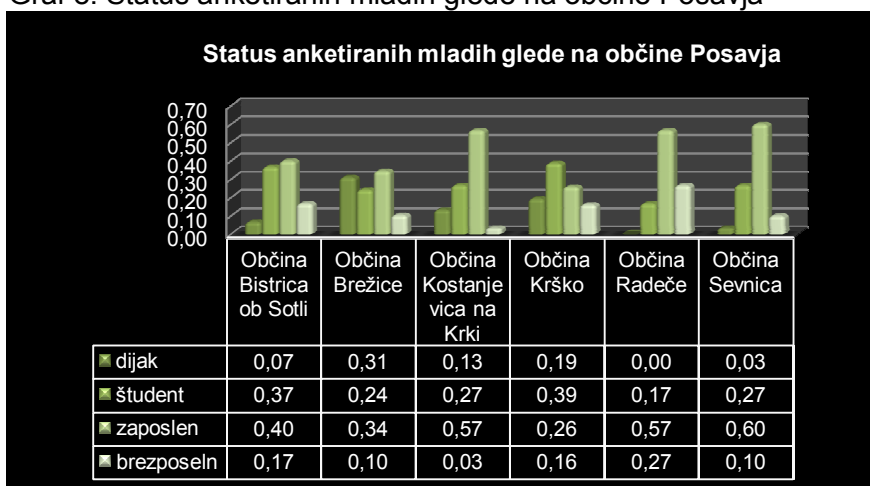
V občini Kostanjevica na Krki je največji delež anketiranih mladih zaposlenih (56,7%), 3,3% mladih anketiranih pa predstavlja brezposelne, ostali so dijaki in študentje.

V občini Krško največji delež anketiranih predstavljajo študentje (38,7%), 25,8% anketiranih je zaposlenih in 16,1% brezposelnih.

V občini Radeče predstavlja 56,7% anketiranih zaposlene mlade ter 26,7% je brezposelnih mladih, ostali so študentje.

V občini Sevnica predstavlja 60,0% anketiranih zaposlene mlade, 10,0% je brezposelnih mladih, ostali so študentje (26,7%) in dijaki (3,3%).

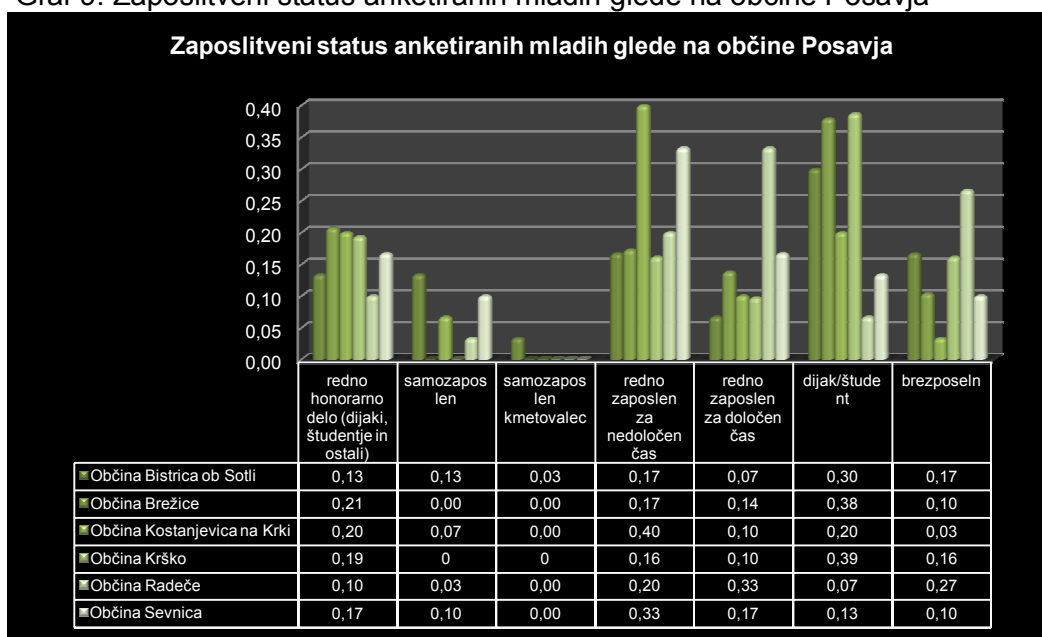
Graf 8: Status anketiranih mladih glede na občine Posavja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 9 prikazuje, da je največji delež samozaposlenih v občini Bistrica ob Sotli, v tej občini je bil anketiran tudi 1 samozaposlen kmetovalec. Največji delež redno zaposlenih za nedoločen čas je v občini Kostanjevica na Krki, redno zaposlenih za določen čas in brezposelnih oseb pa v občini Radeče.

Graf 9: Zaposlitveni status anketiranih mladih glede na občine Posavja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

DEMOGRAFSKI PODATKI – DEJAVNOST V KMETIJSTVU

Anketirani so se v anketnem vprašalniku opredelili tudi glede na to, ali so dejavni v kmetijstvu ali ne. 27,8% anketiranih mladih je označilo dejavnost v kmetijstvu, preostalih 72,2% pa tega ne opravlja. 22,8% anketiranih mladih je izmed danih dejavnosti označilo, da imajo doma kmetijo, 8,9% mladih pa, da imajo doma registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji. Preostalih 68,3% se ni opredelilo za nobeno izmed možnosti odgovorov, iz česar lahko sklepamo, da niso dejavni v kmetijstvu.

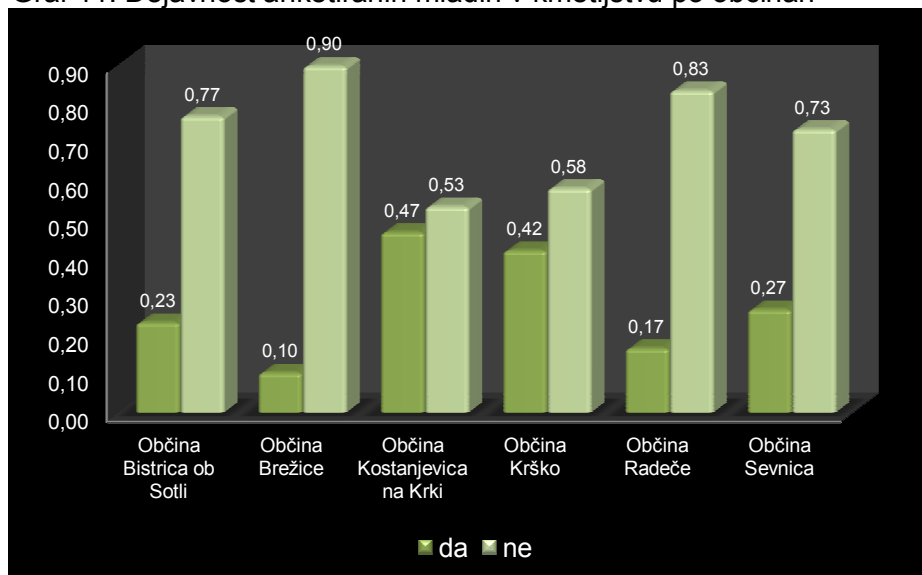
Graf 10: Demografski podatki – dejavnost v kmetijstvu

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 11 prikazuje, da je največ anketiranih mladih, dejavnih v kmetijstvu, iz občine Kostanjevica na Krki, sledi občina Krško. Najmanjši delež mladih anketiranih, dejavnih v kmetijstvu, pa je v občinah Brežice in Radeče.

Graf 11: Dejavnost anketiranih mladih v kmetijstvu po občinah

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

The page features two decorative wavy lines in shades of green. The top line is a light, pale green, and the bottom line is a slightly darker, more vibrant green. Both lines flow horizontally across the page with gentle undulations.

ANALIZA RAZISKAVE

sklop 1

**KAKOVOST
ŽIVLJENJA MLADIH
V POSAVJU**

Kakovost življenja je povezana z občutkom zadovoljstva z lastnim življenjem in ne predstavlja le posameznikove finančne zmožnosti. Visok življenjski standard ne pomeni nujno tudi visoke ravni kakovosti življenja.

Ločimo dve ravni kakovosti življenja (Seminar, 1992: 201). Prva raven predstavlja raven posameznika in družine, ki ji je potrebno zagotoviti dohodek oz. ekonomsko varnost, socialno varnost, prostočasne dejavnosti ter sodelovanje pri odločanju. Druga raven predstavlja raven naselja, podeželske skupnosti, kjer pa kakovost življenja terja razvito tehnično infrastrukturo (prometna, energetska, vodna, komunalna infrastruktura), socialno infrastrukturo (zdravstvo, šolstvo, otroško varstvo) ter kulturno in športno infrastrukturo.

V naši raziskavi nas je predvsem zanimalo, kako so mladi zadovoljni v svojem življenju in kaj naredijo za svoje zadovoljstvo in srečo, da bi bilo njihovo življenje še kakovostnejše. Zanimalo nas je tudi, kako mladi vrednotijo pomen zdravja za kvalitetno življenje ter kaj naredijo za svoje dobro zdravje. Poizvedovali smo, ali pojmujejo izobrazbo kot pomemben dejavnik posameznikove blaginje in njegove uspešnosti ter kakšen vpliv ima njihova zaposlitev na zadovoljstvo v življenju. Kot pomemben dejavnik kakovosti življenja smo izpostavili tudi prosti čas – čas, ki ni zapolnjen z vsakodnevnimi izobraževalnimi, zaposlitvenimi in drugimi obveznostmi, čas, katerega smiselno preživljanje lahko omili marsikatero fizične in psihične težave. Ob koncu sklopa vprašanj so anketirani ocenili še svoj življenjski standard.

I.1 Zadovoljstvo z življenjem anketiranih mladih Posavja

V Sloveniji je bilo novembra 2010 zadovoljnih s svojim življenjem 85% oseb, od teh jih je bilo 21% celo zelo zadovoljnih, zelo nezadovoljni pa so bili 3% oseb. V državah članicah EU-27 je bilo v povprečju zelo zadovoljnih ali zadovoljnih 78% oseb – prebivalci Slovenije torej spadamo med zadovoljnejše prebivalce EU. Najbolj so bili s svojim življenjem zadovoljni na Danskem, Nizozemskem in Švedskem, najmanj pa v Bolgariji in na Portugalskem (SURS 2012: 27).

Glede na raziskavo Mladina 2010 je povprečna ocena zadovoljstva z življenjem vseh anketiranih mladih 7,26, zadovoljnejše so osebe moškega spola (7,33) kot ženskega (7,18). Glede na starostne skupine so najzadovoljnejši najmlajši mladi v starosti med 15. in 18. letom starosti (7,53), nekoliko manj mladi, stari od 19 do 24 let (7,35), in najmanj mladi od 25. do 29. leta (7,04). Glede na velikost naselja so najzadovoljnejši s svojim življenjem anketirani iz manjših mest (7,38), sledijo tisti iz vasi (7,33) in mest (7,04) (Lavrič, ur. 2011: 316).

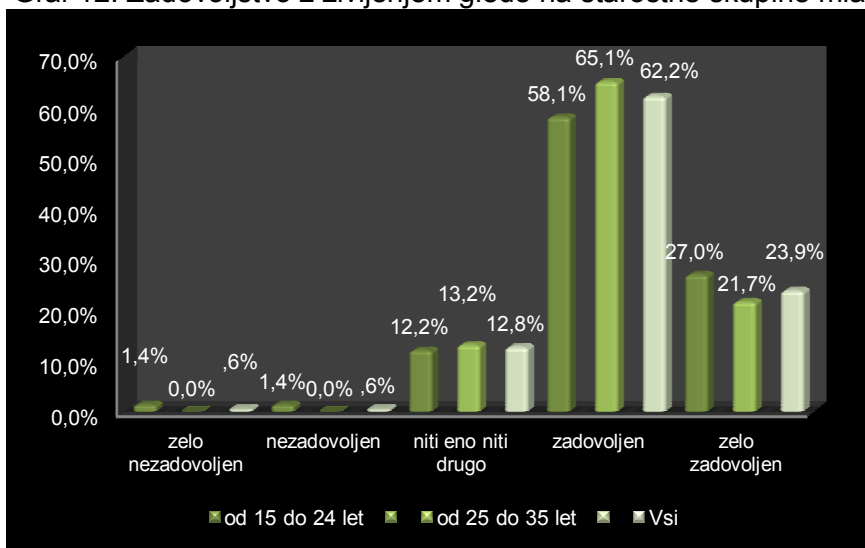
Raziskava med mladimi v Posavju je pokazala, da je 62,2% vseh anketiranih mladih občin Posavja s svojim življenjem zadovoljnih, več kot petina (23,9%) jih je s svojim življenjem zelo zadovoljnih, 12,8% pa je odgovorilo, da niso niti zadovoljni niti nezadovoljni. Majhen delež, skupno 1,2% vseh anketiranih, je s svojim življenjem ali nezadovoljnih ali zelo nezadovoljnih (2 anketiranca). Rezultati raziskave SURS iz novembra 2010 pokažejo, da je delež zadovoljnih mladih iz Posavja pod slovenskim povprečjem.

Povprečna ocena zadovoljstva z življenjem anketiranih mladih Posavja, na lestvici od 1 do 5 – pri čemer 1 pomeni zelo nezadovoljen in 5 zelo zadovoljen, znaša 4,08 odstotkov.

Če primerjamo zadovoljstvo z življenjem glede na starostni skupini mladih (graf 12), ugotovimo, da je višji delež (65,1%) mladih, starih od 25 do 35 let, zadovoljnih z življenjem, medtem ko je višji delež mladih od 15 do 24 let zelo zadovoljnih z življenjem. Povprečna ocena zadovoljstva z življenjem obeh starostnih skupin, mlajših in starejših, je enaka in znaša 4,08. Torej lahko ugotovimo, da sta obe starostni skupini povprečno enako zadovoljni

s svojim življenjem, kar se razlikuje glede na raziskavo Mladina 2010, kjer so mlajši mladi zadovoljnejši s svojim življenjem kot starejši.

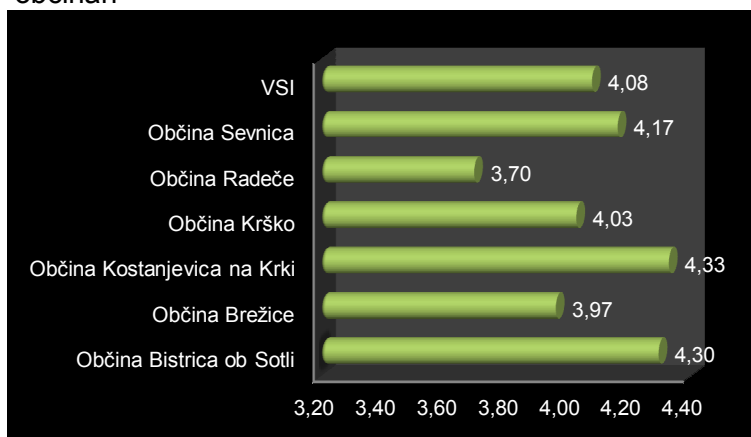
Graf 12: Zadovoljstvo z življenjem glede na starostne skupine mladih

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo povprečne ocene zadovoljstva z življenjem med mladimi glede na različne demografske karakteristike, ugotovimo, da imajo anketirane ženske (4,15) večji občutek zadovoljstva z življenjem, medtem ko so moški nekoliko manj zadovoljni (4,00). To se razlikuje glede na raziskavo Mladina 2010, kjer so s svojim življenjem zadovoljnejši moški.

Graf 13: Povprečna ocena zadovoljstva z življenjem po občinah

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Iz grafa 13, ki nam prikazuje zadovoljstvo z življenjem anketiranih mladih glede na občine bivanja, lahko razberemo, da so ti najzadovoljnejši v občini Kostanjevica na Krki, sledi občina Bistrica ob Sotli, najmanj zadovoljni so v občini Radeče. Slabše zadovoljstvo z življenjem v občini Radeče je mogoče povezati z dejstvom, da je ravno v tej občini stopnja brezposelnosti najvišja v Posavju (tudi najvišji delež brezposelnih anketiranih mladih). Posledica tega je, da ti mladi nimajo zagotovljenih temeljni potreb, torej občutka po materialni varnosti. V občini Kostanjevica na Krki je med anketiranimi mladimi največ zaposlenih in dijakov ter študentov, ki so v povprečju najzadovoljnejši s svojim življenjem. V občini Bistrica ob Sotli je med anketiranimi prav tako zelo visok delež dijakov in študentov.

Če primerjamo zadovoljstvo mladih glede na tip bivanja, lahko glede na povprečno oceno zadovoljstva opredelimo kot najzadovoljnejše mlade iz vaškega okolja (4,12), nekoliko manj so zadovoljni mladi iz primestnega okolja (4,07) in najmanj zadovoljni so iz mestnega okolja (3,94). V raziskavi Mladina 2010 so najzadovoljnejši z lastnim življenjem tisti iz manjših mest.

Rezultati naše raziskave kažejo, da so najbolj izobraženi (končan podiplomski študij) anketirani tudi najzadovoljnejši s svojim življenjem (4,67). Ampak, če to skupino izznamemo iz analize, ker je delež teh glede na vse anketirane izrazito majhen, rezultati naše raziskave kažejo, da bolj, kot so anketirani izobraženi, manj so zadovoljni s svojim življenjem. Torej končan dodiplomski študij še ne prinese zadovoljstva z življenjem in večje kakovosti le-tega. Glede na dejstvo, da v zadnjem času narašča število brezposelnih diplomantov, je razumljivo, da ti kažejo izrazito nezadovoljstvo z življenjem in tudi s situacijo v državi. Konec koncev so v zameno za delovne izkušnje svojo mladost namenili študiju. Po diplomi pa ni povpraševanja po njihovem kadru, pridobljeno znanje pa stagnira. Večje nezadovoljstvo bolj izobraženih mladih je mogoče povezati tudi z večjimi pričakovanji.

Če primerjamo povprečne ocene zadovoljstva z življenjem anketiranih glede na njihov status, lahko ugotovimo, da so najmanj zadovoljni brezposelni (3,72), nato zaposleni (4,07), najzadovoljnejši pa so študentje (4,16) in dijaki (4,36). Od zaposlenih mladih so najzadovoljnejši samozaposleni (4,20), sledijo jim redno zaposleni za nedoločen čas (4,16) ter samozaposleni kmetovalci (4,00). Najmanj so zadovoljni redno zaposleni za določen čas (3,83), saj se srečujejo z negotovo zaposlitvijo in s tem tudi negotovo prihodnostjo. V takšni situaciji pa je težko načrtovati samostojno in materialno neodvisno življenje.

I.1.1 Kaj prispeva k zadovoljstvu mladih v Posavju?

»Sem zelo zadovoljna s svojim življenjem, saj sem zdrava, imam dobro družino in omogočen študij, ki me zanima in veseli; prijatelje, s katerimi se imam lepo, dovolj denarja za udobno življenje.«

(citat anketiranke št. 153)

V navedem citatu 24-letne anketiranke so zaobjeti glavni kazalniki zadovoljstva mladih: zadovoljene temeljne materialne potrebe, varnost, potreba po znanju in samouresničevanju. K zadovoljstvu anketiranih mladih v Posavju v največji meri (51,67%) prispevajo dobri odnosi v družini, prijateljstvo ter dobri odnosi s partnerjem, zagotovljena potreba po ljubiti, imeti rad. Temu sledi varnost zaposlitve, materialne dobrine in kariera, kar navaja 24,44% anketiranih. 18,89% je zadovoljnih s svojim življenjem tudi zaradi načina življenja oz. življenjskega sloga, 14,44% pa izpostavlja tudi dobro zdravje kot pomemben parameter zadovoljstva. V manjši meri pa k zadovoljstvu mladih prispeva svoboda, prostovoljno delo in občutek lastne angažiranosti, narava, hobiji, glasba, duhovnost in dobra samopodoba in konec koncev tudi dobra hrana. Na nasprotni strani pa mlade najbolj onesrečuje brezposelnost in težke možnosti zaposlitve. Mladi izpostavljajo vlogo finančnega in političnega stanja v državi kot pomembna akterja, ki prispevata k njihovem nezadovoljstvu.

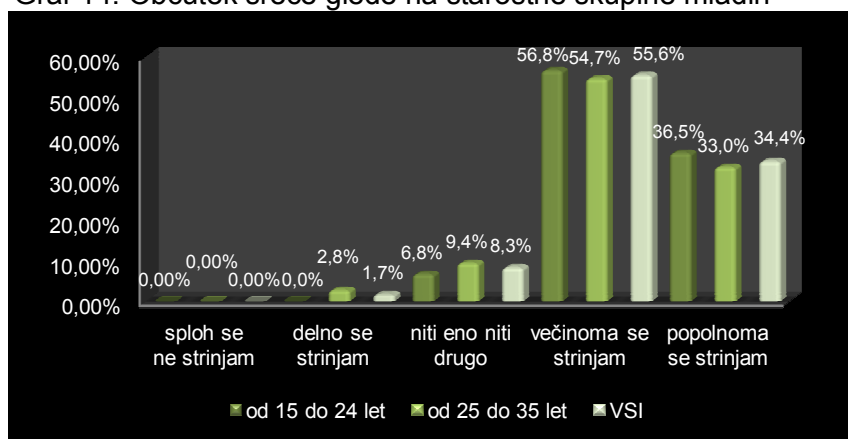
I.2 Občutek sreče anketiranih mladih Posavja

Občutek sreče v EU-27 v 2007 je bil na lestvici od 1 do 10 ocenjen s 7,5. Po občutku sreče so se države članice v EU-27 manj razlikovale kot po zadovoljstvu z življenjem, tako so se imeli v letu 2007 za najbolj srečne Danci (povprečna ocena: 8,3), sledili so jim Finci in Švedsi, za najmanj srečne so se imeli Bolgari (5,8), za njimi pa Portugalci in Latvijci. Slovenci smo se z oceno 7,7 uvrstili nad povprečje držav EU-27 (7,5), skupaj s Ciprčani (SURS, 2012: 27).

55,6% vseh anketiranih se večinoma strinja s postavljeno trditvijo, da so srečni, več kot tretjina (34,3%) pa se s trditvijo popolnoma strinja. V primerjavi s stanjem v Sloveniji v letu 2007 lahko rečemo, da so danes mladi v Posavju srečnejši. Povprečna ocena občutka sreče med anketiranimi na lestvici od 1 do 5, pri čemer 1 pomeni, da se sploh ne strinja, da je srečen, in 5, da se popolnoma strinja, znaša 4,23. Iz tega lahko tudi sklepamo, da so anketirani mladi srečnejši kot zadovoljni.

Glede na starostne skupine anketiranih so srečnejši mlajši (4,30) kot starejši, torej mladi od 25. do 35. leta starosti (4,18) ravno zaradi dejstva, da je prva mlajša skupina zaznamovana z udeleženo v srednješolskem in po večini tudi študijskem izobraževanju ter bivanjem pri starših ali v dijaških oz. študentskih domovih. Za drugo starostno skupino pa se prične »dolgo obdobje med biološko zrelostjo in stabilnim prevzemanjem vlog odraslih«, srečujejo se s problematiko zaposlovanja, stanovanjsko problematiko, ustvarjanjem družine ter tudi z večjo odgovornostjo in težjimi odločitvami v lastnem življenju.

Graf 14: Občutek sreče glede na starostne skupine mladih

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 15: Povprečna ocena občutka sreče mladih glede na občine

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo povprečne ocene občutka sreče glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. Večji občutek sreče imajo anketirane ženske (4,27), medtem ko so moški nekoliko manj srečni (4,18).

Graf 15 nam prikazuje občutek sreče anketiranih mladih glede na občine bivanja, iz katerega lahko razberemo, da so mladi najsrečnejši v občinah Bistrica ob Sotli in Kostanjevica na Krki, najmanj pa v občini Radeče. Glede na tip bivanja so srečnejši mladi, ki živijo v vaškem okolju (4,26). Nekoliko manj so srečni mladi, ki živijo v primestnem okolju (4,20), in najmanj tisti iz mestnega okolja (4,14).

Rezultati naše raziskave kažejo, da bolj, kot so anketirani izobraženi, manj so srečni. Glede na status so najsrečnejši dijaki (4,45) in študentje (4,29), manj zaposleni (4,22) in najmanj brezposelni (3,92). Če primerjamo zaposlitveni status mladih, so najsrečnejši anketirani samozaposleni (4,40), sledijo jim redno zaposleni za nedoločen čas (4,33). Na dnu lestvice se nahajajo redno zaposleni za določen čas (4,08) ter samozaposleni kmetovalci (4,00).

I.2.1 Kaj osrečuje mlade v Posavju?

Iz pridobljenih odgovorov je moč razbrati, da jih večina povezuje, pravzaprav enači občutek sreče z zadovoljstvom v življenju. Tako kar 49,44% anketiranih meni, da jih osrečujejo ljubezen, dobri odnosi v družini ter prijatelji. Mladi, ki so vključeni v izobraževalni sistem, so v 10% menili, da jih osrečujejo uspešni rezultati v šoli oziroma uspešen študij. 20% vprašanih pa je mnenja, da so srečni zaradi zaposlitve ter varnega materialnega stanja (denar, stanovanje). 13,89% anketiranih je menilo, da jih osrečuje dobro zdravje. Manjši odstotek je kot vir sreče navajalo še možnost druženja in zabave, ukvarjanja s hobiji in pristočnimi aktivnostmi. 6,11% vprašanih navaja, da so srečni zato, ker uresničujejo zastavljene cilje in so zadovoljni s samopodobo.

»Srečen sem, ker živim, ker sem zdrav, ker sem mlad«.

(citat anketiranca št. 92)

»Srečna sem, da lahko hodim, vidim, poslušam, ...ter da me ljudje sprejmejo tako kot sem«.

(citat anketiranke št. 159)

Po drugi strani so mladi najbolj nesrečni zaradi neperspektivne zaposlitve, slabe plače, brezposelnosti (7,22%), onesrečujejo pa jih tudi kriza oziroma razmere v državi (1,11 %).

I.3 Pomen dobrega zdravja za kakovost življenja

Zdravje je splošna vrednota in ključni dejavnik za produktivno in kakovostno življenje slehernega posameznika in skupnosti kot celote, zato zdravje in skrb zanj nista le interes posameznika, temveč odgovornost celotne družbe. Zdravstveno stanje pa je tudi odraz kakovosti življenja v regiji in pomemben dejavnik človeških virov in konkurenčnosti podjetij. Zdravo prebivalstvo je osnova za večjo produktivnost, boljšo zaposljivost in zaposlenost ter večje število aktivnih starejših prebivalcev. Vlaganje v zdravje je vlaganje v razvoj.

Na zdravje vplivajo geni, okolje in življenjski slog, razvade, telesna aktivnost in prehrana. Prehrana je tisti dejavnik, ki z vidika posameznika pomembno vpliva na zdravje, z zdravim prehranjevanjem in kakovostno hrano iz domačega okolja lahko zdravje varujemo in sočasno preprečujemo številne dejavnike tveganja za nastanek bolezni (SURS, 2012: 27-31).

I.3.1 Kakovost življenja in zdravje v Posavju

V Spodnjeposavski razvojni regiji izvajajo zdravstveno dejavnost na primarni ravni 4 zdravstveni domovi (ZD Radeče, Sevnica, Krško, Brežice) in na sekundarni SB Brežice, ki je tudi edina bolnišnica v regiji. Posavje se srečuje z nekaterimi precej zaskrbljujimi zdravstvenimi kazalci v primerjavi z ostalimi prebivalci v Sloveniji, kar jo uvršča med ranljivejše regije. Tudi dostopnost do zdravstvene obravnave (predvsem bolnišnične) je zaradi geografsko pogojenih omejitev (hrbovita področja, slaba prometna infrastruktura, velika oddaljenost od večjih zdravstvenih centrov – NM, CE, LJ, MB) otežena, kar predstavlja večje tveganje pri urgentnih primerih (Šerbec, 2013: 28-29).

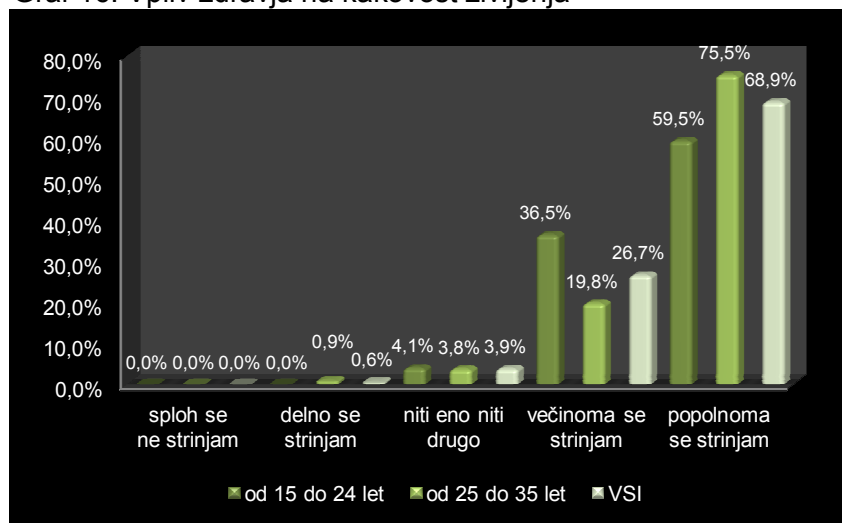
Za območje Posavja je značilna pestra športna in turistična infrastruktura. V Posavju delujejo številna profesionalna in neprofesionalna športna društva (299), ki skrbijo za športno aktivnost prebivalstva. Številna športna društva so povezana v športno zvezo v Sevnici, Brežicah in Krškem. Na območju delujeta dva rokometna kluba (v Brežicah in Dobovi). V Posavju so še nogometni klubi, teniški klubi v Brezini, Brežicah, Krškem, Atletski klub Brežice in rekreativno društvo, strelski klub, konjeniška društva, Lokostrelski klub Čatež, smučarski klubi, namiznoteniški klubi, plavalni klub v Krškem, kolesarska društva, rokometni ter karate klubi. Po popisu turistične in športne infrastrukture v letu 2004 so v regiji 4 vinko-turistične ceste, skupaj 40 pohodniških in drugih tematskih poti, 2 kolesarski poti, 6 kopališč, 1 zdravilišče, 2 točki za zmajarstvo in padalstvo, 9 plezalnih sten, 44 športno-rekreativnih objektov, 2 stadiona in en hipodrom (Šerbec, 2013).

Raziskava Mladina 2010 je pokazala, da so mladi v Sloveniji (na lestvici od 1 do 5) povprečno zadovoljni s svojim zdravjem (4,17). S svojim zdravjem so zadovoljnejši moški (4,24) kot ženske (4,11). Glede na starostne skupine mladih so s svojim zdravjem najzadovoljnejši mladi med 19. in 24. letom (4,27) in glede na velikost naselja živeči v manjših mestih (4,21), sledijo jim pa živeči na vasi (4,19).

V raziskavi o kakovosti življenja mladih v Posavju smo mlade spraševali, ali je dobro zdravje po njihovem mnenju pomembno za boljšo kakovost življenja in kaj naredijo za svoje dobro zdravje. Graf 16 kaže, da se 68,9% vseh anketiranih popolnoma strinja s trditvijo, da je dobro zdravje zelo pomembno za kakovost življenja, skoraj ves preostali del anketiranih pa se s trditvijo večinoma strinjajo (26,7%). Povprečna ocena strinjanja s trditvijo med mladimi (na lestvici od 1 do 5) znaša 4,64. Glede na starostne skupine večji pomen dobrega zdravja h kakovosti življenja pripisujejo starejša skupina (4,70), medtem ko znaša povprečna ocena vpliva zdravja na kakovost življenja mlajše skupine 4,55. Takšen rezultat je gotovo posledica dejstva, da so mladi med 15. in 24. letom v obdobju eksperimentiranja z lastnim telesom in preizkušanjem svojih mej. Izsledki nacionalne raziskave Mladina 2010 prikazujejo, da je

večjemu tveganemu vedenju in zdravju najbolj izpostavljena skupina mladih med 19. in 24. letom, tj. »študentska« mladina (Lavrič, ur. 2011: 329).

Graf 16: Vpliv zdravja na kakovost življenja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo povprečne ocene trditve glede vpliva zdravja na kakovost življenja med anketiranimi glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. Večji pomen dobrega zdravja h kakovosti življenja pripisujejo anketirane ženske (4,70) kot moški (4,57) – vzrok je moč najti v rezultatih raziskave Mladina 2010, kjer so moški zadovoljnejši s svojim zdravjem, torej se jim mogoče ni treba v tolikšni meri zavedati pomena dobrega zdravja.

Mnenje anketiranih mladih o pomenu dobrega zdravja in vplivu na kakovost življenja se glede na občine bivanja ne razlikuje posebno (občina Krško – 4,77, občini Radeče in Sevnica – 4,70, občina Kostanjevica na Krki – 4,67, občina Bistrica ob Sotli – 4,53, občina Brežice – 4,45) in menimo, da spremenljivki ne bi odločilno vplivali druga na drugo ali bili zanimivi za primerjavo, zato teh podatkov nismo posebej analizirali.

Glede na tip bivanja enak pomen dobrega zdravja h kakovosti življenja pripisujejo mladi iz vaškega in primestnega okolja (4,67), manjši pa tisti, ki živijo v mestnem okolju (4,50). To dejstvo prav tako lahko navežemo na rezultat nacionalne raziskave Mladina 2010, in sicer so večja zdravju tvegana vedenja (kot so uporaba tobaka in prepovedanih drog) pogostejša pri moških v urbanem okolju (Lavrič, ur. 2011: 328). Zaskrbljujoče dejstvo, ki pa ga z našo raziskavo nismo zaznali, je, da je na podeželju 10 odstotkov pretežkih in predebelih posameznikov, kot jih najdemo primerjalno v urbanih okoljih (Lavrič, ur. 2011: 328–329).

Rezultati naše raziskave kažejo tudi, da bolj, kot so anketirani izobraženi, večji pomen kakovosti življenja pripisujejo zdravju. Glede na status večji pomen zdravju pripisujejo zaposleni (4,72), sledijo jim študentje (4,65) in brezposelni (4,56), najmanjši pomen zdravju pa pripisujejo dijaki (4,41).

I.3.2 Kaj naredijo mladi v Posavju za svoje zdravje?

Če sklepamo po odgovorih, pridobljenih z raziskavo med mladimi Posavja, je velika večina mladih zelo skrbna, kar se tiče lastnega zdravja. Kar 76,11% anketiranih je navedlo, da se redno gibajo, telovadijo, rekreirajo, kar 52,78% pa jih poskrbi, da uživajo zdravo (lokalno, domačo) hrano ter spijejo veliko vode (4,44%).

Le 11% anketiranih je odgovorilo, da »ne veliko!« (citat anketiranca št. 104). Nekateri anketiranci so kot skrb za zdravje poudarili tudi dejstvo, da ne kadijo (2,22%), da skušajo biti srečni, si povzročati čim manj stresa, da meditirajo oziroma, da za dobro zdravje »spijem dobro vino.« (citat anketiranca št. 170).

I.4 Izobrazba kot pomemben dejavnik posameznikove blaginje in njegove uspešnosti

Proces formalnega in neformalnega izobraževanja je proces vseživljenjskega učenja, naključnega in priložnostnega učenja, ki poteka v vseh fazah človekovega življenja s ciljem, da posameznik izboljša svoje znanje in spretnosti. Izobrazba je pomemben dejavnik posameznikove blaginje in njegove uspešnosti. Iz raziskav SURS je razvidno, da je posameznikova blaginja višja, čim višja je izobrazba – zaradi večje verjetnosti, da dobi boljše delo in tudi, ker bolj izobraženi posamezniki živijo dlje ter imajo manj zdravstvenih težav ... (SURS, 2012: 35)

I.4.1 Formalno izobraževanje v Posavju, Sloveniji in EU

Možnost formalnega izobraževanja otrok in mladostnikov v regiji Posavje ponuja 24 osnovnih šol, 2 osnovni šoli s prilagojenim programom in 3 glasbene šole. V regiji so prisotne 3 srednje šole s programi srednjega poklicnega in strokovnega šolstva ter splošnoizobraževalnimi programi. Največji srednješolski središči sta Krško (ŠČ Krško – Sevnica, Gimnazija Krško, Srednja poklicna in strokovna šola Krško) in Brežice (Gimnazija Brežice, Ekonomska in trgovska šola Brežice), srednja šola pa je še v Sevnici (ŠČ Krško – Sevnica, Srednja šola Sevnica). V razvojni regiji Posavje (glede na stalno prebivališče dijaka) je bilo v letu 2010 v srednješolsko izobraževanje vključenih 3.070 otrok. Število dijakov v zadnjih letih zaradi manjših generacij upada.

V Posavju pa je tudi možnost terciarnega izobraževanja. V regiji je Višja strokovna šola Brežice, Fakulteta za turizem, dislocirani enoti Fakultete za energetiko in Fakultete za logistiko. V regiji beležimo v letu 2010 54 študentov na 1000 prebivalcev, kar jo uvršča rahlo nad slovensko povprečje (52).

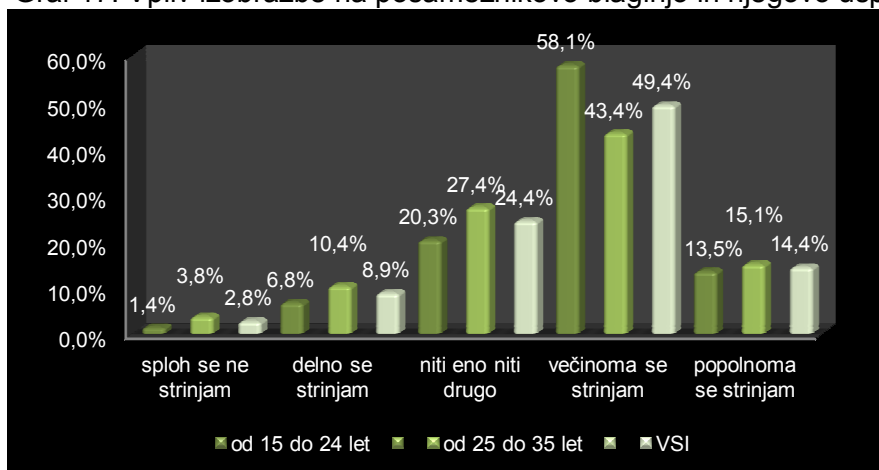
V Posavju je opazno naraščanje deleža oseb z visoko strokovno, univerzitetno izobrazbo in bolonjskimi študiji (najvišji delež teh v občinah Bistrica ob Sotli in Brežice). Posledica tega je bržkone tudi naraščajoče število diplomantov in diplomantk v Posavju, povečuje se delež oseb z višješolsko in visokošolsko izobrazbo med delovno aktivnim prebivalstvom. Vendar pa je v primerjavi s Slovenijo število diplomantov na 1000 prebivalcev še vedno nekoliko pod slovenskim povprečjem. V letu 2010 sta največji delež študentov zabeležili najmanjši občini v regiji, občina Bistrica ob Sotli in občina Radeče, in sicer 56 študentov na 1000 prebivalcev. Sledijo ji občine Sevnica, Krško in Kostanjevica na Krki s 54 študenti na 1000 prebivalcev. Najmanjši delež 50 študentov na 1000 prebivalcev pa so zabeležili v občini Brežice (Šerbec, 2013, str. 26–28).

Slovenija je nad povprečjem EU-27 po vključenosti v izobraževanje. Med osebami v starosti 18 let se jih je v letu 2009 izobraževalo skoraj 90% (EU-27 – v povprečju se jih je izobraževalo 78%, najvišji odstotek v Islandiji in na Švedskem – 95–97%; najnižji odstotek na Cipru – 40% in v Združenem kraljestvu – 52%), med osebami v starosti 15–24 let pa jih je bilo v izobraževanje v Sloveniji vključenih 70% (EU-27 – v povprečju se jih je izobraževalo 60%, najvišji odstotek na Poljskem – 72%; najnižji odstotek v Luksemburgu – 43%). Slovenija je nad povprečjem EU-27 po pričakovanem trajanju izobraževanja. V letu 2009 je bilo skupno pričakovano trajanje izobraževanja v Sloveniji 18,5 let, v povprečju držav članic EU-27 pa 17,2 leta (najdaljše na Finskem – 20,4 leta, najkrajše v Luksemburgu – 14 let). Slovenija je tudi nad povprečjem EU-27 po odstotku oseb z najmanj srednješolsko izobrazbo (SURS 2012: 35–37). V slovenskem merilu se je delež študentov (rednih, izrednih brez zaposlitve in pavzirajočih) v starostni skupini 19–24 let v obdobju od leta 2000 do 2010 povečal s 38,5 na 53,5 odstotka (Lavrič, ur. 2011: 85). Še več, Slovenija je bila z 71%

vklučenih mladih v starosti 15–24 let v izobraževalne ustanove v letu 2008 na prvem mestu med državami članicami EU-27 (ibidi. 93).

V raziskavi o kakovosti življenja mladih v Posavju smo želeli ugotoviti mnenje mladih o vplivu izobrazbe na kakovost življenja. Graf 17 kaže, da se 49,4% vseh anketiranih večinoma strinja s trditvijo, da je izobrazba pomemben dejavnik posameznikove blaginje in njegove uspešnosti, skoraj četrtina (24,4%) mladih se s trditvijo strinja in hkrati tudi ne strinja, 8,9% anketiranih se delno strinja in dokaj nizek delež (14,4%) anketiranih se popolnoma strinja. Povprečna ocena strinjanja s trditvijo med anketiranimi mladimi na lestvici od 1 do 5 znaša 3,64.

Graf 17: Vpliv izobrazbe na posameznikovo blaginjo in njegovo uspešnost

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Glede na starostne skupine anketiranih večji pomen izobrazbi pripisuje mlajša skupina (3,76), medtem ko znaša povprečna ocena pomena izobrazbe v starejši skupini 3,56. Razloge za to lahko iščemo v tem, da je večina anketirancev v mlajši starostni skupini še vključena v izobraževalni sistem, medtem ko so pripadniki druge starostne skupine formalno oz. institucionalno izobraževanje v večini že zaključili in se srečujejo s težavami z vstopom na trg dela.

Če primerjamo povprečne ocene trditve glede vpliva izobrazbe na posameznikovo blaginjo in njegovo uspešnost med anketiranimi mladimi glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. Izobrazbi pripisujejo večji pomen anketirani moški (3,69) kot ženske (3,60).

Mnenja anketiranih o pomenu izobrazbe glede na občine bivanja nismo posebej analizirali (največji pomen ji pripisujejo v občini Kostanjevica na Krki (3,90), najmanjši pomen pa v občini Radeče (3,33). Glede na tip bivanja največji pomen izobrazbi pripisujejo mladi, živeči v vaškem okolju (3,71), najmanjši pa živeči v mestnem okolju (3,44). Sklepamo lahko to, da mladi na podeželju bolj poudarjajo pomen izobrazbe, na eni strani zaradi priložnosti za bodočo zaposlitev, ki jo nudi izobrazba – v podeželskem okolju manj delovnih mest. Po drugi strani odhod »na študij« pomeni tudi odhod v urbano središče, kar je za mlade na podeželju pomembna socializacijska izkušnja.

Glede na izobrazbo največji pomen ravno izobrazbe pripisujejo tisti z dokončano osnovnošolsko izobrazbo (sem sodi velika večina dijakov – 3,90), sledijo jim mladi s terciarno izobrazbo (3,74). Graf 18 nam prikazuje stanje glede na status. Največji pomen izobrazbi pripisujejo dijaki (3,95), sledijo jim zaposleni (3,71), najmanjši pomen izobrazbi pa pripisujejo brezposelni (3,20). Če primerjamo pomen izobrazbe glede na zaposlitveni status anketiranih,

ji največji pomen pripisujejo samozaposleni (3,80), sledijo redno zaposleni za nedoločen čas (3,72) in za njimi zaposleni za nedoločen čas (3,67).

Graf 18: Vpliv izobrazbe na posameznikovo blaginjo in uspešnost glede na status anketiranih mladih

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Mladi, ki so še vključeni v izobraževalni sistem, pripisujejo večji pomen izobrazbi tudi zaradi družbenega odnosa do izobraževanja – vloga sovrstnikov, šole. Slovenija je imela v letu 2008 najvišji delež študirajoče mladine v starosti med 20 in 24 let v Sloveniji daleč najvišji med državami EU-27. »Ekspanzija šolstva v celotni EU pa tudi v Sloveniji je v zadnjih petdesetih letih izjemna in pomeni eno največjih družbenih sprememb sploh. Tako da postaja izobraževanje stalnica za zelo velik del življenjskega cikla povprečnega Slovenca. Ta rast je v temelju povezana z modernizacijo, vendar moramo hkrati dopustiti možnost, da gre deloma tudi za odlaganje vstopanja mladih na trg dela. V novejši znanstveni literaturi izstopajo Wolfove trditve, da je povezanost gospodarske in izobrazbene rasti mit. Izobraževanju je namenjena velika prednost tudi v novejšem programskem dokumentu Evropa 2020 (Evropski svet, marec 2010). Med prednostnimi nalogami se ohranja »izboljšanje ravni izobrazbe, zlasti s prizadevanji, da bi zmanjšali stopnje osipa v šolah in da bi povečali delež prebivalstva s terciarno ali enakovredno izobrazbo«

(Vir: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/SL/ec/1136_16.pdf).

Ta cilj je podrejen cilju ohranjanja visoke zaposlenosti, kar pomeni, da je cilj izobraževalne politike in izobraževanja nekoliko spremenjen in skromnejši (Lavrič, ur. 2011: 93–100). Na podlagi teh ugotovitev se torej ne gre čuditi, da brezposelni mladi pripisujejo izobrazbi najmanjši pomen, saj so na lastni koži izkusili nefunkcionalnost svoje izobrazbe. Namreč »rast terciarnega izobraževanja presega rast povpraševanja po tako izobraženi delovni sili in ugotovitve tudi kažejo, da se razpoložljiva delovna mesta ne ujemajo povsem z izobrazbo (sicer to nikoli ni popolnoma mogoče), da so zaposleni »preveč izobraženi« (Lavrič, ur. 2011: 95).

I.4.2 Neformalno izobraževanje

Med težavami, ki jih mladi ugotavljajo v slovenskem šolstvu, je treba opozoriti na (pre)šibko povezanost med izobraževalnim sistemom in trgom dela. Redno izobraževanje nikoli ni povsem zadoščalo, vendar v sodobnem kompleksnem gospodarstvu in ob vse hitrejšem spreminjanju delovnih razmer, strukture panog idr. postajajo vse pomembnejše alternativne oblike izobraževanja. Poudarja se, da neformalne oblike uporabljajo zlasti tisti, ki imajo že dosežene višje izobrazbene stopnje. Potrebno pa je omeniti tudi, da se razmišlja o

»formalizaciji« neformalnega izobraževanja, o tem, kako ga priznati v formalnem sistemu (Lavrič, ur. 2010: 112-113).

V raziskavi Mladina 2010 so mlade povprašali po zadovoljstvu z neformalnim izobraževanjem in pri udeležencih prevladujejo pozitivni odgovori. V vseh regijah so dejanska povprečja nad normativnim povprečjem 3, povprečje zadovoljstva z neformalnim izobraževanjem vseh regij znaša 3,58 (na lestvici zadovoljstva od 1 do 5). Najbolj so zadovoljni s kakovostjo neformalnega izobraževanja v Koroški regiji (3,98), najmanj pa v Goriški (3,25). Na dnu lestvice je tudi zadovoljstvo s kakovostjo neformalnega izobraževanja v Spodnjeposavski regiji (3,36).

Raziskava Mladina 2010 pove tudi, da se slovenski mladostniki zavedajo pomena neformalnega izobraževanja, vendar razen tujih jezikov in računalništva (širok nabor drugih odgovorov: ples, glasba, kuhanje, fotografija, potapljanje, okoljevarstvo, šivanje, grafično oblikovanje – kar izhaja iz osebnih in pristočasnih interesov ...) skoraj ne omenjajo sestavin, ki spadajo v podjetništvo, samozaposlovanje in izumiteljstvo (Lavrič, ur. 2010: 114–115).

V raziskavo o kakovosti življenja mladih v Posavju smo vključili tudi področje neformalnega izobraževanja: kašen pomen mu pripisujejo mladi v Posavju, kako je potekalo njihovo neformalno izobraževanje in katera znanja bi si želeli še pridobiti.

30% mladih se je dodatno izobraževalo v sklopu raznih delavnic, tečajev, predavanj. 11,11% mladih je zapisalo, da se je največ dodatno naučilo na podlagi življenjskih izkušenj. Prav takšen odstotek anketiranih je navedlo, da so se dodatno izobraževali in izpolnjevali v službi in tudi v okviru obšolskih dejavnosti. 9,44% mladih je navedlo neformalno izobraževanje preko aktivnosti v društvih in preko prostovoljnega dela. Poudarjeno pa je tudi učenje v okviru družine, vrstnikov in dela na kmetiji, slednje je izpostavilo 7,22% mladih v Posavju. Pomemben vir dodatnega izobraževanja za mlade predstavljajo tudi knjige in internet, kar je navedlo 6, 11 % anketiranih. Samo 1, 67% mladih v Posavju je navedlo, da se ni dodatno izobraževalo. Na to vprašanje ni odgovorilo 36,11% anketirancev, za katere lahko sklepamo, da zanje neformalno učenje ni pomembno ali pa se s tem pojmom niso srečevali.

Potreba mladih po dodatnem izobraževanju zajema v največji meri učenje tujih jezikov (tako je navedlo 17,22% vprašanih), kar sovпада z nacionalno raziskavo Mladina 2010, da je potreba po znanju tujih jezikov pri mladih najpogostejša. Kar 50,56% mladih iz Posavja je odgovorilo, da nima potrebe po dodatnem izobraževanju oz. na vprašanje ni odgovorilo. Na drugem mestu po zanimanju za dodatno izpolnjevanje med mladimi so bile teme, kot so samooskrba, poglobitev znanja o ekološkem kmetovanju, permakulturi in poznavanju zelišč (5,56%), kar je spodbudna ugotovitev za razvoj podjetništva na podeželju. Sicer pa smo pridobili širok nabor drugih odgovorov: glasba, masaža, likovna umetnost in ustvarjalnost, gledališče, računovodstvo, računalništvo, oblikovanje spletnih strani, frizerstvo, šivanje, javno nastopanje, kulinarika, samopreživetje, novinarstvo ...

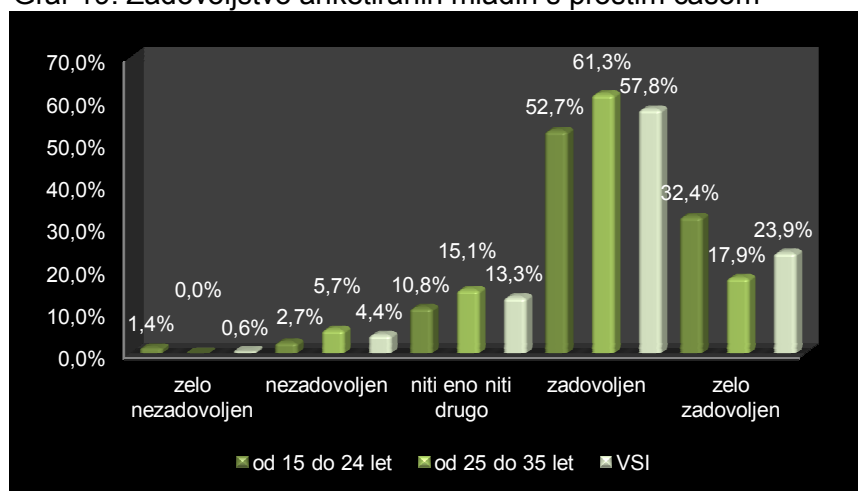
I.5 Zadovoljstvo s prostim časom anketiranih mladih Posavja

Prosti čas je med mladimi pomembnejši del vsakdanjika, »aktivnosti v prostem času predstavljajo integralni del načina življenja oziroma variacij v načinih življenja, značilnih za določeno družbo« (Černigoj Sadar, <http://dk.fdv.uni-lj.si/dr/dr/cernigoj-sadar.pdf>, 23. december 2003). Prosti čas, ki služi bistvu človeka, lahko človek porabi za izobraževanje, vzgojo, udejstvovanja na področju kulture, športa. To pomeni osvobajanje človeka in zorenje v vsestransko samostojno osebnost. Nevenka Černigoj Sadar poda definicijo prostega časa kot »časa, v katerem je možna svobodna izbira aktivnosti« (Černigoj Sadar, 1991: 14–17). To »svobodno izbiro« aktivnosti bi bilo potrebno problematizirati, namreč »k izbiri prostočasnih aktivnosti prispevajo tudi ekonomski in kulturni faktorji oziroma kapital« (Ule in Kuhar, 2002: 69).

Kako pa so s svojim prostim časom zadovoljni mladi v Posavju in kako ga preživljajo? Graf 19 kaže, da je 57,8% vseh anketiranih zadovoljnih s svojim prostim časom, več kot petina anketiranih (23,9%) je s svojim prostim časom zelo zadovoljnih, 13,3% pa s svojim prostim časom ni niti zadovoljnih niti nezadovoljnih. Povprečna ocena zadovoljstva s prostim časom med anketiranimi mladimi znaša 4,00, in sicer glede na lestvico od 1 do 5, pri čemer 1 pomeni, da je anketirani zelo nezadovoljen, in ocena 5 pomeni, da je popolnoma zadovoljen.

Glede na starostne skupine so povprečno s svojim prostim časom zadovoljnejši mladi od 15. do 24. leta starosti (4,12), medtem ko znaša povprečna ocena zadovoljstva s prostim časom v starejši skupini 3,92.

Graf 19: Zadovoljstvo anketiranih mladih s prostim časom

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

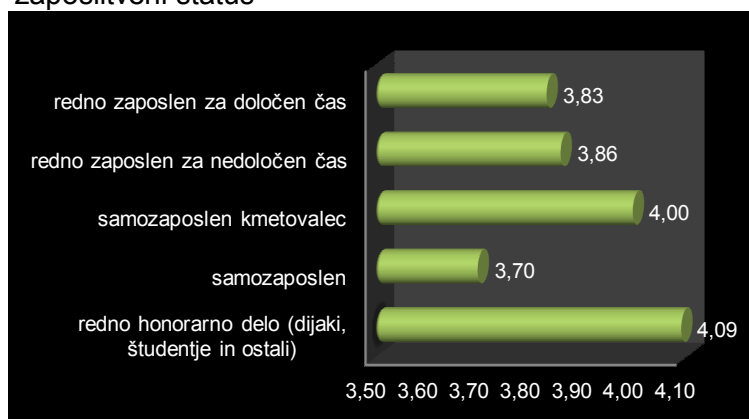
Sklepamo lahko, da je starejša starostna skupina že v tako imenovanem obdobju prehoda v odraslost, sooča se s težko konkurenco na trgu dela, reševanju stanovanjskega problema ter tudi ustvarjanju lastne družine, zaradi česar imajo manj prostega časa oz. so z izrabo slednjega bolj nezadovoljni. Poleg naštetega se v tej skupini posamezniki soočijo tudi s težavo, ko jim kar naenkrat od obilice prostega časa ostane vedno krajši čas, odmerjen za posameznika samega.

Če primerjamo povprečne ocene zadovoljstva s prostim časom med anketiranimi glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. S svojim prostim časom so zadovoljnejše ženske (4,03) kot moški (3,96).

Relevantno za primerjavo se nam je zdelo še zadovoljstvo s prostim časom glede na status in zaposlitveni status mladih. S svojim prostim časom so najzadovoljnejši dijaki (4,32) in študentje (4,10), nato brezposelni (4,08), najmanj pa zaposleni (3,83). Glede na zaposlitveni status mladih je iz grafa 20 razvidno, da so najzadovoljnejši s svojim prostim časom honorarni delavci (študentje, dijaki), nato samozaposleni kmetovalci (ki pa jih lahko izključimo iz primerjave, saj je delež le-teh v raziskavi premajhen). Redno zaposleni za nedoločen čas so nekoliko zadovoljnejši s svojim prostim časom kot tisti zaposleni za določen čas, najmanj pa so s svojim prostim časom zadovoljni samozaposleni.

Graf 20: Zadovoljstvo s prostim časom glede na zaposlitveni status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo še zadovoljstvo s prostim časom anketiranih, ki so dejavni v kmetijstvu (27,8% vseh anketiranih), so ti vsekakor manj zadovoljni (3,88) kot tisti, ki niso dejavni v kmetijstvu (4,05).

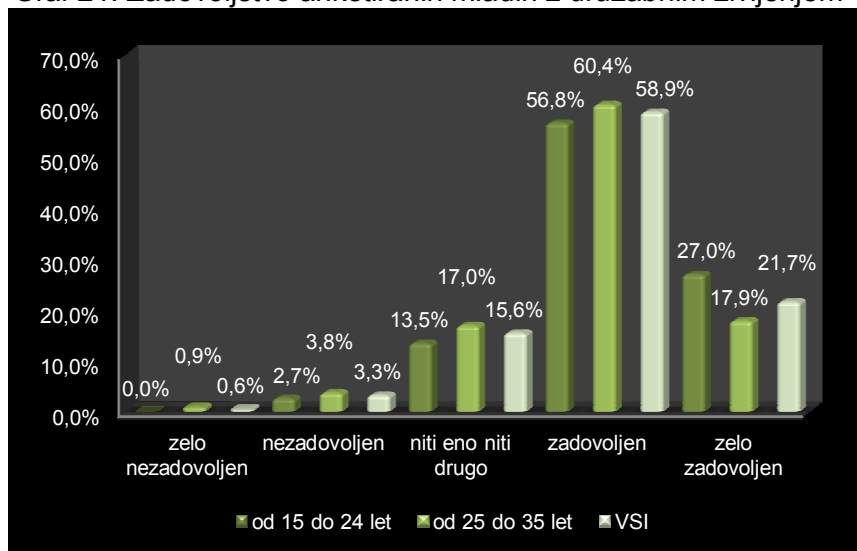
Mlade Posavja smo povprašali, s katerimi dejavnosti se najraje ukvarjajo v prostem času in ali imajo dovolj prostega časa. Najpogostejša prostočasna aktivnost med mladimi v Posavju je rekreacija oziroma šport, saj se več kot polovica (54,44%) mladih v prostem času ukvarja s športom. Zanimiva vzporednica je tudi z nacionalno raziskavo Mladina 2010, v kateri so ugotovili, da je v zadnjem desetletju izrazito povečalo ukvarjanje mladih s športom. V nasprotju z ugotovitvijo nacionalne raziskave, v kateri so v zadnjem desetletju ugotovili precejšnje povišanje časa uporabe računalnika, pa je v naši raziskavi uporabo računalnika v prostem času navedlo le 4,44% anketiranih. Med pogostejše prostočasne aktivnosti med mladimi sodijo tako imenovane »neorganizirane« oziroma »nestrukturirane« (pasivne) prostočasne dejavnosti, ki so praviloma povezane z manj ugodnim psihosocialnim razvojem in vedenjem mladih. Med takšne prostočasne dejavnosti sodi: druženje z vrstniki, kar je navedlo 30,56% mladih v Posavju, ali pa gledanje televizije, filmov in obiskovanje kina, kar je navedlo 16,11% vprašanih.

Mladi v Posavju v precejšni meri preživijo tudi v krogu svoje družine in s partnerjem, kar je navedlo 14,44% anketiranih. Kar 15,56% mladih pa svoj prosti čas namenja glasbi, tako obiskovanju glasbenih prireditev, dogodkov kot tudi glasbenemu ustvarjanju. Med redkeje navedene prostočasne aktivnosti so mladi uvrstili: aktivnosti v naravi (10,56%), delo na kmetiji (5,56%), ustvarjanje (3,89%), zabavo (5,56%), potovanje (1,6%), društvene aktivnosti (1,67%). Kar 20% mladih je s količino prostega časa nezadovoljnih, ker ga imajo premalo. Na vprašanje ni odgovorilo 7,22% vprašanih.

I.6 Ocena stopnje zadovoljstva z družabnim življenjem – prosti čas

Med pomembne oblike prostega časa sodijo tudi različne oblike druženja in razvedrila: obiskovanje kulturnih prireditev in splošnih knjižnic, različne oblike druženja s sorodniki, prijatelji, tudi prostovoljna pomoč pomoči potrebnim.

Graf 21: Zadovoljstvo anketiranih mladih z družabnim življenjem

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Mlade Posavja smo povprašali po zadovoljstvu s svojim družabnim življenjem. Iz grafa 21 je razvidno, da je 58,9% vseh anketiranih zadovoljnih s svojim družabnim življenjem, nekoliko več kot petina anketiranih (21,7%) je s svojim družabnim življenjem zelo zadovoljnih, 15,6% pa s svojim družabnim življenjem ni niti zadovoljnih niti nezadovoljnih. Povprečna ocena zadovoljstva z družabnim življenjem med mladimi (na lestvici od 1 do 5) znaša 3,98.

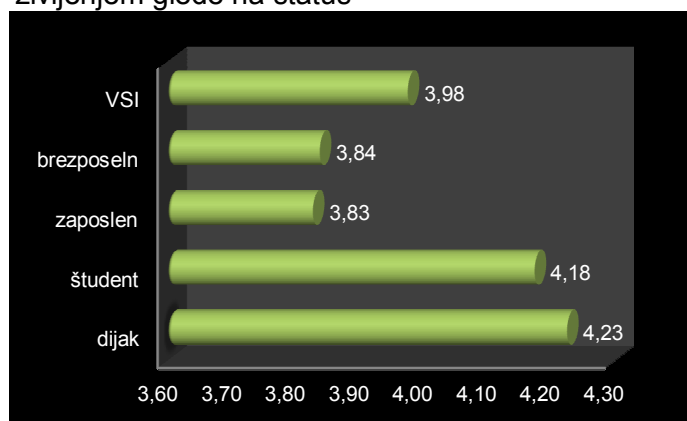
Glede na starostne skupine anketiranih so povprečno s svojim družabnim življenjem zadovoljnejši mlajši (4,08), medtem ko znaša povprečna ocena zadovoljstva s prostim časom starejših 3,91.

Če primerjamo povprečne ocene zadovoljstva z družabnim življenjem med mladimi glede na različne demografske karakteristike, ugotovimo, da so s svojim družabnim življenjem zadovoljnejše anketirane ženske (4,01), medtem ko anketirani moški nekoliko manj (3,94).

Glede na občine bivanja so najzadovoljnejši s svojim družabnim življenjem mladi v občini Bistrica ob Sotli (4,33) in v občini Kostanjevica na Krki (4,20), najmanj pa v občini Brežice (3,76). Glede na tip bivanja pa so najzadovoljnejši s svojim družabnim življenjem v vaških predelih (4,01) in nekoliko manj v mestnih (3,94), najmanj pa v primestnih predelih (3,80).

Graf 22 nam prikazuje zadovoljstvo z družabnim življenjem mladih glede na status. Iz grafa je razvidno, da so s svojim družabnim življenjem najzadovoljnejši dijaki in študentje, manj brezposelni in zaposleni.

Graf 22: Zadovoljstvo anketiranih mladih z družabnim življenjem glede na status

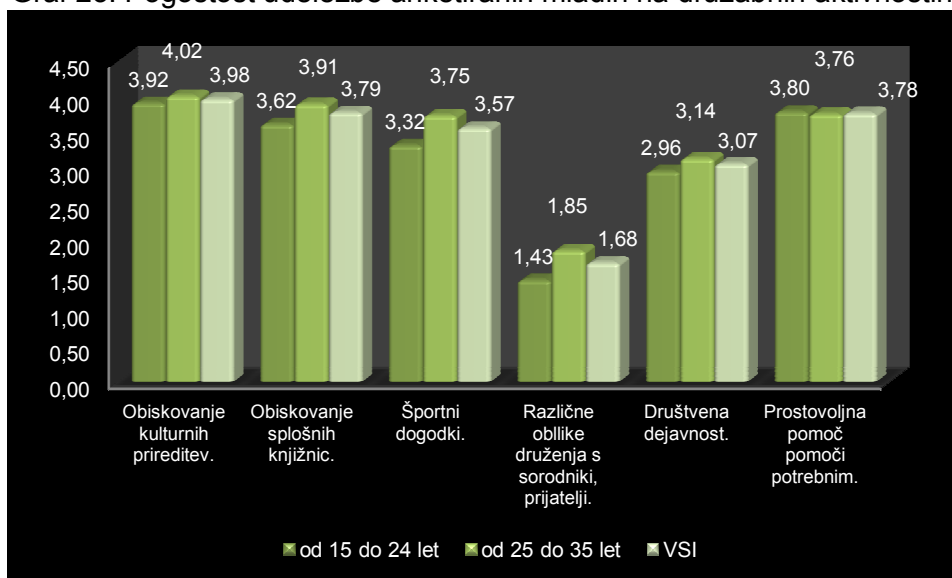
Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

I.6.1 Pogostost udeležbe družabnih aktivnosti – prosti čas

Skozi raziskavo med mladimi Posavja smo želeli preveriti tudi, kako pogosto se anketirani mladi udeležujejo različnih družabnih aktivnosti v prostem času in tako prispevajo k svoji boljši kakovosti življenja.

Svoje ocene glede pogostosti udeležbe so anketirani mladi lahko porazdelili na lestvici od 1 do 5, pri čemer je ocena 1 pomenila – več kot 1x tedensko, ocena 2 – 1x tedensko, ocena 3 – 1x mesečno, ocena 4 – 1x na 3 mesece in ocena 5 – manj kot 1x na 3 mesece.

Graf 23: Pogostost udeležbe anketiranih mladih na družabnih aktivnostih

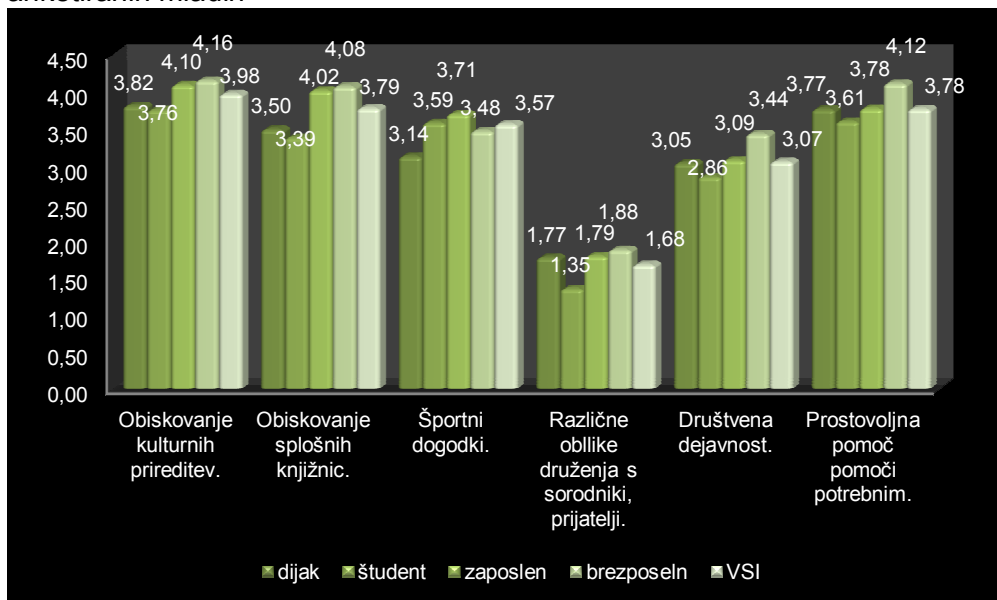

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Iz grafa 23 lahko razberemo, da so se anketirani v povprečju opredelili sledeče: kulturne prireditve obiskujejo v povprečju 1x na 3 mesece (3,98), splošne knjižnice obiskujejo v povprečju 1x na 3 mesece (3,79). Mladi torej pogosteje obiskujejo splošne knjižnice kot kulturne prireditve. Še pogosteje prostovoljno pomagajo pomoči potrebnim (3,78) in se aktivno ali pasivno udeležujejo športnih dogodkov (3,57). Lahko rečemo, da so i mladi 1x mesečno prisotni pri društvenih dejavnostih (3,07). Najpogosteje, skoraj tedensko, pa se

družijo s prijatelji in sorodniki. Graf 23 nam tudi prikazuje razlike v pogostosti udeležbe različnih družabnih aktivnosti med starostnima skupinama mladih. Možno je razbrati, da so starejši družabno aktivnejši.

Graf 24: Pogostost udeležbe družabnih aktivnostih glede na status anketiranih mladih

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo pogostost udeležbe posameznih družabnih aktivnosti glede na status anketiranih mladih, lahko iz grafa 24 razberemo sledeče, da se študentje najpogosteje družijo s prijatelji in sorodniki ter se tudi udeležujejo društvenih dejavnosti. Športnih dogodkov se najpogosteje udeležujejo dijaki, do prostovoljne pomoči pomoči potrebnim so najodvzetnejši študentje, ravno tako najpogosteje obiskujejo splošne knjižnice in kulturne prireditve.

Anketirane smo v raziskavi povprašali, katere izmed oblik družabnega življenja pogrešajo in zakaj, na kar je 71,67% anketiranih odgovorilo, da ne pogreša prav ničesar. Tretjina, ki je navedla želje po družabnih aktivnostih, pa najbolj pogreša čas za druženje s prijatelji (8%) ter aktivno ukvarjanje s športom (6%), nekateri (4%) pogrešajo krajevne, družabne prireditve. V manjši meri pa navajajo, da pogrešajo tudi več kulturnih prireditev, družabnih iger, časa zase, glasbenih dogodkov in plesa. Najpogostejši razlogi za pogrešanje katere izmed oblik družabnega življenja so službene in družinske ter študijske obveznosti, se pravi bolj v prostem času in ne toliko v pomanjkanju možnosti ali ponudbe.

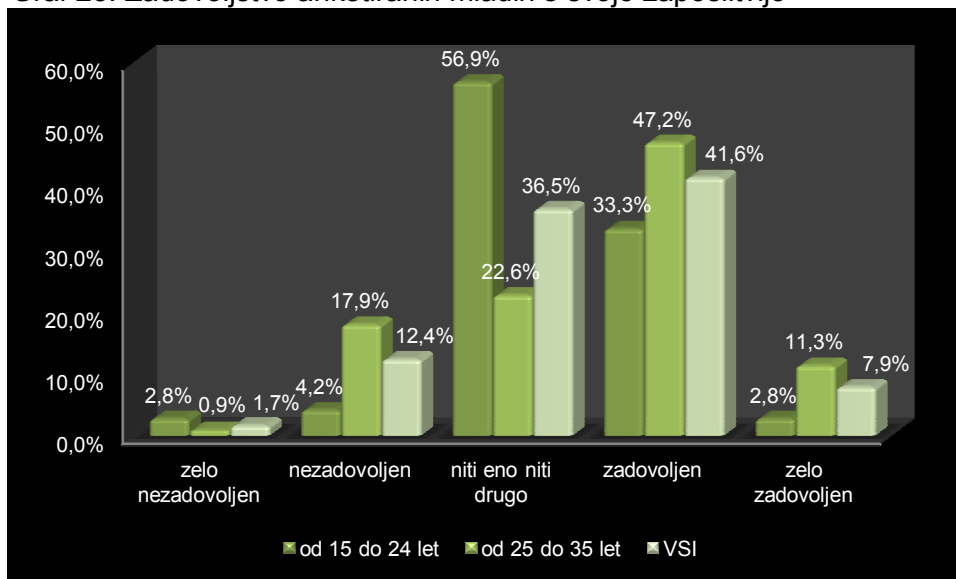
I.7 Zadovoljstvo z zaposlitvijo anketiranih mladih Posavja

V Evropi se v svetovni konkurenčni tekmi ob neugodnih demografskih gibanjih pojavljajo nove razmere na trgu dela in tudi v izobraževanju. Tradicionalne oblike zaposlenosti za nedoločen čas vse bolj zamenjujejo manj gotove, prožne oblike zaposlenosti, zvišuje se starost prvega vstopa na trg dela, sam prehod traja dlje in je tudi bolj negotov (Vertot, 2009).

Stanje med mladimi z rednim delom (po raziskavi Mladina 2010) se je v zadnjem desetletju spremenil sledeče: delež mladih, ki delajo honorarno, se je skoraj podvojil in je v letu 2010 znašala dobro četrtno vseh, ki redno delajo. Pri tem se je občutno zmanjšal delež redno zaposlenih za nedoločen čas (za 14%). Delež redno zaposlenih za določen čas je v letu 2010 znašal 31,3 in ostaja približno enak kot pred desetletjem. Delež samozaposlenih se je zvišal za 1,5% in je znašal v letu 2010 6,7%. Mladi, ki opravljajo redno honorarno delo, so v primerjavi z redno zaposlenimi za nedoločen čas bistveno manj zadovoljni z vsemi vidiki svojega dela.

Na posameznikovo blaginjo močno vpliva tudi zadovoljstvo z zaposlitvijo, predvsem kot iskanje ravnotežja med poklicnim in zasebnim življenjem. Čezmerna zaposlitev in neurejen delovni čas slabo vplivata na posameznikovo zdravje in počutje. V raziskavi o kakovosti življenja mladih v Posavju smo anketirane mlade povprašali, kako so zadovoljni s svojo zaposlitvijo.

Graf 25: Zadovoljstvo anketiranih mladih s svojo zaposlitvijo

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Iz grafa 25 je razvidno, da je najvišji delež vseh anketiranih zadovoljnih s svojo zaposlitvijo (41,6%). 36,5% se je opredelilo za niti eno niti drugo, sem prištevamo tudi vse dijake, študente in brezposelne, ki nimajo zaposlitve. 12,4% vseh zaposlenih pa je nezadovoljnih s svojo zaposlitvijo. Povprečna ocena zadovoljstva z zaposlitvijo med anketiranimi (na lestvici od 1 do 5) znaša 3,42.

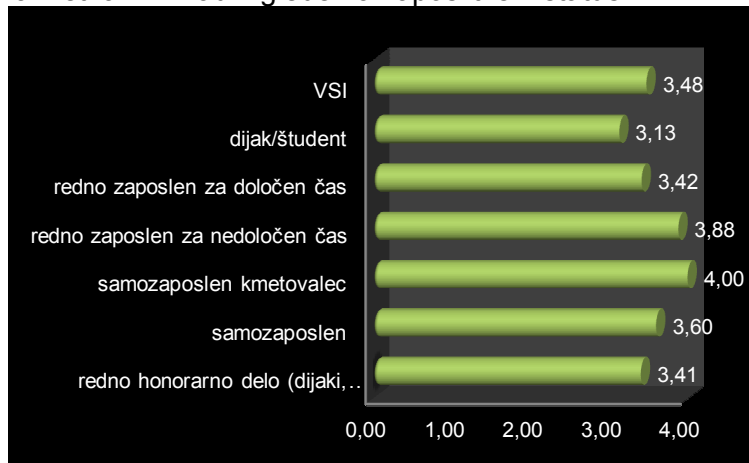
Glede na starostne skupine povprečna ocena zadovoljstva z zaposlitvijo pokaže, da so s svojo zaposlitvijo zadovoljnejši starejši (3,50) kot pa mlajši (3,29). Takšen rezultat lahko pripisujemo dejstvu, da mlajši v veliki večini niso zaposleni in se v vprašalniku niso opredelili ne za eno ne za drugo možnost.

Če primerjamo povprečne ocene zadovoljstva z zaposlitvijo glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. S svojo zaposlitvijo so zadovoljnejše anketirane ženske (3,44), medtem ko so anketirani moški nekoliko manj (3,39).

Glede na občine bivanja so najzadovoljnejši s svojo zaposlitvijo v občinah Kostanjevica na Krki (3,67) in Sevnica (3,61), najmanj pa v občinah Krško (3,32) in Radeče (3,10). Zadovoljstvo bi lahko povezali s stabilnostjo, varnostjo zaposlitve glede na občine. Glede na tip bivanja anketiranih so najmanj zadovoljni anketirani mladi iz mestnega okolja.

Glede na izobrazbo zadovoljstvo z zaposlitvijo sovпада s stopnjo izobrazbe, najzadovoljnejši so tisti s terciarno izobrazbo (so bolj prilagodljivi glede zaposlitve), najmanj pa tisti z osnovnošolsko. Glede na status so vsekakor najzadovoljnejši s svojo zaposlitvijo tisti, ki zaposlitev imajo, najmanj pa brezposelni. Od zaposlenih pa so najbolj zadovoljni s svojo zaposlitvijo redno zaposleni za nedoločen čas (večja stabilnost zaposlitve in s tem povezane posledice), sledijo jim samozaposleni in redno zaposleni za določen čas (graf 26).

Graf 26: Povprečna ocena zadovoljstva z zaposlitvijo anketiranih mladih glede na zaposlitveni status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo povprečne ocene zadovoljstva z zaposlitvijo tistih mladih, ki so se opredelili, da so dejavni v kmetijstvu (50 oseb), potem so tisti, ki so dejavni v kmetijstvu zadovoljnejši (3,56) s svojo zaposlitvijo kot tisti anketirani mladi, ki niso dejavni v kmetijstvu (3,36).

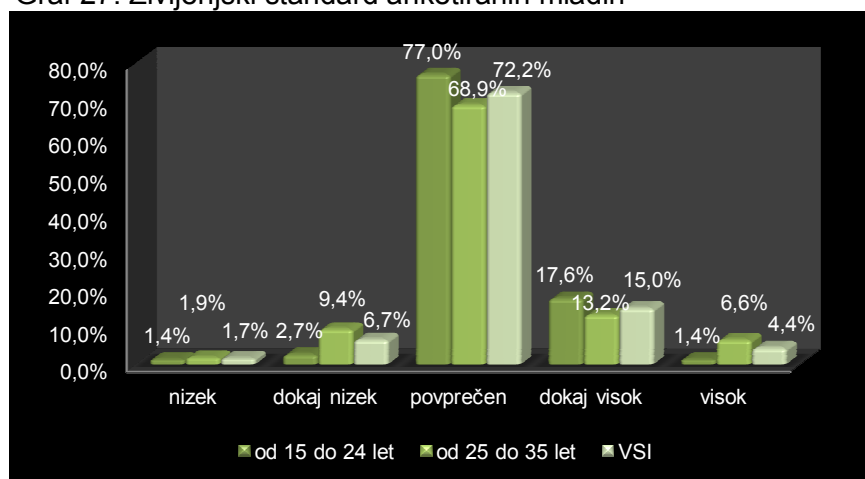
I.8 Ocena življenjskega standarda anketiranih mladih Posavja

Življenjski standard je merljiv status posameznika v odnosu do celotne družbe v obravnavani skupini.

Po podatkih SURS o kakovosti življenja je bil v letu 2010 življenjski standard v Sloveniji na lestvici od 1 do 10 ocenjen s 6,4, v septembru 2009 pa s 6,7, življenjski standard se znižuje. Države članice v EU-27 so življenjski standard tako v letu 2009 kot 2010 ocenile v povprečju z 6,7. V letu 2010 so svoj življenjski standard ocenili z najvišjo oceno na Danskem (8,1) in na Švedskem (7,8), z najnižjo pa v Bolgariji (4,4) in na Madžarskem (5,0).

Mlade Posavja smo v raziskavi o kakovosti življenja povprašali, kako bi ocenili svoj življenjski standard. Iz grafa 27 je razvidno, da je najvišji delež vseh anketiranih mnenja, da je njihov življenjski standard povprečen (72,2%). 15,0% vseh anketiranih je mnenja, da je njihov življenjski standard dokaj visok, medtem ko je 6,7% anketiranih mnenja, da je njihov življenjski standard dokaj nizek. Povprečna ocena življenjskega standarda anketiranih mladih na lestvici od 1 do 5 (1 – nizek, 5 – visok) znaša 3,14.

Graf 27: Življenjski standard anketiranih mladih

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Glede na starostne skupine anketiranih mladih povprečna ocena življenjskega standarda kaže, da je življenjski standard obeh starostnih skupin približno enak (od 15 do 25 let – 3,13 in od 25 do 35 let – 3,15). Razlike v življenjskem standardu različnih starostnih skupin mladih prikazuje tudi graf 27.

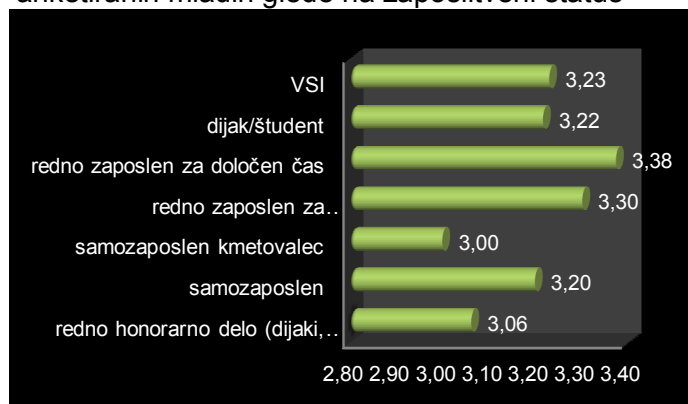
Če primerjamo povprečne ocene življenjskega standarda med anketiranimi glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. S svojim življenjskim standardom so nekoliko zadovoljnejši anketirani moški (3,16) kot anketirane ženske (3,12).

Glede na občine bivanja so svoj življenjski standard najvišje ocenili v občinah Sevnica (3,23), Kostanjevica na Krki (3,20) in Krško (3,19), najnižje pa v občinah Radeče (3,07) in Brežice (3,03). Glede na tip bivanja so anketirani svoj življenjski standard kot najnižji izmed vseh opredelili tisti, ki prihajajo iz mestnega okolja (3,00) v primerjavi s tistimi iz primestnega okolja (3,20).

Glede na izobrazbo so svoj življenjski standard najvišje opredelili tisti s terciarno izobrazbo. Glede na status so svoj življenjski standard najvišje opredelili dijaki (3,41), nato zaposleni

(3,26) in študentje (3,10), kot najnižjega pa so ga označili brezposelni. Od zaposlenih pa so kot najvišji življenjski standard opredelili redno zaposleni za določen čas (graf 28).

Graf 28: Povprečna ocena življenjskega standarda anketiranih mladih glede na zaposlitveni status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

V raziskavo smo vključili tudi mnenje mladih, kako bi izboljšali svoj življenjski standard. 43% mladih se strinja, da bi k temu v največji meri pripomogla zaposlitev oziroma izboljšanje obstoječe zaposlitve. Mladi, ki so še vključeni v izobraževalni sistem, so v 9% menili, da bo k izboljšanju njihovega življenjskega standarda prispevalo končanje šolanja in zaposlitev. 6% mladih je menilo, da bi imeli boljši življenjski standard, če bi imeli več prostega časa. V manjši meri pa so menili, da bi si ga izboljšali z lastnim stanovanjem (3%), racionalnejšim razpolaganjem finančnih sredstev, samouresničitvijo (2%), izselitvijo iz Slovenije, dobrodelnim delom (1%). Na vprašanje ni odgovorilo 34% anketiranih.

The page features two decorative wavy lines in shades of green. The top line is a light, pale green, and the bottom line is a slightly darker, more vibrant green. Both lines flow horizontally across the page with gentle undulations.

sklop 2

**MLADI
IN PODEŽELJE**

Splošna opredelitev podeželja pravi, da podeželje obsega območja bolj ali manj neokrnjene narave, v kateri najdejo svoj življenjski prostor tudi številne rastlinske in živalske vrste, kar zaradi izjemne biološke raznovrstnosti še povečuje vrednost tega prostora in predstavlja izjemne doživljajske in rekreacijske potencialne. Povezanost z gospodarsko rabo tal tem območjem daje še poseben pečat, ki ga ne moremo enačiti z značilnostmi urbanih območij (Kovačič in sod., 2000).

Eden od ključnih dejavnikov kakovosti življenja je tudi okolje, v katerem živimo. Podeželje zaradi še ohranjenih naravnih in družbenih vrednot postaja vse privlačnejši življenjski prostor. V preteklosti, predvsem v 80-ih in 90-ih letih prejšnjega stoletja in še prej, je šlo za strategijo izenačevanja življenjskih razmer med mestom in podeželjem tako, da so gradili obrate, komunalno infrastrukturo idr. (Prihodnost ..., 1991). Danes prebivalci mest spoznavajo novo kakovost bivanja na podeželju. Značilno je t.i. vračanje na vas (Karlošek Debelak in sod., 1980) v obliki pridobivanja sekundarnih stanovanj – vikendih. Takšne migracije postavljajo na laž trditev, da je kot pogoj za kvalitetno bivanje najpomembnejša predvsem stopnja urbaniziranosti (ceste, infrastruktura ...). Vse bolj postaja pomembna poleg materialne in tehnične tudi vsebinska (človeška) komponenta bivalnega okolja.

Barbičeva (2005) in Hribernik (1991) ugotavljata, da je prav ohranjanje in razvijanje pristnega medsebojnega sodelovanja med člani vaške skupnosti eden od pomembnih elementov kvalitete in prednosti življenja na vasi, v nasprotju z večjo odtujenostjo in dehumaniziranostjo urbanega življenja. Barbičeva še navaja, da vidijo prebivalci mest kakovost življenja na vasi v prostorski neutesnjenosti in življenju v naravnem in manj onesnaženem okolju. Hkrati dodaja, da nekateri prebivalci mest, posebej tisti, ki niso integrirani v neposredno urbano okolje, cenijo kulturo podeželja zaradi njene celovitosti in zaradi načina življenja na podeželju, v katerem se spoštujeta narava in kulturna dediščina.

V drugi literaturi (Fikfak, 1997; Marinko, 1983; Izhodišča ..., 1995) se pojavijo še nekatere druge ugotovitve o tem, kaj na vasi pripomore k izboljšanju kakovosti življenja v nasprotju z mestom. K boljši kakovosti življenja na vasi tako prispevajo še dobri pogoji za rekreacijo in preživljanje prostega časa, zdravo okolje, atraktivna krajina, možnosti za osebni prispevek in vpliv na življenje skupnosti ter ohranjen vaški ambient, ki se harmonično vključuje v krajino. Prebivalci mest, ki se preselijo na podeželje, koristijo tudi prijetnosti bivanja v malem merilu v stiku z naravo, kjer hkrati niso odvisni od materialne navezanosti na zemljo.

Raziskava o kakovosti življenja na vasi in v mestih v Evropi (Shucksmith, 2006: 47) navaja razloge priseljencev v vaško okolje, ki se nanašajo na prostorsko strukturo (priseljenci se ne počutijo več utesnjene v prostoru, vas je bolj prilagojena človekovim merilom kot mesto, na vasi je čistejše okolje kot v mestu, zrak je manj onesnažen, vas ima večjo estetsko vrednost, vladajo kvalitetnejši pogledi ...) in socialne značilnosti vasi (na vasi je jasno urejen življenjski prostor, ki je prilagojen socialni strukturi prebivalcev; način življenja je bolj umirjen, občutek pritiska okolice je manjši; na vasi je izrazitejša socialna identiteta, občutek skupnosti in bolj osebni stiki potrjujejo dejstvo, da je manjše bolj idilično; na vasi je manj kriminala in vandalizma, priseljenci se počutijo varnejše, kot bi se v mestu; okolje na vasi je primernejše za življenje družin in za vzgojo otrok).

Odnos do življenja na podeželju je danes izrazito bipolaren. Navkljub vedno pogostejšem izpostavljanju potencialov podeželja in idealiziranju življenja na vasi je realnost še vedno naslednja: trend izseljevanja iz podeželskega okolja je visok, opažamo tudi visok beg možganov. V našo raziskavo smo zajeli tako mlade v urbanem okolju kot tudi tiste v primestnem in podeželskem okolju. Mladih iz podeželja je bilo v našo anketo zajetih bistveno več (71,7%), razlog temu je v prvi vrsti ta, da se z našim projektom Semena prihodnosti osredotočamo predvsem na mlade s podeželja. Vendar pa je na drugi strani takemu rezultatu pripomoglo tudi dejstvo, da v Posavju velik delež predstavlja kmečko prebivalstvo,

poleg tega je na primer občina Bistrica ob Sotli podeželska občina, torej 100% anketirancev živi v vaškem okolju. Zanimiva pa je tudi ugotovitev nacionalne raziskave Mladina 2010, da se je v zadnjih dveh desetletjih v Sloveniji občutno povečal delež mladih, živečih v vaseh in majhnih naseljih, zmanjšal pa se je delež mladih iz urbanih okolij. Razloge za to je mogoče izslediti v demografskih gibanjih – namreč v urbanih okoljih je v preteklih desetletjih zaznati upad rodnosti (Lavrič, ur. 2011: 63).

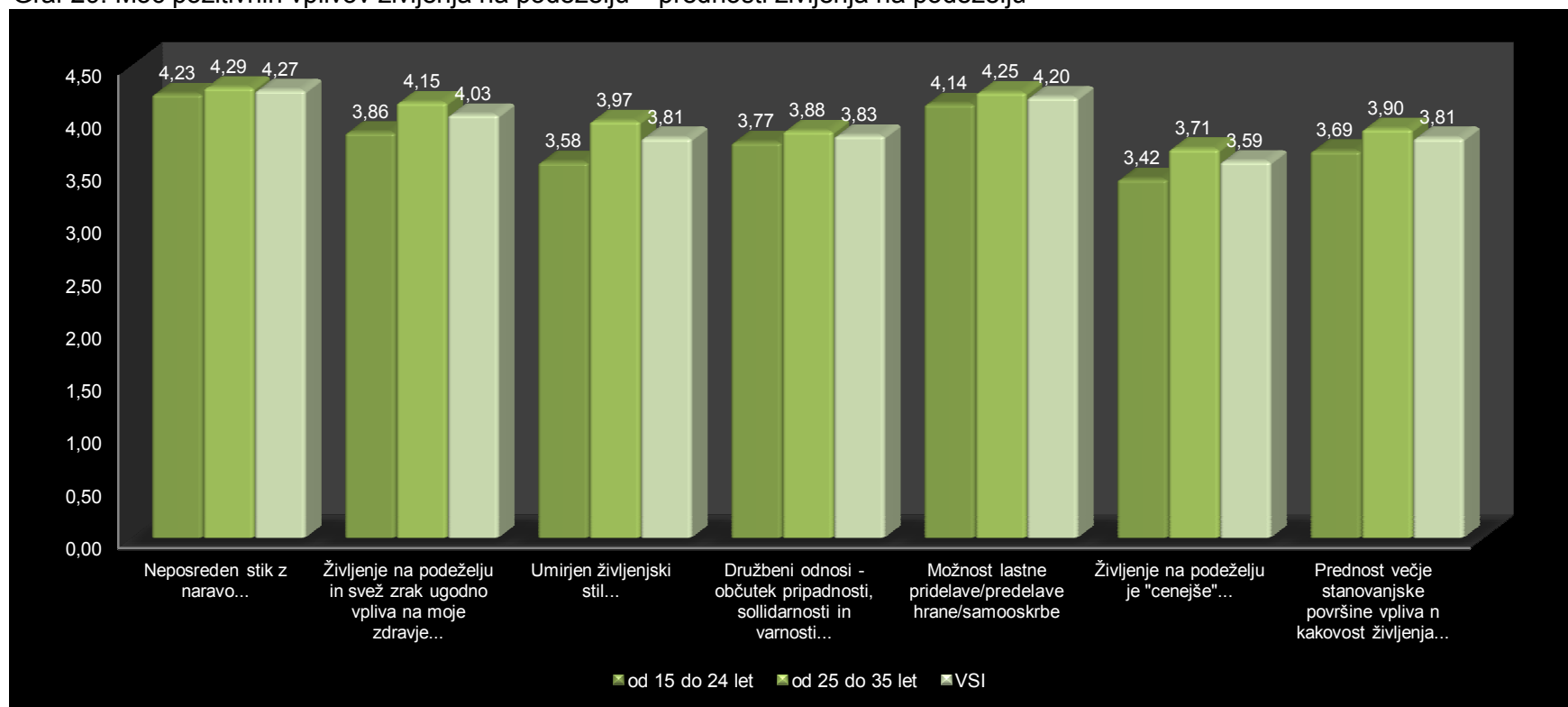
V raziskavi smo se predvsem osredotočili na odnos mladih do podeželja, v čem so prednosti in slabosti življenja na podeželju, kje mladi vidijo priložnosti in nevarnosti življenja v podeželskem okolju. Skušali smo ugotoviti razlike v mnenju različnih starostnih skupin mladih ter razlike v pogledih življenja na podeželju urbane in podeželske mladine.

II.1 Ocena pozitivnih vplivov življenja mladih na podeželju – prednosti življenja na podeželju

Graf 29 ponazarja, da v povprečju mladi kot najmočnejši pozitiven vpliv življenja na podeželju ocenjujejo neposreden stik z naravo in možnost lastne pridelave oz. predelave hrane ter samooskrbe, saj sta pri teh dveh navedenih pozitivnih vplivih življenja na podeželju povprečna rezultata stališč anketiranih zelo visoka. Sledi ugoden vpliv življenja na podeželju in svežega zraka na zdravje posameznika. Opazimo lahko, da mladi med prednosti življenja na podeželju navajajo ugoden vpliv okolja za zdravje, pozitiven vpliv narave na ugodno počutje in razpoloženje, blaženje bolezni in možnost lastne oskrbe zdrave hrane. Naslednje po pomembnosti so anketirani uvrstili socialni vpliv življenja na podeželju, kamor uvrščamo pristne družbene odnose na podeželju, kjer lahko ljudje »računajo« na ljudi okoli sebe, imajo občutek pripadnosti, solidarnosti in varnosti. Najmanjšo pomembnost življenja na podeželju pa pripisujejo ekonomskemu vplivu življenja na podeželju – življenje na podeželju je cenejše. Če bi delali podrobno ekonomsko analizo življenja na podeželju, ugotovitve morebiti ne bi podprle teze, da je življenje na podeželju res cenejše. Razen v primeru lastne (delne) oskrbe s hrano. Cene izdelkov v trgovinah so enake kot v mestnih centrih, le da je izbira na podeželju skromnejša. Za nakup tekstila in drugih gospodinjskih je potrebno oditi v najbližje urbano naselje, pri čemer je potrebno upoštevati strošek goriva. Višji strošek kot v mestih predstavlja tudi sekundarno in terciarno izobraževanje mladih: strošek prevoza ali prenočišča v kraju izobraževanja. In zagotovo je tovrstnih skritih stroškov življenja na podeželju še nekaj.

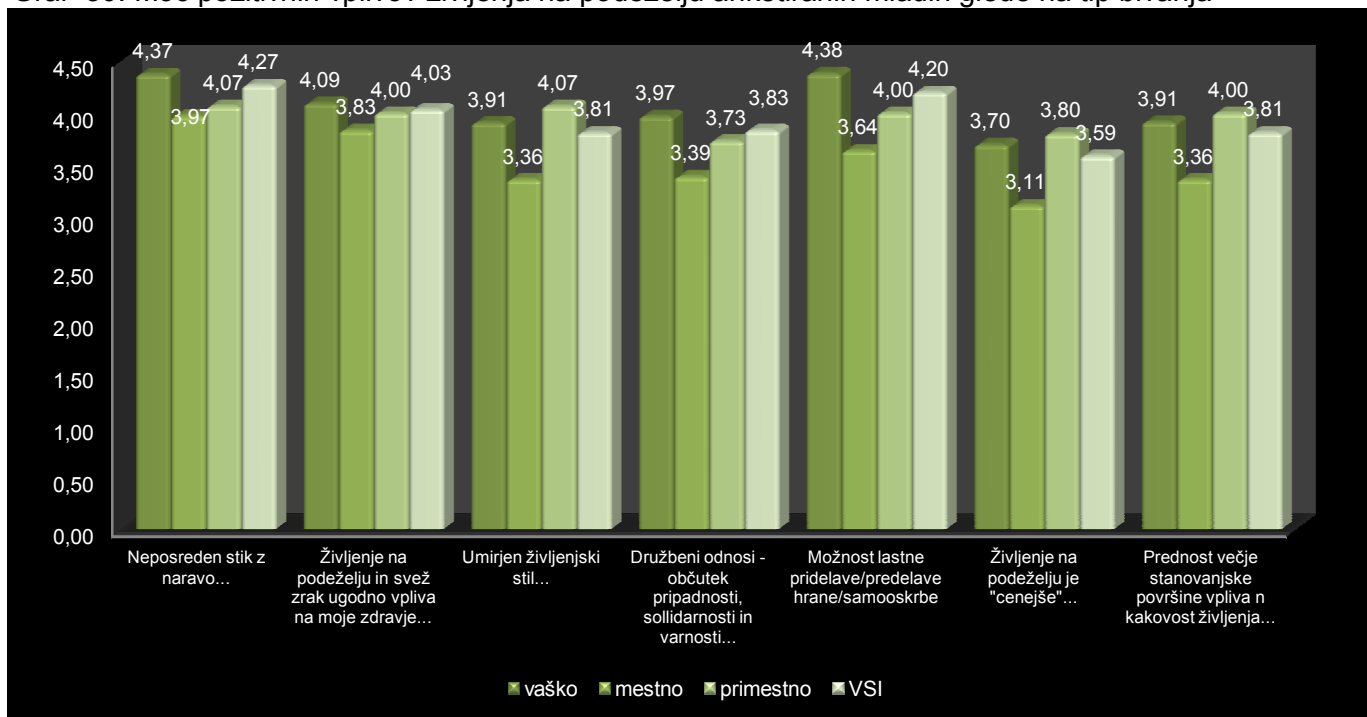
Če primerjamo stališča obeh starostnih skupin mladih, lahko opazimo, da starejši mladi življenju na podeželju in njihovem pozitivnemu vplivu pripisujejo večji pomen. Razloge za to lahko zopet iščemo v tezi, da mladi v tem obdobju že vstopajo v obdobje odraslosti, se finančno in stanovanjsko osamosvajajo, si načrtujejo lastno družino in iz tega zornega kota vidijo življenje na podeželju v drugačni luči.

Graf 29: Moč pozitivnih vplivov življenja na podeželju – prednosti življenja na podeželju

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 30: Moč pozitivnih vplivov življenja na podeželju anketiranih mladih glede na tip bivanja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 30 prikazuje stališča anketiranih glede na tip bivanja. Mladi iz vaškega okolja vidijo povprečno večje prednosti življenja na podeželju v vseh segmentih. Največji pomen dajejo lastni pridelavi in predelavi hrane ter samooskrbi. Najmanj pozitivnih vplivov življenja na podeželju pa vidijo živeči v mestnem okolju. Prednosti življenja na podeželju vidijo predvsem v neposrednem stiku z naravo in ugodnem vplivu ugodnejše klime na zdravje posameznika in manj v lastni pridelavi in predelavi hrane ter samooskrbi. Mladi, živeči v primestnem okolju, vidijo največje pozitivne vplive življenja na podeželju v neposrednem stiku z naravo in umirjenem življenjskem slogu, sledijo prednost večje stanovanjske površine, ugodnega vpliva ugodnejše klime na zdravje posameznika in možnosti lastne pridelave in predelave hrane ter samooskrbe. Najmanjši pozitivni vpliv vidijo v boljših družbenih odnosih.

Mladi, dejavni v kmetijstvu, vidijo v povprečju večjo moč pozitivnih vplivov življenja na podeželju v vseh ponujenih prednostih življenja na podeželju v anketnem vprašalniku, kot pa jo ocenjujejo mladi, nedejavni v kmetijstvu.

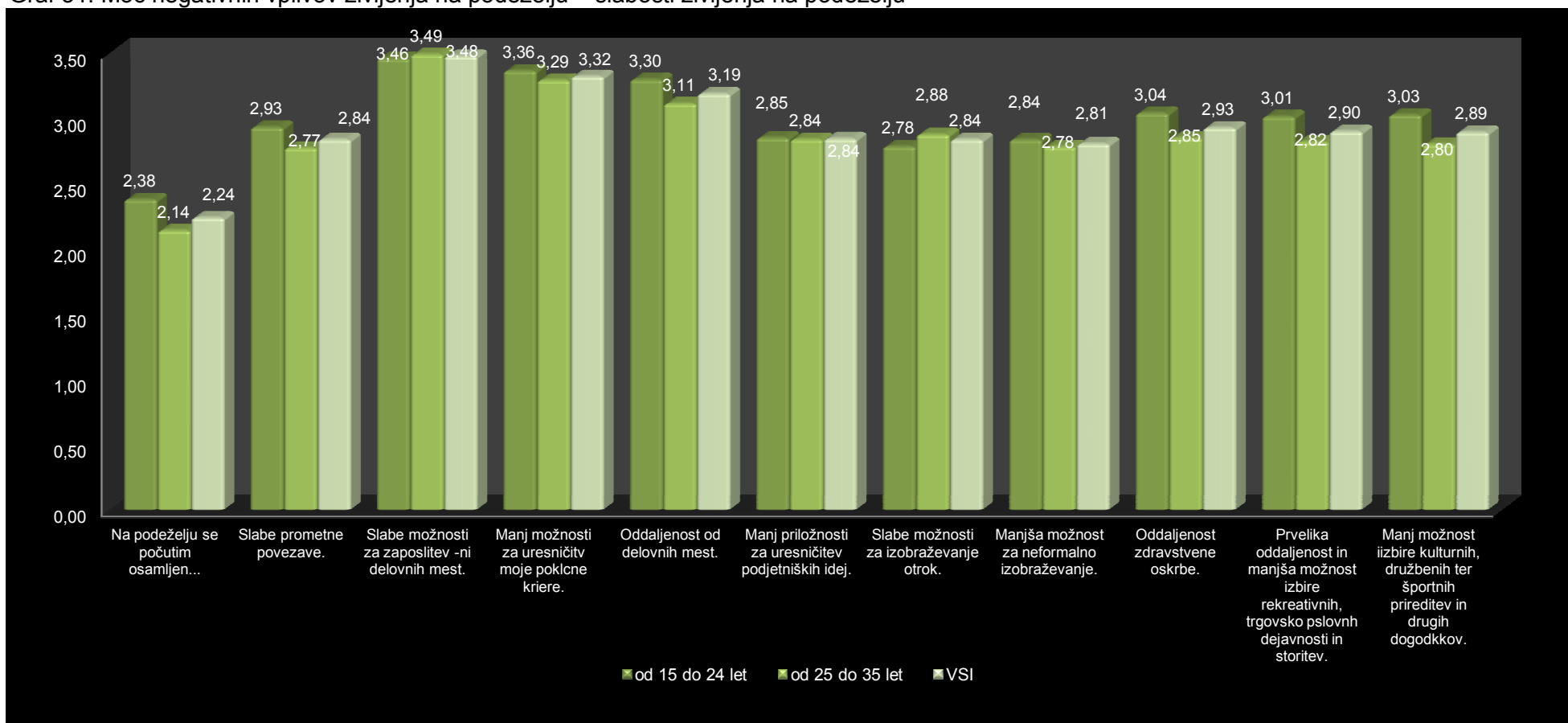
II.2 Ocena negativnih vplivov življenja mladih na podeželju – slabosti življenja na podeželju

Graf 31 ponazarja, da anketirani mladi v povprečju kot najmočnejši negativni vpliv življenja na podeželju ocenjujejo slabe možnosti za zaposlitev, saj je pri tem navedenem negativnem vplivu življenja na podeželju povprečen rezultat stališč anketiranih mladih najvišji. Sledi manj možnosti za uresničitev poklicne kariere in oddaljenost od delovnih mest. V naslednji sklop slabosti življenja na podeželju, nekoliko manjša moč negativnih vplivov življenja na podeželju na mladega posameznika, so anketirani mladi uvrstili oddaljenost zdravstvene oskrbe, preveliko oddaljenost in manjšo možnost izbire rekreativnih ter trgovsko poslovnih dejavnosti in storitev, tudi manj možnosti izbire kulturnih, družbenih ter športnih prireditev in drugih dogodkov. Še manjšo moč negativnih vplivov življenja na podeželju na mladega posameznika pripisujejo slabim prometnim povezavam, manjšim priložnostim za uresničitev

podjetniških idej, slabšim možnostim za izobraževanje otrok in manjši možnosti za neformalno izobraževanje. Najmanjšo moč negativnih vplivov življenja na podeželju pa pripisujejo osamljenosti v življenju na podeželju.

Če primerjamo stališča obeh starostnih skupin mladih, lahko opazimo, da mlajši vidijo povprečno skoraj v vseh danih trditvah več negativnih vplivov življenja na podeželju kot starejši mladi, razen v slabših možnostih za zaposlitev in slabših možnostih za izobraževanje otrok. Odgovore za to lahko iščemo v tem, da je mlajša starostna skupina mladih še vključena v sistem izobraževanja, kar pomeni večje, vsakodnevne stike z urbanim okoljem in mestno mladino, pri čemer intenzivneje primerja, kakšne so možnosti v mestu in kakšne na podeželju. V urbanih središčih je namreč pestrost ponudbe pristočasnih aktivnosti, oblik neformalnega izobraževanja in tudi ponudbe družabnega življenja, zabave veliko pestrejša. Navsezadnje ta skupina razvija tudi svojo socialno mrežo v kraju izobraževanja. V starejši starostni skupini se negativni vplivi podeželja izpostavljajo predvsem v odmaknjenosti do delovnih mest in slabšimi možnostmi zaposlitve.

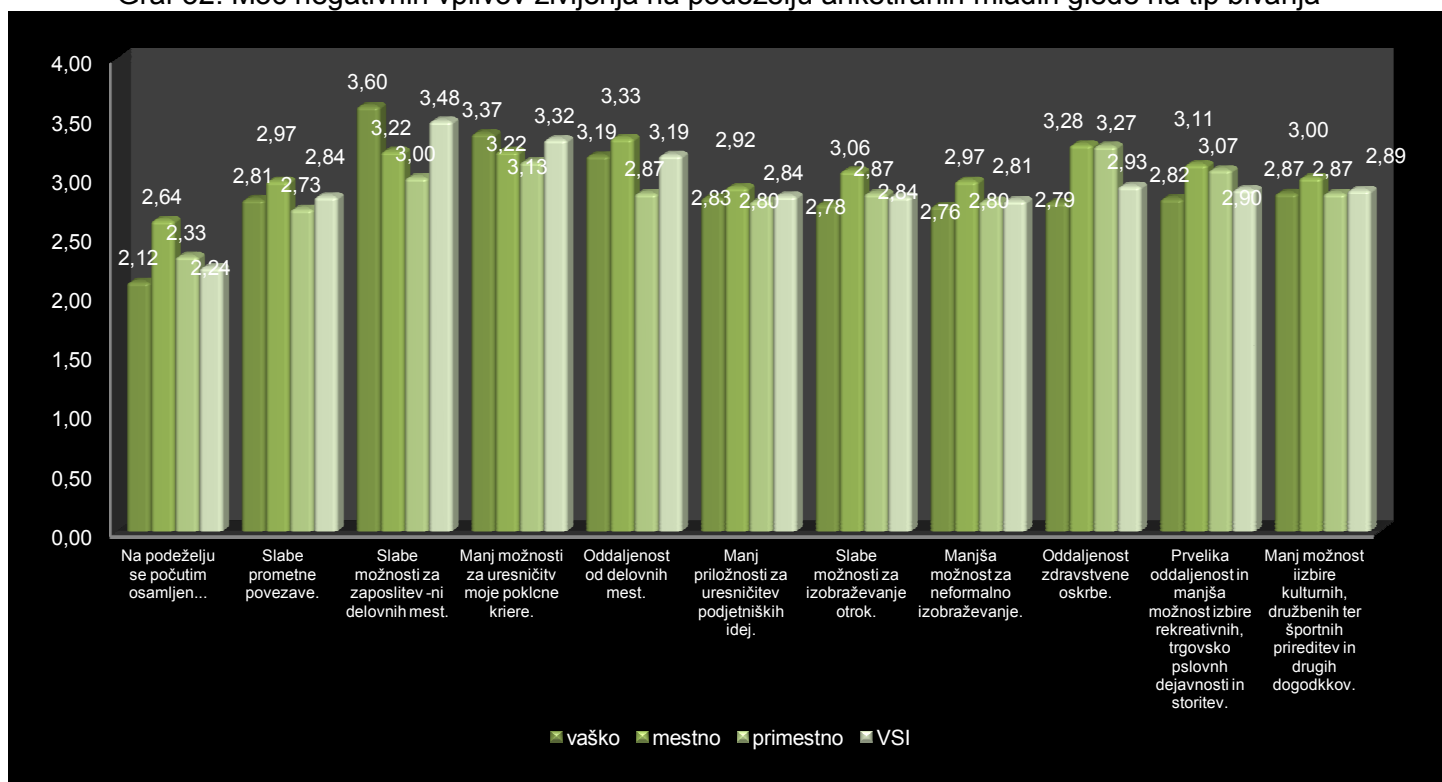
Graf 31: Moč negativnih vplivov življenja na podeželju – slabosti življenja na podeželju

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Graf 32 prikazuje stališča anketiranih glede na tip bivanja. Mladi iz vaškega okolja vidijo povprečno manj negativnih vplivov življenja na podeželju kot tisti iz mestnega okolja, razen v slabši možnosti za zaposlitev in manjših možnostih za uresničitev poklicne kariere. Mladi živeči v vaškem okolju vidijo največjo moč negativnih vplivov življenja na podeželju za njih kot mlade posameznike v teh dveh razlogih tudi v oddaljenosti od delovnih mest. Anketirani, živeči v mestnem okolju, največjo moč negativnih vplivov življenja na podeželju vidijo v razlogih, povezanih z zaposlitvijo, in tudi v oddaljenosti zdravstvene oskrbe in slabših možnostih pestrega družabnega življenja in preživljanja prostega časa. Mladi, živeči v primestnem okolju, pa vidijo največ slabosti življenja na podeželju tudi v slabih možnostih za zaposlitev in uresničitev poklicne kariere ter v slabših možnostih preživljanja prostega časa.

Graf 32: Moč negativnih vplivov življenja na podeželju anketiranih mladih glede na tip bivanja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

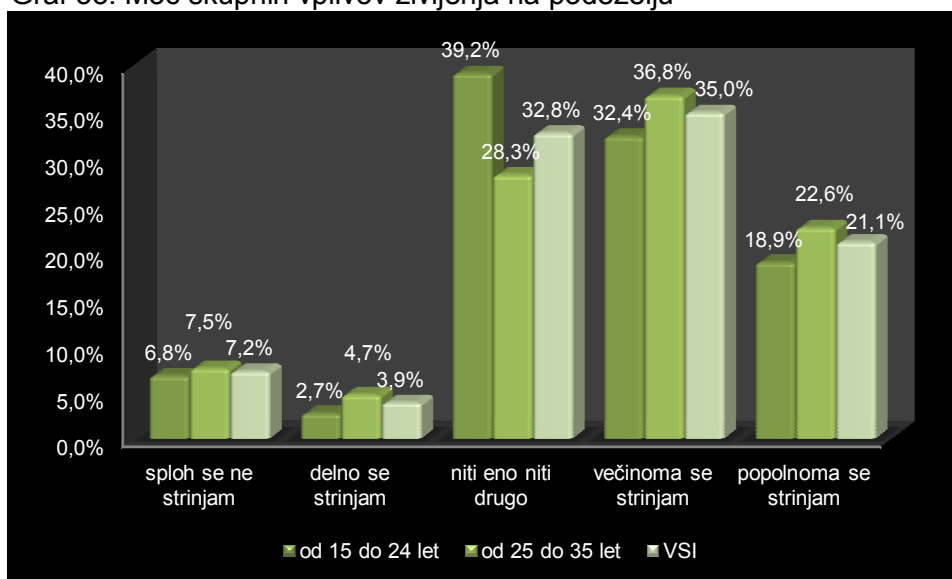
Anketirani, ki niso dejavni v kmetijstvu, vidijo v povprečju večjo moč negativnih vplivov življenja na podeželju, v vseh ponujenih slabostih življenja na podeželju v anketnem vprašalniku, kot mladi, dejavni v kmetijstvu.

II.3 Moč skupnih vplivov življenja mladih na podeželju – skupni pozitivni vplivi življenja na podeželju presegajo negativne vplive življenja na podeželju

Skozi raziskavo smo si želeli odgovoriti na vprašanje, ali skupni pozitivni vplivi življenja na podeželju presegajo negativne vplive življenja na podeželju za mladega posameznika, kar prikazuje graf 33. Iz njega je razvidno, da je največji delež vseh anketiranih odgovoril, da se s trditvijo večinoma strinja, torej lahko potrdimo, da skupni pozitivni vplivi življenja na podeželju presegajo negativne vplive. Povprečna ocena moči skupnih vplivov življenja na podeželju anketiranih mladih na lestvici od 1 do 5 znaša 3,59.

Graf 33: Moč skupnih vplivov življenja na podeželju

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Glede na starostne skupine je pri starejših mladih v starosti od 25. do 35. leta povprečna ocena moči skupnih vplivov življenja na podeželju višja (3,62) kot pri mlajši starostni skupini od 15 do 25 let (3,54). Torej starejši mladi vidijo več prednosti življenja na podeželju. Razlike v moči skupnih vplivov življenja na podeželju različnih starostnih skupin anketiranih mladih prikazuje tudi graf 33.

Graf 34: Moč skupnih vplivov življenja na podeželju glede na občine prebivališča

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo povprečne ocene moči skupnih vplivov življenja na podeželju med mladimi glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov. Več pozitivnih vplivov življenja na podeželju glede na negativne vidijo anketirane ženske (3,66) kot moški (3,51).

Kot zanimivost naj navedemo, da so rezultati naše raziskave pokazali, da glede na status največ skupnih prednosti v primerjavi s slabostmi življenja na podeželju vidijo študentje in pa seveda anketirani mladi, dejavni v kmetijstvu, vendar razlika v povprečju ocena med mladimi dejavnimi v kmetijstvu (3,66) in nedejavnimi (3,56) ni velika.

II.4 Priložnosti in nevarnosti življenja na podeželju

Na vprašanje »Ali lahko navedeš katero izmed priložnosti oz. nevarnosti življenja na podeželju zate kot mladega posameznika?« je odgovorilo 67,22 % anketiranih. Mladi so v največji meri kot priložnost navajali stik z naravo (4,13%) in možnosti samooskrbe s hrano (10,74%). Prav tako pa mnogi vidijo prednost življenja na podeželju tudi zaradi kakovostnejše vzgoje otrok oziroma spodbudnejšega in bolj zdravega in sproščenega okolja za vzgojo otrok ter tudi boljše socialne mreže, ki prav tako pripomore k boljši vzgoji otrok (8,26%).

Spodbudno je, da precej mladih razmišlja o podjetniških priložnostih podeželja, saj smo prejeli kar 16,56% odgovorov, kot so:

»Priložnost je izkoristiti trenutni potencial podeželja (pridelava in predelava hrane, zeleni turizem, razne oblike socialnega kapitala).«

(citat anketiranca št. 179)

»Veliko je priložnosti v kmetijstvu in turizmu, saj je zadnja leta v razmahu kmečki turizem.«

(citat anketiranca št. 107)

»Priložnost: povezanost z naravo, samooskrba – zdravo življenje, itd. Nevarnost: ne najdem se v mestnem prometu.«

(citat anketiranca št. 168).

V odprtih vprašanjih so mladi kot nevarnost izpostavljali »socialno izolacijo« (4,96%) in slabe možnosti zaposlitve ter grajenja kariere (4,96%). V manjši meri so izpostavljali tudi možnosti alkoholizma (0,56%), saj je posavsko podeželje na gosto posejano z vinogradi. Kot nevarnost življenja na podeželju pa je bilo navedeno tudi naslednje razmišljanje:

»Nevarnost zame predstavljajo uredbe EU komisije, ki uvajajo čedalje večje možnosti za privatizacijo vodnih virov in skušajo omejiti pravice do pridelave lastne hrane, izmenjave hrane, medsosne pomoči ...«

(citat anketiranca št. 110)

sklop 3

**MLADI
IN PODJETNIŠTVO**

Podjetništvo je skupek aktivnosti posameznikov, ki jih ti izvajajo z namenom zadovoljevanja tržnih potreb in s katerimi želijo posamezniki ob prevzemanju osebnega tveganja doseči čim večji finančni uspeh (Pšeničny in dr., 2000: 6). Izraz podjetništvo tako razumemo kot ustvarjanje neke nove vrednosti.

Podjetnik je oseba, ki izvaja omenjene aktivnosti, je sposoben prepoznati in izkoristiti poslovne priložnosti, jih razviti v tržno zanimivo idejo ter z vložkom časa, naporov, denarja in ob sodelovanju tudi drugih ustvariti novo dodano vrednost (Pšeničny, prav tam). Štirje tipi lastnosti podjetnika so: intelektualne lastnosti (strokovna izobrazba, domišljija ...), značajske lastnosti (potrpežljivost, pogum ...), lastnosti voditeljev (vodstvene sposobnosti, planiranje ...), osebne lastnosti (življenjske izkušnje, starost ...).

Prednosti podjetništva predstavljajo: možnosti nadzora nad svojo podobo; priložnost narediti nekaj posebnega, drugačnega, svojega; v celoti lahko izkoristimo svojo priložnost; priložnost za večji zaslužek; priložnost prispevati za dobrobit družbe; delamo lahko tisto, kar si želimo. Slabosti podjetništva pa predstavljajo: negotov dohodek, odvisen od dogajanja na trgu; tveganje izgube vloženih sredstev; veliko ur dela in zaradi tega slabša kakovost življenja, dokler se ne uveljavimo na trgu, ter popolna odgovornost za svoja dejanja.

Podjetništvo lahko prav tako prispeva k večji povezanosti manj razvitih regij in zaposlovanju v njih, prispeva pa tudi k sprostitvi potenciala, ki ga imajo različne skupine prebivalstva, npr. ženske, mladi, etnične skupine idr.

Da bomo podjetništvu lahko omogočili razvoj in s tem posledično tudi gospodarsko rast, je treba ustvariti ugodno družbeno ozračje, ki mora biti usmerjeno predvsem v področje izobraževanja in usposabljanja za podjetništvo, ki je temelj za gospodarski razvoj družbe. Potrebno je zagotoviti cenejši in hitrejši postopek ustanavljanja podjetij; boljše zakonodajo ter podjetnikom odprto in prijazno javno upravo; omogočiti zagotavljanje strokovnega znanja podjetjem: prenos znanja iz izobraževalnih in raziskovalnih institucij v podjetja; razvoj infrastrukture za podporo inovacijam, razvoj tehnoloških parkov; davčni sistem (davčne olajšave in spodbude).

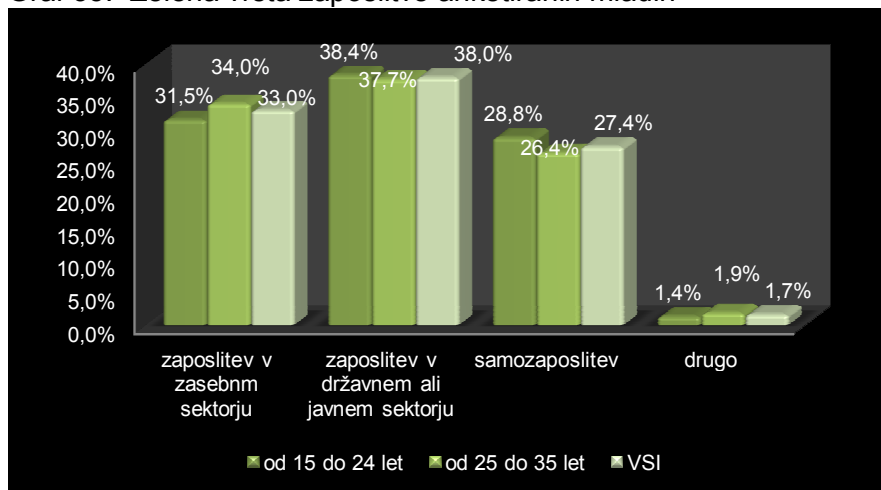
Vprašanje podjetništva, predvsem v smislu nizke podjetniške aktivnosti in inovativnosti, je večkrat poudarjeno in problematizirano. Kljub oviram in negativnim razlogom, zaradi katerih se posamezniki ne odločajo za lastno podjetniško pot, lahko podjetništvo za posameznika pomeni rešitev in prinese zadovoljstvo z lastnim življenjem.

Za spodbujanje podjetništva, tudi med mladimi, so bili sprejeti številni ukrepi. Kljub temu podjetništvo (samozaposlitev) med mladimi (po raziskavah sodeč) ni posebej razširjeno. Zakaj je temu tako in kakšen odnos do podjetništva imajo mladi v Posavju?

III.1 Preference mladih glede vrste zaposlitve

Mlade smo povprašali, katero vrsto zaposlitve bi izbrali v primeru, da bi lahko izbirali. Na voljo so imeli zaposlitev v zasebnem sektorju, zaposlitev v javnem sektorju, samozaposlitev oz. so lahko kot zadnjo možnost navedli svoj odgovor. Graf 35 nam prikazuje rezultate raziskanega vprašanja, in sicer je moč opaziti, da so želje mladih posameznikov dokaj enakomerno porazdeljene po vseh 3 sektorjih. Največ mladih se je odločilo za zaposlitev v javnem sektorju (38,0%), nekoliko manj za zaposlitev v zasebnem sektorju (33,0%) in 27,4% za samozaposlitev, kar je skoraj tretjina vseh anketiranih.

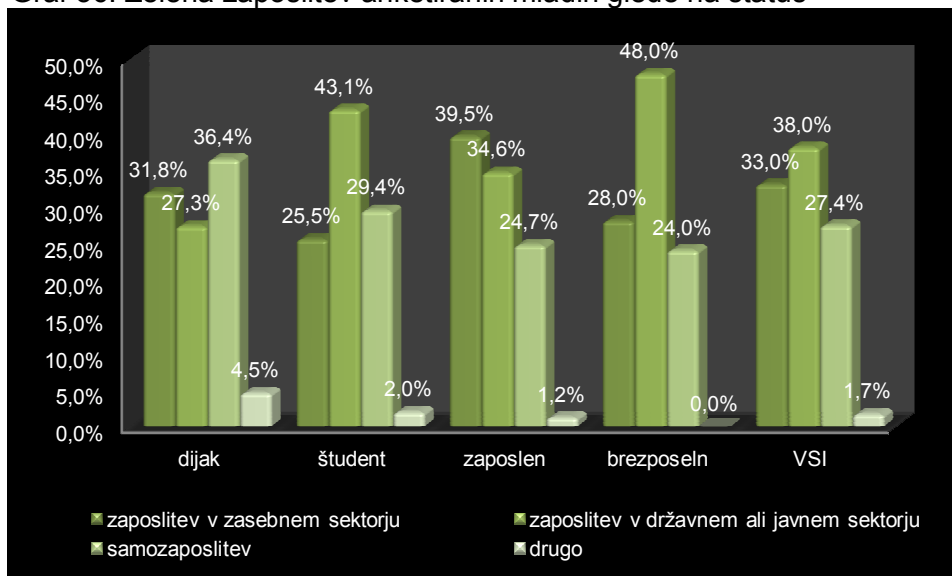
Graf 35: Želena vrsta zaposlitve anketiranih mladih

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo želje glede vrste zaposlitve mladih anketiranih po različnih starostnih skupinah, lahko iz grafa 35 razberemo, da bi se več starejših mladih od 25. do 35. leta starosti, v primerjavi z mlajšimi od 15. do 24. leta starosti, odločilo za zaposlitev v zasebnem sektorju, medtem ko bi se mlajši več odločali za samozaposlitev in pa zaposlitev v državnem sektorju.

Graf 36: Želena zaposlitev anketiranih mladih glede na status

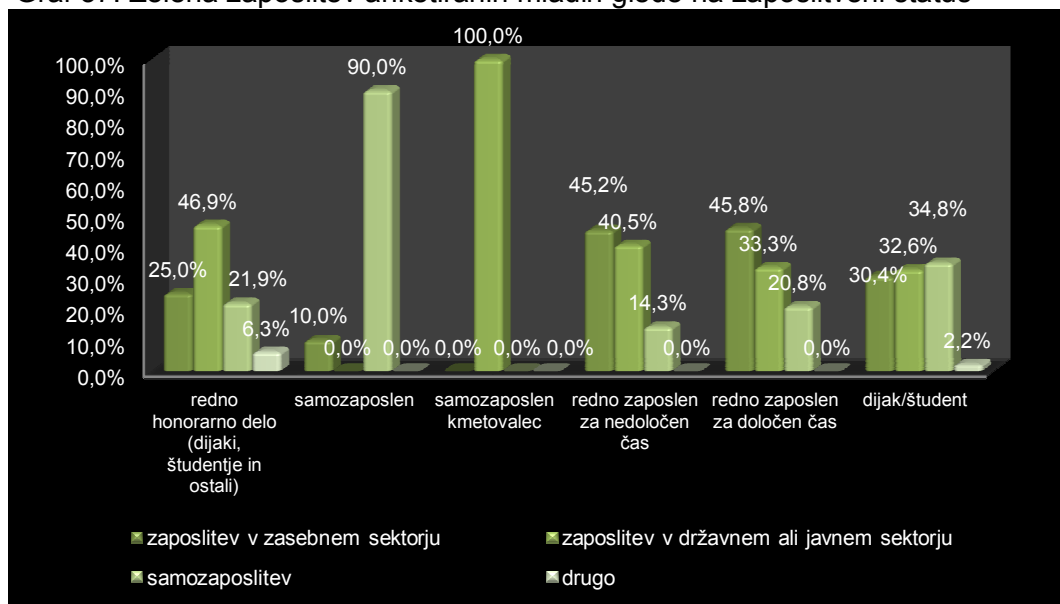
Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Zanimivo za analizo rezultatov se nam je zdelo pridobiti odgovore na vprašanje, kakšne so želje delovno aktivnega prebivalstva, ki so že dejavni v enem izmed sektorjev (ugotoviti, ali so s svojo zaposlitvijo zadovoljni ali vidijo v katerem drugem sektorju več priložnosti ipd.), ter dijakov in študentov, ki bodo kmalu vstopili na trg dela. Iz grafa 36 je razvidno, da bi se najvišji delež anketiranih dijakov odločil za samozaposlitev (36,4%), največ anketiranih študentov (43,1%) in brezposelnih (48,0%) bi si želelo zaposlitev v državnem ali javnem sektorju. Od anketiranih zaposlenih bi si jih največji delež želelo biti zaposlenih v zasebnem sektorju (39,5%).

Rezultati raziskave (graf 37) jasno prikazujejo, da so samozaposleni zadovoljni s svojo odločitvijo glede samozaposlitve in kar 90% vseh anketiranih samozaposlenih bi v tem

sektorju tudi ostalo. Dijaki in študentje, ki pa bodo šele vstopili na trg dela, bi se v največji meri odločili za samozaposlitev (34,8%).

Graf 37: Zelena zaposlitev anketiranih mladih glede na zaposlitveni status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Mladi sicer še vedno dajejo prednost zaposlitvi v javnem ali državnem sektorju pred zaposlitvijo v zasebnem sektorju, vendar se razlike zmanjšujejo. Nekoliko bolj so zaposlitvi v državnem ali javnem sektorju naklonjene mlade ženske, predvsem zaradi večjega pomena varnosti zaposlitve. Eden od dejavnikov premikov je ta, da je za mlade pomembno, da opravljajo zanimivo delo.

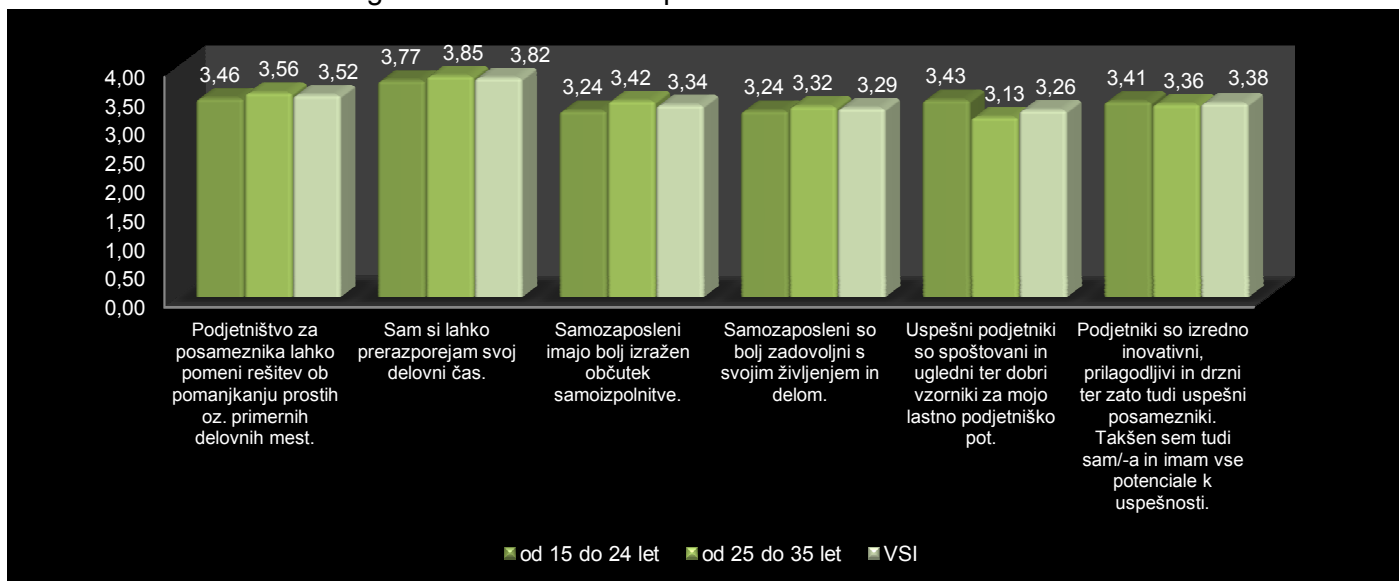
Delež samozaposlenih mladih v Sloveniji je nekoliko pod evropskim povprečjem, ob razmeroma velikih nihanjih v zadnjem času pa je mogoče sklepati na rahel trend naraščanja. Nizka raven samozaposlitev preseneča, ko se primerja z izkazanim namenom oz. ko se analizirajo preference mladih glede vrste zaposlitve – naša raziskava je pokazala, da je delež mladih, ki bi želeli biti samozaposleni, zelo blizu ostalih vrst zaposlitev (Lavrič, ur. 2011: 160–164).

III.2 Glavni razlogi za samozaposlitev

Kot glavni razlog odločitve za samozaposlitev mladi navajajo fleksibilen delovni čas, ki si ga samozaposleni lahko prerazporeja sam. Kot naslednji pomemben razlog navajajo lastno podjetniško pot in samozaposlitev kot rešitev ob pomanjkanju prostih oz. primernih delovnih mest. Kot najmanjši razlog odločitve za samozaposlitev so navedli uspešne podjetnike, ki bi jih s svojim vzorom spodbudili k lastni podjetniški poti.

Če primerjamo glavne razloge odločitve za samozaposlitev glede na starostne skupine anketiranih mladih, lahko iz grafa 38 razberemo, da starejša skupina vidi v povprečju večje razloge odločitve za samozaposlitev po posameznih trditvah. Mlajši večji razlog za samozaposlitev vidijo v ugledu in spoštovanju uspešnih podjetnikov, ki so lahko dobri vzorniki za njihovo lastno podjetniško pot in v večji lastni samopodobi in samozavesti, saj so mnenja, da imajo vse potencialne za podjetniško uspešnost, kot so inovativnost, prilagodljivost, drznost ipd. Kot samozaposlen lahko torej tudi uresničuješ svoje ideje, izražaš lastno kreativnost, česar kje drugje mogoče ne bi mogel razvijati.

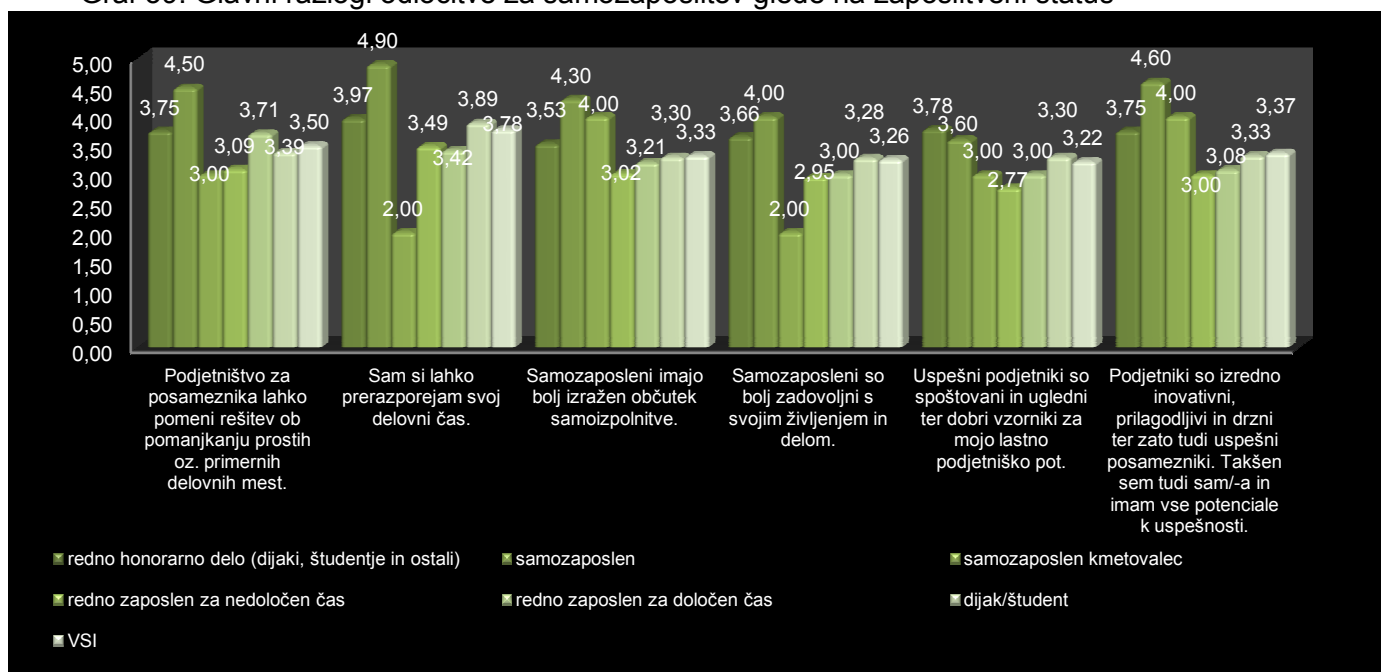
Graf 38: Glavni razlogi odločitve za samozaposlitev

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladi

Če primerjamo glavne razloge za samozaposlitev glede na zaposlitveni status, lahko iz grafa 39 razberemo, da v povprečju največje razloge za samozaposlitev (kot velike do zelo velike) vidijo ravno samozaposleni. Največji razlog odločitve za samozaposlitev vidijo tudi v možnosti prerazporejanja delovnega časa ter v možnosti kreativnosti, inovativnosti in drznosti svojega dela. S tem lahko potrdimo tezo, da so samozaposleni mladi »navadno zadovoljnejši s svojim življenjem in delom. Poleg tega naj bi samozaposleni mladi imeli bolj izražen občutek samoizpolnitve« (Lavič idr. 2011: 160).

Graf 39: Glavni razlogi odločitve za samozaposlitev glede na zaposlitveni status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladi

Kot druga statusna skupina največje razloge odločitve za samozaposlitev vidijo nekoliko mlajši anketirani, ki redno honorarno delajo (dijaki, študentje ipd.). Ti glede na samozaposlene večji razlog v odločitvi za samozaposlitev vidijo v uspešnih podjetnikih. Naša raziskava je pokazala, da redno zaposleni za nedoločen čas vidijo manjše razloge za samozaposlitev kot redno zaposleni za določen čas. Večji razlog vidijo samo v možnosti

lastnega prerazporejanja delovnega časa. Redno zaposleni za določen čas vidijo glavni razlog odločitve za samozaposlitev v rešitvi podjetništva za posameznika ob pomanjkanju prostih oz. primernih delovnih mest.

III.3 Glavne ovire v samozaposlitvi – glavni razlog za izbiro druge vrste zaposlitve

Mladi v največji meri vidijo glavne ovire v samozaposlitvi v prevelikih stroških z lastnim podjetjem in v pomanjkanju ustreznih virov financiranja za samozaposlitev. Ravno tako so mnenja, da je danes težko pričeti z lastnim poslom, saj živimo v kriznem času, ki ni ravno podjetniško prijazen. Kot najmanjše razloge, zaradi katerih se ne bi odločili za samozaposlitev, mladi navajajo oviro za samozaposlitev v sodelovanju s starši, ki bi bili ali so že lastniki posla ali kmetije. Raziskava kaže, da pomanjkanje ambicij mladih spada med najmanjšo glavno oviro za samozaposlitev. Ravno tako pokaže, da mnenje o slovenskih podjetnikih ni tako negativno, da bi jih to lahko odvrnilo od samozaposlitve (graf 40).

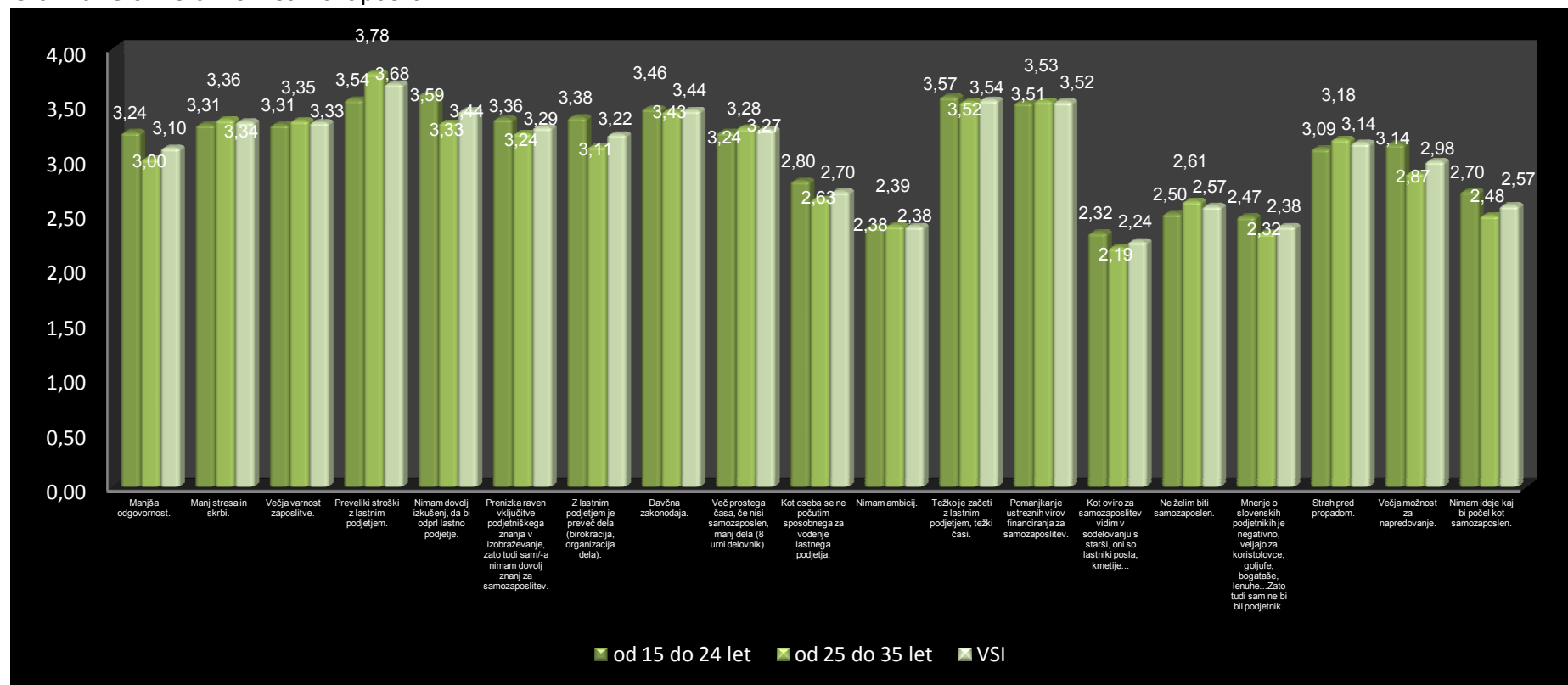
Če primerjamo glavne ovire v samozaposlitvi glede na starostni skupini anketiranih, ugotovimo, da mlajši vidijo glavno oviro v samozaposlitvi zaradi premalo izkušenj, da bi odprli lastno podjetje. Kot drugo oviro navajajo težke začetke z lastnim poslom, sploh v današnjih kriznih časih in pa razloge, vezane na pomanjkanje finančnih sredstev in ustreznih virov financiranja za samozaposlitev. Kot najmanjšo oviro pa vidijo v sodelovanju s starši in v tem, da ne bi imeli ambicij. Pri starejših mladih so glavne ovire za samozaposlitev povezane s prevelikimi stroški z lastnim podjetjem v težkih časih, pomanjkanje ustreznih virov financiranja, tudi davčna zakonodaja, medtem ko so najmanjše ovire za samozaposlitev enake kot pri mlajših (graf 40).

Če primerjamo glavne ovire v samozaposlitvi glede na zaposlitveni status, samozaposleni vidijo največje razloge v prevelikih stroških z lastnim podjetjem in pa v manjši meri prostega časa samozaposlenih, ki navadno nimajo 8-urni delovnik. Naslednje ovire, ki so jih navedli, so večja odgovornost, več stresa in skrbi, pomanjkanje ustreznih virov za samozaposlitev in davčna zakonodaja. Kot najmanjše razloge pa so navedli trditve, s katerimi se ne strinjajo, kot so: ne želim biti samozaposlen, nimam ambicij, nimam ideje, kaj bi počel kot samozaposlen.

Mladi, redno zaposleni za nedoločen čas, so kot največjo oviro za samozaposlitev navedli prevelike stroške z lastnim podjetjem. Naslednje razloge, ki so jih navedli in zaradi katerih bi najverjetneje raje ostali na sedanjih delovnih mestih, so: večja varnost zaposlitve, pomanjkanje ustreznih virov financiranja za samozaposlitev, manj stresa in skrbi, več prostega časa, težki časi ... Kot najmanjše razloge za samozaposlitev pa navajajo: sodelovanje s starši, pomanjkanje ambicij in idej ... Redno zaposleni za določen čas pa kot največje ovire za samozaposlitev navajajo težke začetke lastnega posla v težkih časih, pomanjkanje ustreznih virov financiranja in prevelike stroške z lastnim podjetjem, premalo znanj za samozaposlitev zaradi prenizke ravni vključenosti podjetniških znanj v izobraževanje ter premalo izkušenj za lastno podjetje.

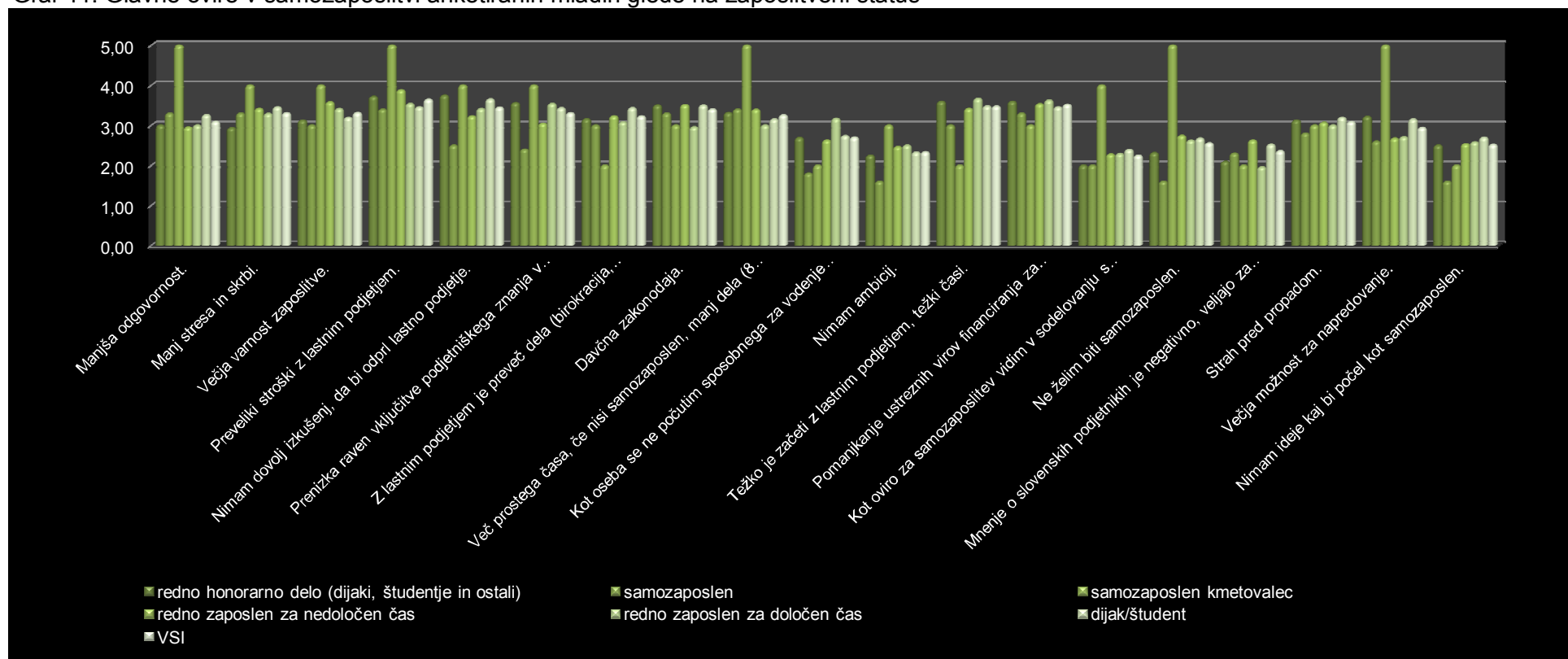

Graf 40: Glavne ovire v samozaposlitvi

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladi

Graf 41: Glavne ovire v samozaposlitvi anketiranih mladih glede na zaposlitveni status

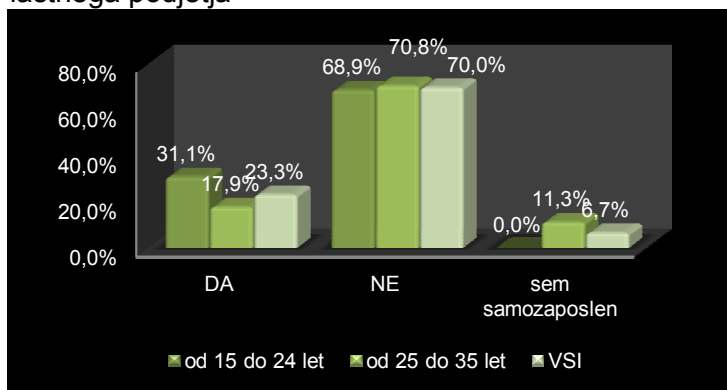

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladi

III.4 Pripravljenost mladih za ustanovitev lastnega podjetja

70% vseh anketiranih se za ustanovitev lastnega podjetja ne bi odločilo, 23,3% bi ustanovilo lastno podjetje, 8,7% pa je že samozaposlenih. Če primerjamo odločitev glede ustanovitve lastnega podjetja glede na starostne skupine mladih, ugotovimo, da bi se mlajši v večji večini odločali za ustanovitev lastnega podjetja kot starejši mladi. Starejši mladi med anketiranimi mladimi predstavljajo vse samozaposlene (graf 42).

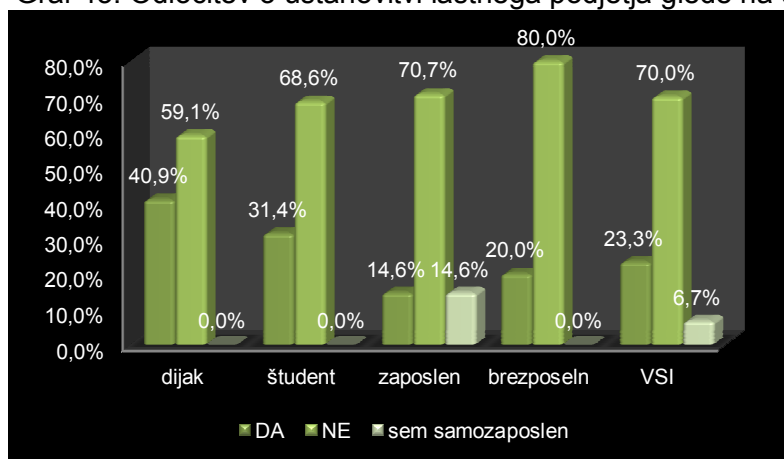
Graf 42: Odločitev anketiranih mladih glede ustanovitve lastnega podjetja

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Če primerjamo pripravljenost za ustanovitev lastnega podjetja med anketiranimi glede na različne demografske karakteristike, pridemo do naslednjih rezultatov: večji delež moških kot žensk (ženske stremijo k večji varnosti zaposlitve) bi se odločilo za samozaposlitev, medtem ko je enak odstotek anketiranih žensk in moških, ki so že samozaposleni. Glede na občine bivanja je največji delež anketiranih že samozaposlenih v občinah Bistrica ob Sotli in Sevnica. Za ustanovitev lastnega podjetja bi se največ mladih odločilo v občini Bistrica ob Sotli (43,3%), tudi v občinah Krško (32,3%) in Brežice (27,6%), najmanjši delež anketiranih mladih pa bi se za ustanovitev lastnega podjetja odločil v občinah Sevnica (6,7%) in Radeče (10,0%). Glede na tip bivanja bi se za ustanovitev lastnega podjetja največ odločali anketirani iz vaškega okolja. Glede na izobrazbo bi se za ustanovitev lastnega podjetja največ odločali tisti anketirani mladi s terciarno izobrazbo (največji delež teh je tudi že samozaposlenih).

Graf 43: Odločitev o ustanovitvi lastnega podjetja glede na status

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Za ustanovitev lastnega podjetja bi se najprej odločili dijaki in študentje. Največji delež tistih, ki se ne bi odločili za ustanovitev lastnega podjetja, predstavljajo brezposelni (graf 41). Dejavní v kmetijstvu bi se v povprečju manj odločali za ustanovitev lastnega podjetja kot tisti, ki niso dejavní v kmetijstvu.

III.4.1 Želim ustanoviti lastno podjetje ...

Mlade v Posavju smo v primeru, da bi se odločili za ustanovitev lastnega podjetja, povprašali, katera so njihova posebna znanja, kompetence in veščine ter ali so njihove lastnosti ustrezne, da bi sami postali uspešni podjetniki. Zanimalo nas je tudi, ali že razvijajo kakšno podjetniško idejo ter tudi, kaj potrebujejo za realizacijo le-te. Poizvedovali smo, katere veščine oziroma znanja bi še morali osvojiti ter kakšne strahove imajo pred realizacijo ideje. Nazadnje nas je zanimalo tudi, kaj bi lahko mlade motiviralo k odločitvi za podjetništvo in samozaposlitev.

MOJA POSEBNA ZNANJA, KOMPETENCE, VEŠČINE ...

Kot svoja posebna znanja, kompetence in veščina so mladi (odgovorilo je 25,56% anketiranih) predvsem izpostavili svoja specifična znanja, pridobljena skozi izobraževalni sistem oziroma iz družinskega okolja, kot so: vrtnarstvo, računalništvo, računovodstvo, energetika, gostinstvo, frizerstvo ... Ob tem so izpostavili predvsem komunikativnost ter v posameznih primerih tudi:

»Vzdržljivost, preračunljivost, dobri živci, iznajdljivost.«

(citat anketiranca št. 25)

»Komunikativna, dobra organizatorka, najdem se tudi v težkih situacijah.«

(citat anketiranca št. 103)

»Poznavanje določenih znanj. Načitan, izkušen, sposobnost sodelovanja v manjši skupini, ustvarjalnost, organizacijska sposobnost, komunikativnost, individualno neodvisen, visoki kriteriji.«

(citat anketiranca št. 177)

LASTNOSTI USPEŠNEGA PODJETNIKA ALI TUDI SAM BOM NEKOČ USPEŠEN PODJETNIK ...

Ko smo mlade Posavja povprašali, katere so tiste lastnosti uspešnega podjetnika, so bili predvsem mnenja (odgovorilo je 19,44% vprašanih), da mora biti podjetnik predvsem samoiniciativen, inovativen, fleksibilen oz.:

»Podjetnik mora biti odprt za nove ideje, vztrajen, mora zaupati vase in svoje sposobnosti, je odgovoren in predvsem pogumen ter se znati dobro mrežiti.«

(citat anketiranca št. 157)

»Podjetnik mora biti predvsem iznajdljiv in odločen, da se lahko spopada z EU birokrati in sam sem vsekakor iznajdljiv.«

(citat anketiranca št. 110)

IMAM PODJETNIŠKO IDEJO ...

Zanimalo nas je tudi, če mladi razmišljajo o podjetništvu, imajo lastne podjetniške ideje oz. ali jih že celo razvijajo. Odgovore na zastavljeno vprašanje nam je zaupalo 17,78% anketiranih. Če navedene ideje povzamemo, je največ anketiranih navedlo zgolj svojo željo po vodenju lastnega podjetja.

»Najraje bi bila direktorica podjetja, ki bi ga odgovorno vodila. Podjetniških idej je več npr. podjetje, ki bi se ukvarjalo s storitveno dejavnostjo.«

(citat anketiranca št. 13)

Največ mladih razvija ideje v zdravstveni smeri, kot je fizioterapija, alternativna medicina, spa center. Podjetniške ideje, ki jih razvijajo mladi na podeželju, pa se navezujejo na vinorodno območje, torej predvsem pridelava vina, olja, čebelarstvo in tudi pridelava in predelava industrijske konoplje.

SVOJE PODJETNIŠKE IDEJE ŠE NISEM REALIZIRAL, KER ...

Glede vprašanja mladim, kaj potrebujejo za realizacijo svoje podjetniške ideje in zakaj le-te še niso realizirali, je odgovore navedlo 22,22% anketiranih. V največji meri je razlog v *pomanjkanju zagonskega kapitala, finančnih sredstvih* (kar 58% odgovorov). Med ostale razloge so navedli tudi še: *neustrezen čas, pomanjkanje poguma in izkušenj, neustrezna infrastruktura, premalo računovodskega znanja*.

POTREBNA DODATNA ZNANJA ZA REALIZACIJO PODJETNIŠKE IDEJE ...

Glede vprašanja o potrebnih dodatnih znanjih, ki bi anketiranim mladim koristila pri realizaciji njihovih podjetniških idej (odgovorilo je 22,22% anketiranih), so v največji meri odgovori vezani na: *vodenje in organizacijo podjetja* (35% odgovorov), *prodajo in marketing* (20%), *poznavanje tujih jezikov* (13%), *računovodska znanja* (10%). Velik delež anketiranih je navedlo tudi željo po *poglobitvi področnega znanja* (20%), vezanega na podjetniško idejo, npr.: kletarstvo, kmetijstvo in gozdarstvo, strojništvo.

MOŽNE OVIRE NA LASTNI PODJETNIŠKI POTI ...

Kot največjo oviro na lastni podjetniški poti anketirani mladi vidijo *strah pred propadom* (58,54% odgovorov), prisoten je tudi *strah pred pomanjkanjem financ* (14,63%) ter tudi *strah pred pomanjkanjem strank* (9,76%).

KAKO MLADE MOTIVIRATI K PODJETNIŠTVU IN SAMOZAPOSLITVI ...

In kaj menijo mladi, kako bi jih bilo potrebno motivirati in jim pomagati pri zagonu lastnega podjetja? Predvsem s:

»Stimulativnejšim podjetniškim okoljem, razpisi, državno strategijo.«

(citat anketiranca št. 174).

Na to vprašanje je odgovorilo 21,11% anketiranih mladih. Največ, kar 50%, mladih je menilo, da bi pri zagonu lastnega podjetja najbolj pomagala finančna spodbuda, temu je s 26,32% sledilo nudenje svetovalne pomoči (s področja marketinga, zakonodaje, računovodstva ...) ... Po mnenju mladih bi močno olajšali zagon lastnega podjetja mladim podjetnikom naklonjena zakonodaja, davčne olajšave in enostavnejši postopki za registracijo. Če sklenemo z besedami anketiranih:

»Ukinitev socialne pomoči, obdavčenje bivanja pri starših, hkrati višje subvencije za odpiranje s.p. mladih, stalna kontrola poslovanja in svetovanje.«

(citat anketiranca št. 91).

»Pomagajte tistim, ki so sami motivirani, da delujejo in so dejavni. Ostale pa ne silite ne k zaposlitvi, niti samozaposlitvi. Zakaj menite, da mora človek biti (samo)zaposlen?«

(citat anketiranca št. 110)

»Manj papirologije!«

(citat anketiranca št. 109)

III.4.2 Ne želim ustanoviti lastnega podjetja ...

Odgovori tistih mladih, ki o samozaposlitvi ne razmišljajo (teh odgovorov je bilo 61,11%) oz. ne razvijajo podjetniške ideje, se v glavnem navezujejo na pomanjkanje ambicij in podjetniških idej, tako je navedlo kar 27,27% anketiranih, 23,64% pa jih je kot glavno oviro navedlo pomanjkanje začetnega kapitala, subvencij. Kar 20,91% anketiranih pa je izpostavilo kot eno izmed ovir tudi trenutno gospodarsko krizo v državi in neprimeren čas za ustvarjanje lastne podjetniške poti. 14,55% vprašanih je izpostavilo tudi neizkušenos mladih, 13,64% mladih pa je zadovoljnih s trenutno zaposlitvijo. V manjši meri so anketirani kot glavne ovire navajali tudi preveliko odgovornost, neustrezno zakonodajo, davčni sistem ... Skratka: ustanovitev lastnega podjetja je tudi v Posavju v zaznavi mladih kot malo verjeten načrt. Sklepamo lahko, da bi »reforma v smeri večjega spodbujanja podjetniške miselnosti posameznikov lahko pripomogla k ustanavljanju novih in rasti že obstoječih podjetij«. (Lavrič, ur. 2011: 169–173). Za ilustracijo ob koncu navajamo še nekaj odgovorov mladih anketirancev:

»Nimam ideje za ustanovitev lastnega podjetja, sem raje zaposlen pri zasebniku ali v javnem sektorju ... določeno število ur (8 ur) in greš domov (brez skrbi) ...«

(citat anketiranca št. 29)

»Prevelik finančni zalogaj, trenutni čas uspešnosti podjetništva ni uspešen.«

(citat anketiranca št. 13)

»Trenutno so težki časi za podjetništvo (gospodarska kriza), ni ustreznih virov financiranja.«

(citat anketiranca št. 69)

»Premalo imam znanja in izkušenj, niti nimam prave ideje, ki bi bila izvedljiva.«

(citat anketiranca št. 79)

»Dandanes težko zagotoviš osnovni kapital brez lastnih virov, banke ne dajejo več toliko posojil, težko pridobiš stranke na začetku.«

(citat anketiranca št. 151)

sklop 4

**MLADI
IN PODJETNIŠTVO
NA PODEŽELJU**

V zadnjih letih se razvoj podeželja vedno bolj povezuje s podjetništvom. To je namreč dejavnik strateškega razvoja, ki pospešuje razvojni proces podeželja. Predstavlja način za izboljšanje življenjskega standarda tako posameznikom in družinam kot celotnim podeželskim skupnostim (Petrin, 2000: 118).

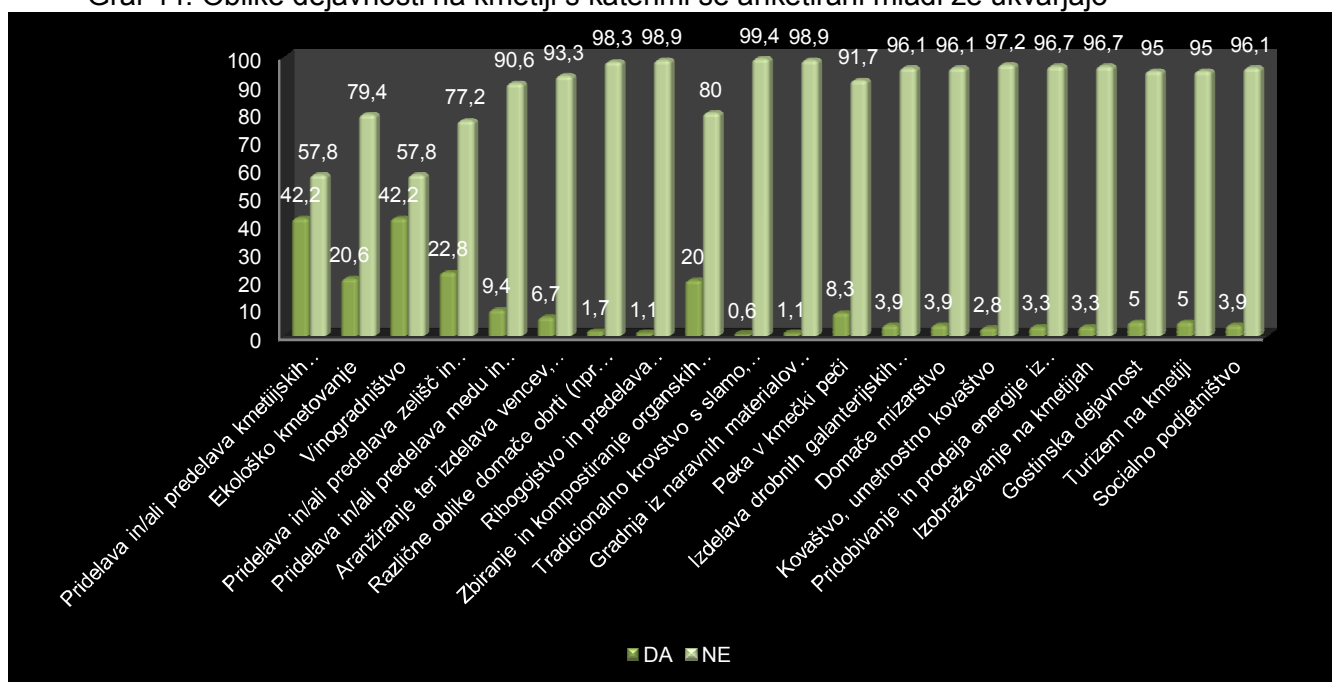
Podjetništvo na podeželju se v osnovi ne razlikuje veliko od podjetništva v urbanih področjih. Koncept je enak, v obeh primerih gre za iskanje novih poslovnih idej in priložnosti, za kreativnost, inovativnost in željo po izboljšanju življenjskega standarda.

Petrinova (ibid. 119) opredeljuje podjetništvo na podeželju kot iskanje kombinacij sredstev bodisi znotraj bodisi zunaj kmetijstva. Vrste dejavnosti v okviru podjetništva na podeželju imajo velike razsežnosti – lahko gre za širjenje temeljev poslovanja kmetijskega gospodarstva, lahko pa se nanaša zgolj na kmetijski sektor kot npr. gozdarstvo, lovstvo, ribištvo, turizem, energetika, rudarstvo, industrija ... Priložnosti so povsod, le prepoznati jih je potrebno in ob tem imeti ustrezno podporno okolje za pospeševanje podjetništva na podeželju: projekti, ki spodbujajo podjetništvo, vsi izvajalci, spodbujevalci, svetovalci, promotorji, organizatorji ... (Mešl, 2000: 126)

Mlade smo želeli povprašati, s katerimi oblikami dejavnosti na kmetiji, ki lahko predstavljajo priložnost podjetništva na podeželju, se že ukvarjajo, ter v naslednji fazi preveriti, kakšen je njihov interes ter verjetnost, da se bodo s katero izmed dejavnosti na kmetiji pričeli ukvarjati ter si tako ustvarjali lastno podjetniško pot.

Graf 44 prikazuje, da se največji delež mladih ukvarja s pridelavo in/ali predelavo kmetijskih pridelkov, od tega 86% vseh dejavnih v kmetijstvu (od tega 23,9% dejavnih v kmetijstvu ima registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji) in 25,4% tistih, ki niso dejavni v kmetijstvu – sem štejemo tudi vrtičkarje ter z vinogradništvom, od tega 78% vseh dejavnih v kmetijstvu (od tega 27,9% dejavnih v kmetijstvu ima registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji) in 28,5% tistih anketiranih mladih, ki niso dejavni v kmetijstvu.

Graf 44: Oblike dejavnosti na kmetiji s katerimi se anketirani mladi že ukvarjajo

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujan podjetništva mladih

Naslednji sklop dejavnosti na kmetiji, s katerim se mladi največ ukvarjajo, so: pridelava in/ali predelava zelišč in dišavnic, od tega samo 30% vseh dejavnih v kmetijstvu (od tega 17,6%

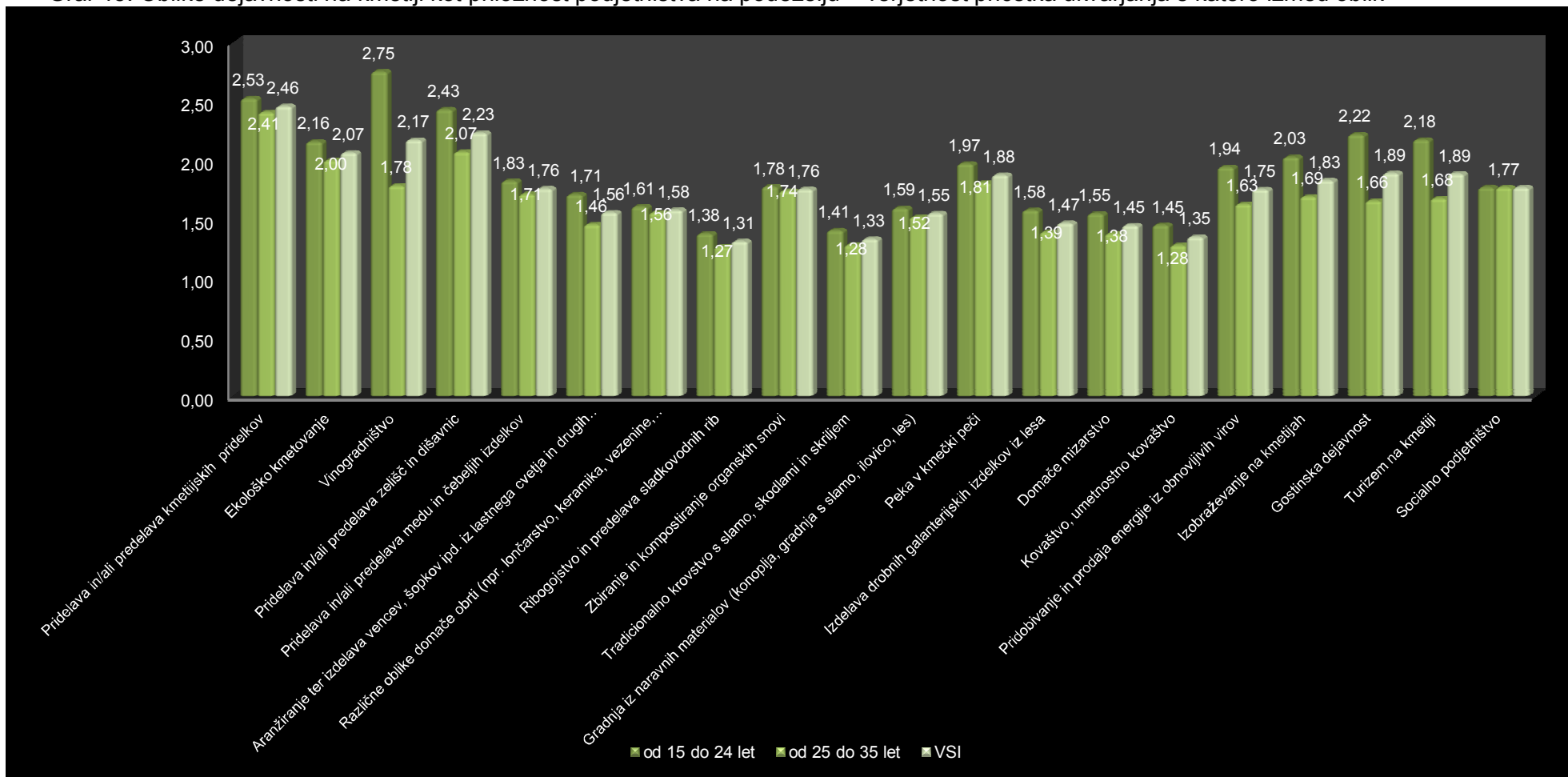
dejavnih v kmetijstvu ima registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji) in 20% nedejavnih v kmetijstvu; ekološko kmetovanje, od tega samo 42% vseh dejavnih v kmetijstvu (od tega 25% dejavnih v kmetijstvu ima registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji) in 12,3% nedejavnih v kmetijstvu ter zbiranje in kompostiranje organskih snovi, od tega samo 32% vseh dejavnih v kmetijstvu (od tega 23,5% dejavnih v kmetijstvu ima registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji) in 15,4% nedejavnih v kmetijstvu.

Manjši delež se ukvarja s pridelavo in/ali predelavo medu in čebeljih izdelkov (9,5% – ni registrirane dopolnilne dejavnosti), majhen delež je tudi tistih anketiranih, ki se ukvarjajo z gostinsko dejavnostjo (5% – od tega 25% registrirano dopolnilno dejavnost – 1 oseba) in turizmom na kmetiji (5% – od tega 40% registrirano dopolnilno dejavnost – 2 osebi). Izobraževanje na kmetiji so označile 3 osebe, dejavne v kmetijstvu, od tega ima 1 oseba že registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji.

V naslednji fazi smo anketirane povprašali, kakšna je verjetnost, da se bodo s katero izmed oblik dejavnosti na kmetiji pričeli ukvarjati. Če primerjamo povprečne ocene (na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni zelo majhna verjetnost in 5 zelo velika verjetnost), se povprečne ocene glede na dane oblike dejavnosti na kmetiji gibljejo med 1,31 in 2,46, torej od zelo majhne do srednje velike verjetnosti glede pričetka ukvarjanja s katero izmed oblik dejavnosti na kmetiji. Največjo verjetnost pripisujejo pridelavi in/ali predelavi kmetijskih pridelkov (2,46), pridelavi in/ali predelavi zelišč in dišavnic (2,23), vinogradništvu (2,17) in ekološkemu kmetovanju (2,07). Srednjo verjetnost in kljub temu majhno spodbudo predstavljajo dejavnosti, kot so gostinska dejavnost, turizem na kmetiji, izobraževanje na kmetijah in socialno podjetništvo. Če primerjamo zainteresiranost (verjetnost pričetka ukvarjanja s katero izmed oblik dejavnosti na kmetiji) mladih glede na različni starostni skupni, so mlajši bolj zainteresirani kot starejši mladi v starosti od 25 do 35 let. Večja zainteresiranost mladih, dejavnih v kmetijstvu, se kaže pri tistih dejavnostih, s katerimi se že sicer največ ukvarjajo (pridelava in/ali predelava kmetijskih pridelkov, ekološko kmetovanje, vinogradništvo, pridelava in/ali predelava zelišč in dišavnic) ter pri dejavnostih, kot so gostinska dejavnost, turizem na kmetiji, izobraževanje na kmetiji in socialno podjetništvo. Za ostale dejavnosti na kmetiji je večje zanimanje pri anketiranih mladih, nedejavnih v kmetijstvu.

Mlade Posavja smo povprašali tudi, ali so razmišljali o odprtju katere druge oblike podjetništva na podeželju, ki ni povezana s kmetijstvom. Ideje mladih so zajemale področje gostinstva in turizma, masažnih salonov, spa centra, frizerstva. Več idej je bilo tudi v gradbeniški smeri. Razmišljajo tudi o odprtju računovodskega servisa, posredništva, prevoznitva pa tudi o varni hiši oziroma kriznem centru, vrtcu in glasbenem studiu. Odgovore o obliki podjetništva na podeželju je nanizalo 19,44% anketiranih. Ideje mladih so torej raznolike, na kmetijstvo se navezujejo še ideje o turizmu na kmetiji, pridelavi in predelavi zelišč, zelenjave, vina, žganjekuhi, prodaji piškotov in drugih dobrot ...

Graf 45: Oblike dejavnosti na kmetiji kot priložnost podjetništva na podeželju – verjetnost pričetka ukvarjanja s katero izmed oblik

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujan podjetništva mladih

sklop 5

**SEMENA PRIHODNOSTI
SPODBUJANJE
PODJETNIŠTVA MLADIH**

Projekt Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih v Posavju je namenjen izboljšanju zaposlitvenih možnosti in dvigu ravni podjetniškega kapitala na posavskem podeželju. Aktivnosti so namenjene prebivalcem s celotnega območja LAS Posavje, v prvi vrsti pa mladim do 27. leta starosti, osnovnošolcem in ranljivim skupinam prebivalstva (ženske, mladi brez poklica, brezposelni, dolgotrajno brezposelni in podzaposleni ter člani in nosilci kmetijskih gospodarstev).

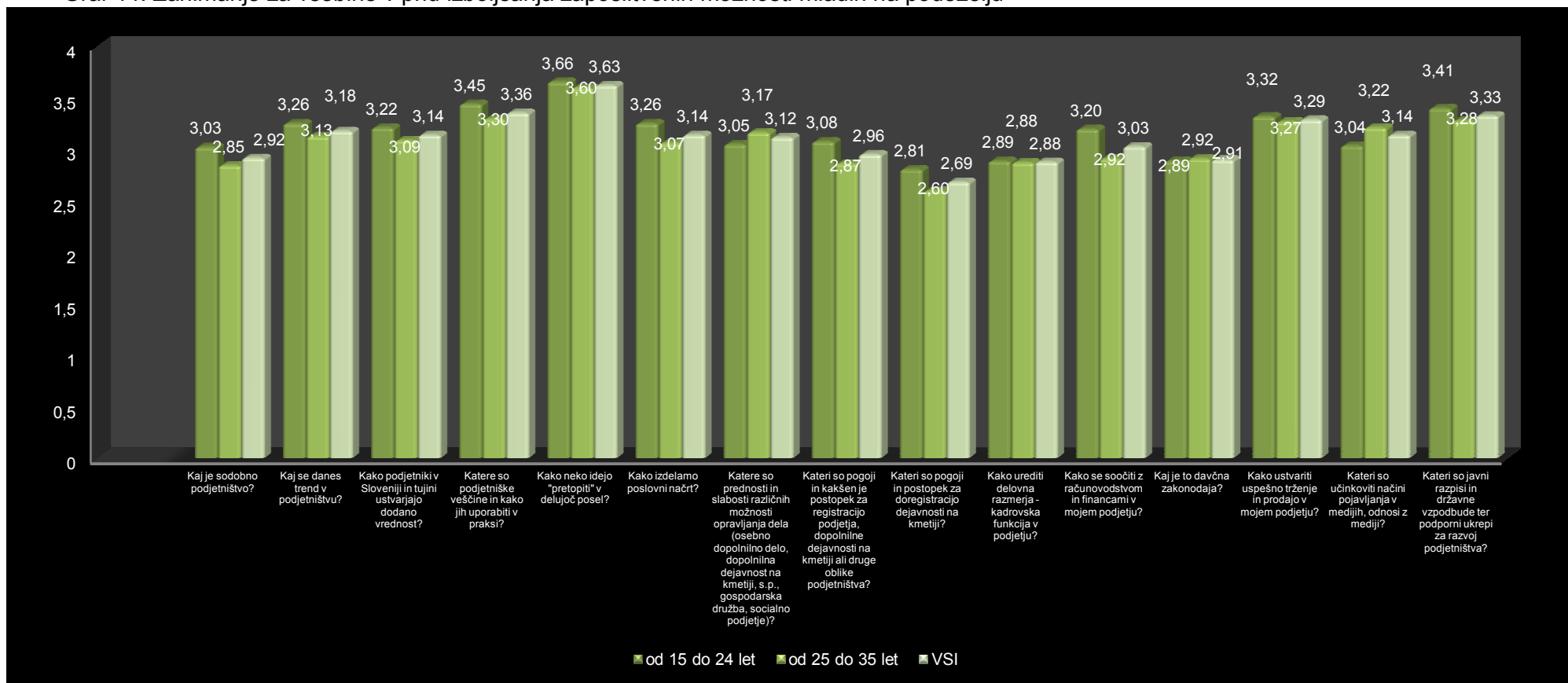
V 15 mesecih bomo na območju regije Posavje:

- 🌱 izvedli evidentiranje obstoječega stanja življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivov ter na podlagi zbranih podatkov naredili analizo stanja;
- 🌱 oblikovali 2 uvodni animacijsko-motivacijski podjetniški delavnici za dvig podjetniškega razmišljanja in iskanja poti do boljših zaposlitvenih možnosti ter
- 🌱 izvedli delavnico na terenu z ogledom primera učne kmetije v Sloveniji;
- 🌱 razvili program podjetniškega usposabljanja za mentorje podjetniških delavnic v osnovnih šolah in mladinskih centrih ter
- 🌱 usposobili najmanj 6 mentorjev podjetniških delavnic;
- 🌱 izvedli podjetniške delavnice v osnovnih šolah, kjer bodo učenci z mentorji razvijali najboljšo podjetniško idejo in jo predstavili na medšolskem tekmovanju;
- 🌱 izvedli podjetniška srečanja mladih v mladinskih centrih z namenom povečanja zaposlitvenih priložnosti v lokalnem podeželskem okolju ter
- 🌱 razvili pilotski model inovativne učne kmetije v Posavju kot priložnost samozaposlovanja mladih in ostale ciljne skupine ter s partnerskimi osnovnimi šolami obiskali partnerske kmetije.

Mlade smo povprašali, katere vsebine bi jih zanimale v prid izboljšanja njihovih zaposlitvenih možnosti na podeželju (graf 44). Raziskava med mladimi v Posavju je pokazala, da povprečno večje zanimanje za podjetniške vsebine izražajo mladi med 15. in 24. letom. Največ anketiranih v tej starostni skupini bi želelo dobiti odgovore na vprašanja, kako neko idejo pretopiti v delujoč posel, katere so podjetniške veščine in kako jih uporabiti v praksi ter kateri so javni razpisi in državne spodbude ter podporni ukrepi za razvoj podjetništva. Povprečno najmanjše zanimanje je bilo skozi anketni vprašalnik izraženo za pogoje in postopek doregistracije dejavnosti na kmetiji, vendar še vedno večje kot pri starejših mladih ter tudi odgovor na vprašanje: »Kaj je to davčna zakonodaja?« Starejši mladi v primerjavi z mlajšimi večje zanimanje kažejo za vsebine, kot so: učinkoviti načini pojavljanja v medijih, torej odnosi z mediji, ter prednosti in slabosti različnih možnosti opravljanja dela. Gledano v celoti pa pri mladih ni prevelikega navdušenja za podjetniške in projektne vsebine.

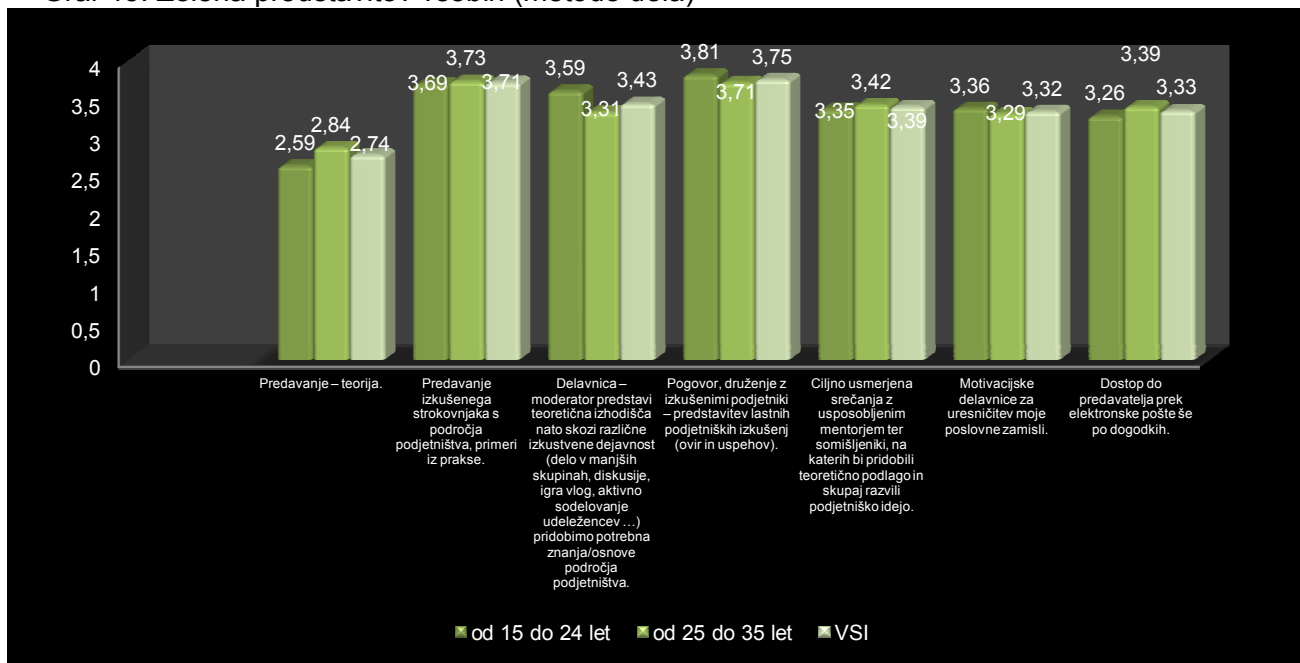
Mlade smo povprašali tudi, na kakšen način bi morale biti vsebine predstavljene (graf 45), da bi jih motivirale, spodbudile k podjetniškemu razmišljanju in posledično možno tudi k lastni podjetniški poti. Največje zanimanje so anketirani mladi pokazali za druženje z izkušenimi podjetniki in predstavitev njihovih lastnih podjetniških izkušenj ter za delavnice (skozi različne izkustvene dejavnosti pridobimo potrebna osnovna znanja s področja podjetništva). Najbolj nezanimiva pa se jim zdijo predavanja teorije.

Graf 44: Zanimanje za vsebine v prid izboljšanja zaposlitvenih možnosti mladih na podeželju

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

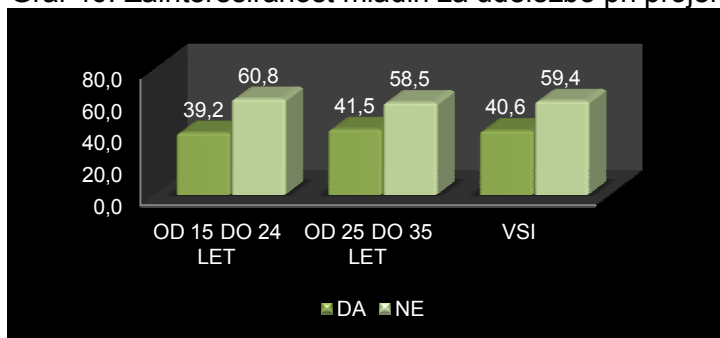
Graf 45: Želena predstavitev vsebin (metode dela)

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih

Zanimalo nas je tudi, ali so anketirani zainteresirani za udeležbo pri aktivnostih projekta Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih v Posavju. 40,6% vseh anketiranih mladih bi bilo zainteresiranih za udeležbo pri projektnih aktivnostih. Zainteresiranost glede na starostni skupini se ne razlikuje bistveno. Zainteresirani za udeležbo pri projektnih aktivnostih glede na občine Posavja pa prikazuje graf 47.

Graf 46: Zainteresiranost mladih za udeležbo pri projektu

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva

Graf 47: Zainteresiranost za udeležbo pri projektu glede na občine

Vir: Raziskava v sklopu projekta Leader Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva

The image features two decorative, wavy green lines that curve across the page. The top line is a light, pale green, while the bottom line is a slightly darker, more vibrant green. Both lines have a soft, blurred edge, giving them a fluid, organic appearance. They are positioned above and below the central text, framing it.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA IN VIRI

- Barbič, Ana, 2005. *Izzivi in priložnosti podeželja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Barbič, Ana, ur., 1991. *Prihodnost slovenskega podeželja: prostor, prebivalci, gospodarske dejavnosti*. Novo mesto: Dolenjska založba.
- Černigoj Sadar, Nevenka, 1991. *Moški in ženske v prostem času : socialne in psihološke dimenzije načinov preživljanja prostega časa*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Fikfak Alenka, 1997. 'Urejanje nemestnih naselij: metoda in elementi metode za pripravo ureditvenih načrtov'. *Urbani izziv*, 32/33: 35-49.
- Glibe, Jasmina, 2008. *Zaznavanje domačinov o vplivih turizma v občini Podčetrtek*. Diplomsko delo. Maribor: Univerza v Mariboru, Ekonomsko poslovna fakulteta.
- Gumilar, Doris, 2012. 'Ustvarjalni prostor tudi za iniciative mladih.' Zreče: Podeželski parlament. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje: Program razvoja podeželja 2014–2020. Spletni vir: http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/SKP/podezelski_parlament_gumilar.pdf, pregledano julij 2013.
- Hribernik Franc, 1991. 'Kooperativni odnosi kot element identitete ruralne skupnosti'. *Sodobno kmetijstvo* : 118-120.
- Karlovšek - Debelak Marta, Pavel Mihevc, Katja Repič Vogelnik, 1980. *Razvoj in urejanje vasi na Slovenskem*. Ljubljana: Urbanistični inštitut.
- Kovačič Matija, ur., 1995. *Izhodišča, sestavine in problemi celovitega razvoja podeželja v Sloveniji: Zbornik posveta*. Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Inštitut za agrarno ekonomiko.
- Kovačič Matija in sod., 2000. *Razvojno-tipološka členitev podeželja v Republiki Sloveniji*. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Inštitut za agrarno ekonomiko.
- Kovačič, Matija, 2003. 'Turizem v razvoju podeželja in prispevek mladih' Posvet: Znanje, mladi in turizem. Ljubljana. Spletni vir: http://www.ds-rs.si/dejavnost/posveti/pos03_5.htm, pregledano 18. avgust 2013.
- Krempel, Helena, 2003. *Prosti čas mladi*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede. Spletni vir: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Krempel-Helena.PDF>, pregledano april 2013.
- Lavrič, Miran, ur., 2011. *Mladina 2010: družbeni profil mladih v Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad za mladino.
- Marinko Jože, 1983. *Tipologija ruralnih naselij v Sloveniji*. Doktorska disertacija. Ljubljana, Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo.
- Mešl, Mateja, 2000. 'Podjetništvo na podeželju'. V: *Podjetništvo – izziv za 21. stoletje*. Miroslav Glas in Viljem Pšeničny, ur. Ljubljana: GEA College: 118-132.
- Ostreljč, Robert, ur. 2008. 'Dodatek k RRP regije Posavje za obdobje 2007–2013 za občini Radeče in Bistrica ob Sotli'. Krško: Regionalna razvojna agencija Posavje. Spletni vir:

<http://www.rra-posavje.si/files/File/DodatekRRPPosavje2007-2013.pdf>, pregledano april 2013.

Perc, Teja 2010. *Kakovost življenja in identiteta vasi kot dejavnika obnove vaških jeder*. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani. Biotehnična fakulteta.

Petrin, Tea, 2000. 'Podjetništvo – pomemben dejavnik razvoja podeželja'. V: *Podjetništvo – izziv za 21. stoletje*. Miroslav Glas in Viljem Pšeničny, ur. Ljubljana: GEA College: 95-117.

Pšeničny, Viljem in drugi, 2000. *Podjetništvo*. Portorož: Gea College, Visoka šola za podjetništvo.

Račič, Martina 2007. *Kakovost življenja – sreča: Primerjava med Slovenijo in Dansko*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. Fakulteta za družbene vede.

Razvojna strategija, 2008. 'Razvojna strategija Lokalne akcijske skupine Posavje za obdobje 2007–2013'. Spletni vir: http://www.radece.si/razpisi/razpisi_docs/LRS%20LAS%20Posavje.pdf, pregledano maja 2013.

Rudolf, Irena, 2006. *Velenje je geto : zgodbe o življenju mladih v mestu*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo.

Shucksmith Mark in drugi, 2006. 'First European Quality of Life Survey: Urban–rural differences'. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Spletni vir: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/63/en/1/ef0663en.pdf>, pregledano 11. 11. 2009.

SURS, 2013a. 'Slovenske regije v številkah 2013'. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Spletni vir: <http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2013.pdf>, pregledano junij 2013.

SURS, 2013b. 'Aktivno prebivalstvo, Slovenija, maj 2013 - končni podatki'. Spletni vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5623, pregledano avgust 2013.

SI-STAT, Slovenske občine v številkah 2012. Spletni vir: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/Default.aspx?leto=2013>, pregledano junij 2013.

Seminar za kmetijske svetovalce, 1992. 'Pristop k razvoju podeželja'. Zbornik, Domžale oktober 1991, Ljubljana: Družba za razvoj podeželja., 1. Zvezek.

Šerbec, Nataša, vodja, 2013. 'Regionalni razvojni program Spodnjeposavske razvojne regije 2014-2020.' Delovno gradivo, april 2013. Krško: Regionalna razvojna agencija Posavje. Spletni vir: http://www.radece.si/razpisi/razpisi_docs/LRS%20LAS%20Posavje.pdf, pregledano maja 2013.

Šterlek, Emilija, ur. (2011). *Bistrica ob Sotli: Med biseri dediščine*. Bistrica ob Sotli: Občina Bistrica ob Sotli.

Ule Nastran, Mirjana in Vlado Miheljak, ur., 1995. *Pri(e)hodnost mladine*. Ljubljana: DZS.

Ule Nastran, Mirjana in Metka Kuhar, 2000 'Sodobna mladina: izzivi sprememb.' V: *Mladina 2000. Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje*. Vlado Miheljak, ur. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino. Maribor: Aristej. Str. 39-77.

Ule Nastran, Mirjana in Metka Kuhar, 2003 *Mladi, družina, starševstvo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ule Nastran, Mirjana, 1988. *Mladina in ideologija*. Ljubljana: Delavska enotnost.

Ule Nastran, Mirjana, ur., 1999. *Predsodki in diskriminacije: Izbrane socialno – psihološke študije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Ule Nastran, Mirjana, 2000. 'Mladina: Fenomen dvajsetega stoletja.' V: *Mladina 2000*. Vlado Mihelj, ur. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino. Maribor: Aristej.

Ule Nastran, Mirjana, 2000b. *Sodobne identitete v vrtincu diskurzov. Zbirka Sophia 6*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Vertot, Nelka, 2009. *Mladi v Sloveniji*. Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije.

Vrabič Kek, Brigita, ur., 2012 'Kakovost življenja'. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Spletni vir: <http://www.stat.si/doc/pub/Kakovost.pdf>, pregledano 25. julij 2013.

Zore, Janoš, 2012. 'Tri petine prihodkov je v Posavju ustvarila energetika'. Delo, 26.5. 2012. Spletni vir: <http://www.delo.si/novice/slovenija/tri-petine-prihodkov-je-v-posavju-ustvarila-energetika.html>, pregledano julij 2013.

Spletni viri

Evropski svet: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/presdata/SL/ec/113616.pdf, pregledano julij 2013.

Občina Bistrica ob Sotli: <http://www.bistricaobsotli.si/>, pregledano julij 2013.

Občina Brežice: http://www.brezice.si/obcina_brezice/splosni_podatki/, pregledano julij 2013.

Občina Kostanjevica na Krki: http://www.kostanjevica.si/content.php?p=predstavitev_obcine, pregledano julij 2013.

Občina Krško: www.krsko.si, pregledano julij 2013.

Občina Sevnica: <http://www.obcina-sevnica.si/zanimivosti/nekaj-zgodovine>, pregledano julij 2013.

Občina Radeče: http://www.radece.si/kratka_predstavitev.php, pregledano julij 2013.

Posavje – polno priložnosti: www.posavje.com, pregledano julij 2013.

Statistični urad Republike Slovenije: <http://www.stat.si/index.asp>, pregledano julij

Zavod Svibna: <http://www.zavod-svibna.si/projekti/izvedeni-projekti/naravne-vrednote-posavja-v-turisti-ni-ponudbi/posavje-polno-prilo-nosti>, pregledano maj 2013.

PRILOGE

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje.
Projekt sofinancira Evropska Unija.

VPRAŠALNIK

Evidentiranje obstoječega stanja življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivov

PODATKI O ANKETIRANCU

Spol: **01** – ženski   **02** – moški

Starost: _____ let   **01** – od 15 do 24 let   **02** – od 25 do 35 let

Občina stalnega prebivališča:

- 01** – Občina Bistrica ob Sotli
- 02** – Občina Brežice
- 03** – Občina Kostanjevica na Krki
- 04** – Občina Krško
- 05** – Občina Radeče
- 06** – Občina Sevnica

Struktura mladih glede na tip bivanja:

- 01** - vaško
- 02** - mesto
- 03** - primestno

Izobrazba:

- 01** – brez izobrazbe
- 02** – dokončana osnovna šola
- 03** – srednješolska izobrazba
- 04** – višja ali visokošolska, univerzitetna izobrazba (VI., VII. stopnja)
- 05** – končan podiplomski študij

Status: **01** – dijak   **02** – študent   **03** – zaposlen   **04** – brezposeln

Zaposlitveni status mladih:

- 01** – redno honorarno delo (dijaki, študentje in ostali, ki redno delajo)
- 02** – samozaposlen kot _____
- 03** – samozaposlen kmetovalec
- 04** – redno zaposlen za nedoločen čas
- 05** – redno zaposlen za določen čas
- 07** – dijak ali študent (ki ne dela)

Dejavnost v kmetijstvu: **01** – DA   **02** – NE

Oblika dejavnosti na kmetiji:

- 01** – kmetija
- 02** – dopolnilna dejavnost na kmetiji; vrsta _____

02.1 - nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji (kdo) _____

02.2 – nameravaš odpreti ali prevzeti dejavnost na kmetiji (obkroži)   01 - DA   02 - NE

- 03** – samozaposlen

SKLOP I. KAKOVOST ŽIVLJENJA MLADIH V POSAVJU

Kakovost življenja niso le posameznikove finančne zmožnosti, torej ni le to, koliko zaslužimo in kaj si z zasluženim lahko kupimo, ampak je povezana tudi z občutkom zadovoljstva z lastnim življenjem. Visok življenjski standard ne pomeni nujno tudi visoke ravni kakovosti življenja.

I.1. S svojim življenjem sem zadovoljen.

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni zelo nezadovoljen, 5 pa zelo zadovoljen.)

zelo nezadovoljen	nezadovoljen	niti eno niti drugo	zadovoljen	zelo zadovoljen
01	02	03	04	05

I.1.1. Naštejte (opišite), prosim, kaj prispeva k vašemu zadovoljstvu v življenju (oz. v nasprotnem primeru k nezadovoljstvu).

I.2. Sem srečen človek.

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam.)

sploh se ne strinjam	delno se strinjam	niti eno niti drugo	večinoma se strinjam	popolnoma se strinjam
01	02	03	04	05

I.2.1. Naštejte (opišite), prosim, katere so tiste stvari, ki vas delajo srečnega človeka (oz. v nasprotnem primeru nesrečnega).

I.3. Dobro zdravje je zelo pomembno za kakovost življenja.

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam.)

sploh se ne strinjam	delno se strinjam	niti eno niti drugo	večinoma se strinjam	popolnoma se strinjam
01	02	03	04	05

I.3.1. Naštejte, prosim, kaj naredite za svoje dobro zdravje.

I.4. Vseživljenjsko učenje je proces formalnega in neformalnega izobraževanja, naključnega in priložnostnega učenja, ki poteka v vseh fazah človekovega življenja s ciljem, da posameznik izboljša svoje znanje in spretnosti. Izobrazba je pomemben dejavnik posameznikove blaginje in njegove uspešnosti. (Raziskave kažejo, da je posameznikova

blaginja višja, čim višja je izobrazba – zaradi večje verjetnosti, da dobi delo, in tudi, da bolj izobraženi posamezniki živijo dlje in imajo manj zdravstvenih težav ...)

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam.)

sploh se ne strinjam	delno se strinjam	niti eno niti drugo	večinoma se strinjam	popolnoma se strinjam
01	02	03	04	05

I.4.1. Opišite, prosim, kako je potekalo vaše neformalno izobraževanje.

I.4.2. Imate kakšne želje, katera nova znanja bi želeli osvojiti, se kaj novega naučiti, se česa udeležiti?

I.5. Eden izmed dejavnikov kakovosti življenja je tudi prosti čas, saj lahko njegovo smiselno preživljanje omili marsikatero fizične in psihične težave. To je čas, ki ni zapolnjen z zaposlitvenimi, izobraževalnimi in drugimi vsakodnevnimi obveznostmi.

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno glede stopnje zadovoljstva s svojim prostim časom na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni zelo nezadovoljen, 5 pa zelo zadovoljen.)

zelo nezadovoljen	nezadovoljen	niti eno niti drugo	zadovoljen	zelo zadovoljen
01	02	03	04	05

I.5.1. Navedite, prosim, kaj najraje počnete v prostem času. Kateri so vaši hobiji? Navedite tudi, ali imate dovolj prostega časa. Če ga nimate, kaj je glavni vzrok temu?

I.6. Med pomembne oblike prostega časa sodijo tudi različne oblike druženja in razvedrila: obiskovanje kulturnih prireditev in splošnih knjižnic, različne oblike druženja s sorodniki, prijatelji, tudi prostovoljna pomoč pomoči potrebnim.

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno glede stopnje zadovoljstva z vašim družabnim življenjem na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni zelo nezadovoljen, 5 pa zelo zadovoljen.)

zelo nezadovoljen	nezadovoljen	niti eno niti drugo	zadovoljen	zelo zadovoljen
01	02	03	04	05

I.6.1. Navedite, prosim, kako pogosto se udeležujete spodaj navedenih družabnih aktivnosti. (Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5.)

DRUŽABNE AKTIVNOSTI	več kot 1x tedensko	1x tedensko	1x mesečno	1x na 3 mesece	Manj kot 1x na 3 mesece
obiskovanje kulturnih prireditev	01	02	03	04	05
obiskovanje splošnih knjižnic	01	02	03	04	05
športni dogodki	01	02	03	04	05

različne oblike druženja s sorodniki, prijatelji	01	02	03	04	05
društvena dejavnost	01	02	03	04	05
prostovoljna pomoč pomoči potrebnim	01	02	03	04	05
drugo (vpiši):					

I.6.2. Katere izmed oblik družabnega življenja pogrešate in zakaj?

I.7. Na posameznikovo blaginjo močno vpliva tudi zadovoljstvo z zaposlitvijo, predvsem kot iskanje ravnotežja med poklicnim in zasebnim življenjem. Čezmerna zaposlitev in neurejen delovni čas slabo vplivata na posameznikovo zdravje in počutje. (Prosim vas, da ocenite na lestvici 1–5 zadovoljstvo s svojo zaposlitvijo, pri čemer 1 pomeni zelo nezadovoljen, 5 pa zelo zadovoljen.)

zelo nezadovoljen	nezadovoljen	niti eno niti drugo	zadovoljen	zelo zadovoljen
01	02	03	04	05

I.8. Moj življenjski standard je ...

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni nizek, 5 pa visok.)

nizek	dokaj nizek	povprečen	dokaj visok	visok
01	02	03	04	05

I.8.1. S čim menite, da bi lahko izboljšali svoj življenjski standard?

SKLOP II. MLADI IN PODEŽELJE

Eden od ključnih dejavnikov kakovosti življenja je tudi okolje, v katerem živimo. Odnos do življenja na podeželju je danes izrazito bipolaren. Navkljub vedno pogostejšemu izpostavljanju potencialov podeželja in idealiziranja življenja na vasi je realnost še vedno naslednja: trend izseljevanja mladih iz podeželskega okolja je visok, ne opažamo le t.i. bega možganov, temveč tudi beg delovne sile. Pa vendar ali ne pripomore naš lasten odnos do okolja, v katerem živimo, največ h kakovosti lastnega življenja?

II.1. Prosim, ocenite moč pozitivnih vplivov življenja na podeželju za vas kot mladega posameznika. Katere so prednosti življenja na podeželju? (Prosim vas, da na lestvici od 1 (zelo majhen vpliv) do 5 (zelo velik vpliv) obkrožite oceno.)

POZITIVNI VPLIVI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	OCENA				
	zelo majhen vpliv	majhen vpliv	niti eno niti drugo	velik vpliv	zelo velik vpliv
Neposreden stik z naravo, pomirjajoče naravno okolje pozitivno vpliva na moje počutje in razpoloženje.	01	02	03	04	05
Življenje na podeželju in svež zrak ugodno vpliva na moje zdravje – blaži bolezni, kot so astma, bolezni srca in ožilja, alergije ...	01	02	03	04	05
Umirjen življenjski slog (oddaljenost od sodobnega hitrega načina življenja, ki mi povzroča stresne obremenitve).	01	02	03	04	05
Družbeni odnosi – občutek pripadnosti, solidarnosti in varnosti (na podeželju so odnosi med ljudmi pristnejši, lahko »računam« na ljudi okoli sebe).	01	02	03	04	05
Možnosti lastne pridelave oz. predelave hrane, samo-oskrbe.	01	02	03	04	05
Življenje na podeželju je »cenejše« (npr. tudi cene nepremičnin).	01	02	03	04	05
Prednost večje stanovanjske površine vpliva na kakovost življenja (v primerjavi z nakupom manjšega stanovanja v mestnem okolju).	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):					

II.2. Prosim, ocenite moč negativnih vplivov življenja na podeželju za vas kot mladega posameznika. Katere so slabosti življenja na podeželju? (Prosim vas, da na lestvici od 1 (zelo majhen vpliv) do 5 (zelo velik vpliv) obkrožite oceno.)

NEGATIVNI VPLIVI ŽIVLJENJA NA PODEŽELJU	OCENA				
	zelo majhen vpliv	majhen vpliv	niti eno niti drugo	velik vpliv	zelo velik vpliv
Na podeželju se počutim osamljen/-a brez vsakodnevnega mestnega vrveža in dogajanja.	01	02	03	04	05
Slabe prometne povezave.	01	02	03	04	05
Slabe možnosti za zaposlitev – ni delovnih mest.	01	02	03	04	05
Manj možnosti za uresničitev moje poklicne kariere.	01	02	03	04	05
Oddaljenost od delovnega mesta.	01	02	03	04	05
Manj priložnosti za uresničitev podjetniških idej.	01	02	03	04	05
Slabe možnosti za izobraževanje otrok (večji	01	02	03	04	05

stroški).					
Manjša možnost za neformalno izobraževanje.	01	02	03	04	05
Oddaljenost zdravstvene oskrbe.	01	02	03	04	05
Prevelika oddaljenost in manjša možnost izbire rekreativnih, trgovsko poslovnih dejavnosti in storitev.	01	02	03	04	05
Manj možnosti izbire kulturnih, družbenih ter športnih prireditev in drugih dogodkov.	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):					

II.3. Gledano v celoti zame kot mladega posameznika skupni pozitivni vplivi življenja na podeželju presegajo negativne vplive življenja na podeželju.

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici 1–5, pri čemer 1 pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjam, 5 pa popolnoma se strinjam.)

sploh se ne strinjam	delno se strinjam	niti eno niti drugo	večinoma se strinjam	popolnoma se strinjam
01	02	03	04	05

II.4. Ali lahko navedete katero izmed priložnosti življenja na podeželju (ali nevarnosti) za vas kot mladega posameznika?

SKLOP III. MLADI IN PODJETNIŠTVO

Vprašanje podjetništva, predvsem v smislu nizke podjetniške aktivnosti in inovativnosti je večkrat poudarjeno in problematizirano. Kljub oviram in negativnim razlogom, zaradi katerih se posamezniki ne odločajo za lastno podjetniško pot, lahko podjetništvo za posameznika pomeni rešitev in prinese zadovoljstvo z lastnim življenjem.

Za spodbujanje podjetništva, tudi med mladimi, so bili sprejeti številni ukrepi. Kljub temu podjetništvo (samozaposlitev) med mladimi (po raziskavah sodeč) ni posebej razširjeno. Zakaj je temu tako?

III.1. Zamislite si, da iščete delo in da bi lahko izbirali med različnimi vrstami zaposlitev. Kaj od navedenega bi izbrali?

- 01 – zaposlitev v zasebnem sektorju
- 02 – zaposlitev v državnem ali javnem sektorju
- 03 – samozaposlitev
- 04 – drugo: _____

III.2. Kaj je glavni razlog, da se bi odločili za samozaposlitev?

(Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici od 1 – zelo majhen razlog do 5 – zelo velik razlog.)

RAZLOG	OCENA				
	zelo majhen razlog	majhen razlog	niti eno niti drugo	velik razlog	zelo velik razlog
Podjetništvo za posameznika lahko pomeni rešitev ob pomanjkanju prostih oz. primernih delovnih mest.	01	02	03	04	05
Sam si lahko prerazporejam svoj delovni čas.	01	02	03	04	05
Samozaposleni imajo bolj izražen občutek samoizpolnitve.	01	02	03	04	05
Samozaposleni so zadovoljnejši s svojim življenjem in delom.	01	02	03	04	05
Uspešni podjetniki so spoštovani in ugledni ter dobri vzorniki za mojo lastno podjetniško pot.	01	02	03	04	05
Podjetniki so izredno inovativni, prilagodljivi in drzni ter zato tudi uspešni posamezniki. Takšen sem tudi sam/-a in imam vse potenciale, da sem lahko uspešen.	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):					

III.3. Kje vidite glavne ovire v samozaposlitvi? Kaj je glavni razlog, da bi bili raje zaposleni pri nekom drugem kot samozaposleni? (Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici od 1 – zelo majhen razlog do 5 – zelo velik razlog.)

RAZLOG	OCENA				
	zelo majhen razlog	majhen razlog	niti eno niti drugo	velik razlog	zelo velik razlog
Manjša odgovornost.	01	02	03	04	05
Manj stresa in skrbi.	01	02	03	04	05
Večja varnost zaposlitve.	01	02	03	04	05
Preveliki stroški z lastnim podjetjem.	01	02	03	04	05
Nimam dovolj izkušenj, da bi odprl lastno podjetje.	01	02	03	04	05

Prenizka raven vključitve podjetniškega znanja v izobraževanje, zato tudi sam/-a nimam dovolj znanj za samozaposlitev.	01	02	03	04	05
Z lastnim podjetjem je preveč dela (birokracija, organizacija dela).	01	02	03	04	05
Davčna zakonodaja.	01	02	03	04	05
Več prostega časa, če nisi samozaposlen, manj dela (8-urni delovnik).	01	02	03	04	05
Kot oseba se ne počutim sposobnega za vodenje lastnega podjetja.	01	02	03	04	05
Nimam ambicij.	01	02	03	04	05
Težko je začeti z lastnim podjetjem, težki časi.	01	02	03	04	05
Pomanjkanje ustreznih virov financiranja za samozaposlitev.	01	02	03	04	05
Kot oviro za samozaposlitev vidim v sodelovanju s starši, oni so lastniki posla, kmetije ...	01	02	03	04	05
Ne želim biti samozaposlen.	01	02	03	04	05
Mnenje o slovenskih podjetnikih je negativno, veljajo za koristolovce, goljufe, bogataše, lenuhe ... Zato tudi sam ne bi bil podjetnik.	01	02	03	04	05
Strah pred propadom.	01	02	03	04	05
Večja možnost za napredovanje.	01	02	03	04	05
Nimam ideje, kaj bi počel kot samozaposlen.	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):					

III.4. Ali bi vi osebno ustanovili lastno podjetje?

01 – DA   **02** – NE   **03** – sem samozaposlen

III.4.1. Če bi ustanovili lastno podjetje, prosim, odgovorite na naslednja vprašanja:

III.4.1.1. Moja posebna znanja, kompetence, veščine so:

III.4.1.2. Zakaj menite, da bi prav vi lahko postali podjetnik? Kakšen mora biti po vašem podjetnik in ali ocenjujete, da imate vi takšne lastnosti?

III.4.1.3. Moje želje in izzivi, s katerimi bi se želel/-a poklicno ukvarjati. Imam podjetniško idejo, o kateri sem razmišljal/-a in ki bi jo lahko realiziral/-a:

III.4.1.4. Kaj po vašem mnenju potrebujete za realizacijo te ideje in kako bi jo realizirali? Zakaj je še niste realizirali?

III.4.1.5. Na katerih področjih bi potrebovali več znanj, katere veščine bi morali še osvojiti?

III.4.1.6. Kakšni so vaši strahovi ob vsem tem?

III.4.1.7. Kako po vašem mnenju motivirati mlade k podjetništvu oz. samozaposlitvi?

III.4.2. Če ne bi ustanovili svojega podjetja – kateri so glavni razlogi za to?

SKLOP IV. MLADI IN PODJETNIŠTVO NA PODEŽELJU

Finančna varnost je ena izmed temeljnih potreb posameznika, še posebej pomembna pa je za mladega človeka, ki vstopa v samostojno življenje. S težavami pri zaposlovanju se srečujejo tako mladi v mestu kot na vasi. Pa vendar je izseljevanje mladih iz podeželskega okolja v mesta pogostejše kot obratno. Nas res drugje čaka lepša prihodnost? Ali lahko mladi podjetniško idejo razvijemo na podeželju? Kakšni izzivi nas čakajo?

IV.1. V nadaljevanju so navedene oblike dejavnosti na kmetiji kot priložnost podjetništva na podeželju.

IV.1.1. Obkrožite, prosim, s čim od navedenega se že ukvarjate.

IV.1.2. Obkrožite, prosim, kakšna je verjetnost, da bi se s katero od navedenih možnosti pričeli ukvarjati. (Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici od 1 – zelo majhna verjetnost do 5 – zelo velika verjetnost.)

OBlike PODJETNIŠTVA NA PODEŽELJU	IV.1.1 – se že ukvarjam		IV.1.2 – verjetnost, da se bom pričel ukvarjati				
	DA	NE	zelo majhna verjetnost	majhna verjetnost	niti eno niti drugo	velika verjetnost	zelo velika verjetnost
Pridelava in/ali predelava kmetijskih pridelkov	01	02	01	02	03	04	05
Ekološko kmetovanje	01	02	01	02	03	04	05
Vinogradništvo	01	02	01	02	03	04	05
Pridelava in/ali predelava zelišč in dišavnic	01	02	01	02	03	04	05
Pridelava in/ali predelava medu in čebeljih izdelkov	01	02	01	02	03	04	05
Aranžiranje ter izdelava vencev, šopkov ipd. iz lastnega cvetja in drugih okrasnih rastlin	01	02	01	02	03	04	05
Različne oblike domače obrti (npr. lončarstvo, keramika, vezenine, kranke, ekološke igrače ...)	01	02	01	02	03	04	05
Ribogojstvo in predelava sladkovodnih rib	01	02	01	02	03	04	05
Zbiranje in kompostiranje organskih snovi	01	02	01	02	03	04	05
Tradicionalno krovstvo s slamo, skodlami in skriljem	01	02	01	02	03	04	05
Gradnja iz naravnih materialov (konoplja, gradnja s slamo, ilovico, les)	01	02	01	02	03	04	05
Peka v kmečki peči	01	02	01	02	03	04	05
Izdelava drobnih galanterijskih izdelkov iz lesa	01	02	01	02	03	04	05
Domače mizarstvo	01	02	01	02	03	04	05
Kovaštvo, umetnostno kovaštvo	01	02	01	02	03	04	05
Pridobivanje in prodaja energije iz obnovljivih virov	01	02	01	02	03	04	05
Izobraževanje na kmetijah	01	02	01	02	03	04	05
Gostinska dejavnost	01	02	01	02	03	04	05
Turizem na kmetiji	01	02	01	02	03	04	05

Socialno podjetništvo	01	02	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):							

IV.1.3. Ste razmišljali o odprtju katere druge oblike podjetništva na podeželju (npr. gradbeno podjetje, trgovina, frizerstvo ...)? Katere?

SKLOP V. SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA MLADIH NA POSAVSKEM PODEŽELJU - SEMENA PRIHODNOSTI

Projekt Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih v Posavju je namenjen izboljšanju zaposlitvenih možnosti in dvigu ravni podjetniškega kapitala na posavskem podeželju. Aktivnosti so namenjene prebivalcem s celotnega območja LAS Posavje, v prvi vrsti pa mladim do 27. leta starosti, osnovnošolcem in ranljivim skupinam prebivalstva (ženske, mladi brez poklica, brezposelni, dolgotrajno brezposelni in podzaposleni ter člane in nosilce kmetijskih gospodarstev).

V 15 mesecih bomo na območju regije Posavje:

- izvedli evidentiranje obstoječega stanja življenja mladih v Posavju in njihovih poslovnih izzivov ter na podlagi zbranih podatkov;
- oblikovali 2 uvodni animacijsko-motivacijski podjetniški delavnici za dvig podjetniškega razmišljanja in iskanja poti do boljših zaposlitvenih možnosti ter
- izvedli delavnico na terenu z ogledom primera učne kmetije v Sloveniji;
- razvili program podjetniškega usposabljanja za mentorje podjetniških delavnic v osnovnih šolah in mladinskih centrih ter
- usposobili najmanj 6 mentorjev podjetniških delavnic;
- izvedli podjetniške delavnice v osnovnih šolah, kjer bodo učenci z mentorji razvijali najboljšo podjetniško idejo in jo predstavili na medšolskem tekmovanju;
- izvedli podjetniška srečanja mladih v mladinskih centrih z namenom povečanja zaposlitvenih priložnosti v lokalnem podeželskem okolju;
- razvili pilotski model inovativne učne kmetije v Posavju kot priložnost samozaposlovanja mladih in ostale ciljne skupine ter s partnerskimi osnovnimi šolami obiskali partnerske kmetije.

V.1. Katere od spodaj navedenih vsebin bi vas zanimale? Odgovori na katera vprašanja bi vam koristili, da bi izboljšali svoje zaposlitvene možnosti na podeželju? (Prosim, obkrožite ustrežno oceno na lestvici od 1 – zelo majhno zanimanje do 5 – zelo veliko zanimanje.)

VSEBINE	OCENA				
	zelo majhno zanimanje	majhno zanimanje	niti eno niti drugo	veliko zanimanje	zelo veliko zanimanje
Kaj je sodobno podjetništvo?	01	02	03	04	05
Kaj se danes trend v podjetništvu?	01	02	03	04	05
Kako podjetniki v Sloveniji in tujini ustvarjajo dodano vrednost?	01	02	03	04	05
Katere so podjetniške veščine in kako jih uporabiti v praksi?	01	02	03	04	05
Kako neko idejo "pretopiti" v delujoč posel?	01	02	03	04	05
Kako izdelamo poslovni načrt?	01	02	03	04	05
Katere so prednosti in slabosti različnih možnosti opravljanja dela (osebno dopolnilno delo, dopolnilna dejavnost na kmetiji, s.p., gospodarska družba, socialno podjetje)?	01	02	03	04	05
Kateri so pogoji in kakšen je postopek za registracijo podjetja, dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali druge oblike podjetništva?	01	02	03	04	05
Kateri so pogoji in postopek za doregistracijo dejavnosti na kmetiji?	01	02	03	04	05
Kako urediti delovna razmerja – kadrovska funkcija v podjetju?	01	02	03	04	05
Kako se soočiti z računovodstvom in financami v mojem podjetju?	01	02	03	04	05
Kaj je to davčna zakonodaja?	01	02	03	04	05

Projekt *Semena prihodnosti – spodbujanje podjetništva mladih* je sofinanciran s pomočjo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Za vsebino informacij odgovarja LAS Posavje. Organ upravljanja za Program razvoj podeželja RS za obdobje 2007- 2013 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje RS.

Kako ustvariti uspešno trženje in prodajo v mojem podjetju?	01	02	03	04	05
Kateri so učinkoviti načini pojavljanja v medijih, odnosi z mediji?	01	02	03	04	05
Kateri so javni razpisi in državne vzpodbude ter podporni ukrepi za razvoj podjetništva?	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):					

V.2. Na kakšen način bi želeli, da bi bile te vsebine predstavljene (metode dela), da bi vas zmotivirale ... ? (Prosim, obkrožite ustrezno oceno na lestvici od 1 – sploh me ne bi zanimalo do 5 – zelo bi me zanimalo.)

NAČIN IZVEDBE AKTIVNOSTI	OCENA				
	sploh me ne bi zanimalo	ne bi me zanimalo	niti eno niti drugo	dokaj bi me zanimalo	zelo bi me zanimalo
Predavanje – teorija.	01	02	03	04	05
Predavanje izkušenega strokovnjaka s področja podjetništva, primeri iz prakse.	01	02	03	04	05
Delavnica – moderator predstavi teoretična izhodišča, nato skozi različne izkustvene dejavnosti (delo v manjših skupinah, diskusije, igra vlog, aktivno sodelovanje udeležencev ...) pridobimo potrebna osnovna znanja področja podjetništva.	01	02	03	04	05
Pogovor, druženje z izkušenimi podjetniki – predstavitev lastnih podjetniških izkušenj (ovir in uspehov).	01	02	03	04	05
Ciljno usmerjena srečanja z usposobljenim mentorjem ter somišljeniki, na katerih bi pridobili teoretično podlago in skupaj razvili podjetniško idejo.	01	02	03	04	05
Motivacijske delavnice za uresničitev moje poslovne zamisli.	01	02	03	04	05
Dostop do predavatelja prek elektronske pošte še po dogodkih.	01	02	03	04	05
Drugo (vpiši):					

V.3. Ali bi bili zainteresirani za udeležbo pri aktivnostih projekta Semena prihodnosti: Spodbujanje podjetništva mladih v Posavju?

01 – DA   **02** – NE

V.4. V spodnjem okvirčku je prostor za vaš komentar – če bi želeli kaj dodati k vprašalniku (zapišite vtise, ideje ipd., ki so se vam porodile ob izpolnjevanju).

HVALA ZA SODELOVANJE 😊 !